

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMLERİN
SONUÇLARININ TÜM YÖNLERİYLE ARAŞTIRILMASI,
DEPREME DİRENÇLİ YAPI STOKUNUN
OLUŞTURULMASI VE KENTSEL DÖNÜŞÜM
UYGULAMALARININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI
İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS
ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

**(10/6996, 7004, 7005, 7006, 7007, 7009, 7010, 7024, 7026, 7034,
7035, 7036, 7037, 7038, 7039, 7040, 7041, 7042, 7043, 7044, 7045,
7046, 7047, 7048, 7049, 7050)**

**5'inci Toplantı
22 Mart 2023 Çarşamba**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- SUNUMLAR

1.- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürü Eyyüp Karahan'ın, deprem bölgesinde depremin çevreye etkisi ve atıkların yönetimi hakkında sunumu

2.- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürü Yavuz Erdal Kayapınar'ın, yer bilimsel etüt çalışmaları ve deprem bölgesinde yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

3.-Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdür Yardımcısı Emrullah Töremen'in, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü ve deprem bölgesinde yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

4.- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkan Yardımcısı Dursun Baştürk'ün, Toplu Konut Projeleri ve Araştırma Dairesi Başkanı Ahmet Kutluğ Gayretli ve Emlak Konut GYO AŞ Genel Müdür Yardımcısı Alim Kaplaner'in, 6 Şubatta meydana gelen depremler sonrası deprem bölgesinde yaptıkları çalışmalar ve planlamalar hakkında sunumu

5.- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tapu ve Kadastro Genel Müdür Yardımcısı Tamer İnan'ın, 6 Şubat depremleri sonrası deprem bölgelerinde yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

**KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMLERİN SONUÇLARININ TÜM YÖNLERİYLE
ARAŞTIRILMASI, DEPREME DİRENÇLİ YAPI STOKUNUN OLUŞTURULMASI VE
KENTSEL DÖNÜŞÜM**

**UYGULAMALARININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI İÇİN ALINMASI GEREKEN
TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN**

MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

**(10/6996, 7004, 7005, 7006, 7007, 7009, 7010, 7024, 7026, 7034, 7035, 7036, 7037, 7038, 7039,
7040, 7041, 7042, 7043, 7044, 7045, 7046, 7047, 7048, 7049, 7050)**

5'inci Toplantı

22 Mart 2023 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Sonuçlarının Tüm Yönleriyle Araştırılması, Depreme Dirençli Yapı Stokunun Oluşturulması ve Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Etkinliğinin Artırılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu 11.02'de açılarak iki oturum yaptı.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürü Eyyüp Karahan tarafından, deprem bölgesinde depremin çevreye etkisi ve atıkların yönetimi,

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürü Yavuz Erdal Kayapınar tarafından, yer bilimsel etüt çalışmaları ve deprem bölgesinde yaptıkları çalışmalar,

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdür Yardımcısı Emrullah Töremen tarafından, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü ve deprem bölgesinde yaptıkları çalışmalar,

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkan Yardımcısı Dursun Baştürk, Toplu Konut Projeleri ve Araştırma Dairesi Başkanı Ahmet Kutluğ Gayretli ve Emlak Konut GYO AŞ Genel Müdür Yardımcısı Alim Kaplaner tarafından, 6 Şubatta meydana gelen depremler sonrası deprem bölgesinde yaptıkları çalışmalar ve planlamalar,

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tapu ve Kadastro Genel Müdür Yardımcısı Tamer İnân tarafından, 6 Şubat depremleri sonrası deprem bölgelerinde yaptıkları çalışmalar,

Hakkında sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 18.39'da toplantıya son verildi.

22 Mart 2023 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Veysel EROĞLU (Afyonkarahisar)

BAŞKAN VEKİLİ: Recep UNCÜOĞLU (Sakarya)

SÖZCÜ: Zeynep YILDIZ (Ankara)

KÂTİP: Sefer AYCAN (Kahramanmaraş)

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hayırlara vesile olması dileğiyle toplantıyı açıyorum.

Bugünkü toplantıda, Çevre Yönetimi Genel Müdürümüz Eyyüp Karahan, hoş geldiniz. Çevre Yönetimi Genel Müdür Yardımcısı Gürsel Erul, o da burada. Çevre Yönetimi Genel Müdür Yardımcısı Recep Akdeniz...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Cenazesi olduğu için Afyon’da Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, cenazesi var; Allah rahmet eylesin.

Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Sadiye Bilgiç Karabulut; burada değil mi? Yavuz Erdal Kayapınar, Mekânsal Planlama Genel Müdürümüz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ALPER SAMİ ÇAYIR – Mekânsal Planlama henüz gelmemiş, şimdi yoldadır efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam.

Ayşe Çağlayan, o da herhâlde Mekânsal Planlamadan. Emrullah Töremen, Yerel Yönetimler Genel Müdür Yardımcısı. Alper Sami Çayır, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Daire Başkanı. Selim Solmaz, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Daire Başkanı. Şaban Güldoğan, evet, Daire Başkanımız. Dursun Bey geldi mi? O da gelmedi galiba, TOKİ Başkan Yardımcısı, yolda. Ahmet Kutluğ Gayretli, TOKİ Daire Başkanı; onlar yoldalar. Tamer İnân, Tapu ve Kadastro Genel Müdür Yardımcımız. Alim Kaplaner, Emlak Konut Genel Müdür Yardımcısı, o da burada, tamam.

Teşekkür ederiz. Efendim, şimdi, bugün toplantıda önce Sayın Genel Müdürümüz Eyyüp Karahan’a söz vereceğiz. Deprem bölgesinde atık yönetimi konusunda bize sunum yapacak.

Eyyüp Bey, buyurun efendim, sözü size veriyorum.

II.- SUNUMLAR

1.- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürü Eyyüp Karahan’ın, deprem bölgesinde depremin çevreye etkisi ve atıkların yönetimi hakkında sunumu

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Sayın Başkanım, üyelerinizi saygıyla selamlıyorum.

Biz, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü olarak deprem bölgesinde depremin çevreye olan etkisi ve atıkların yönetimi konusunda çalışıyoruz. Şu anda da ekiplerimiz sahada yoğun bir şekilde çalışıyor. Biz değerlendirmemizi yaparken önce belediye atıklarının, evsel atıkların yönetimiyle ilgili bir çalışma yaptık. Belediyelerimizden kaynaklanan belediye atıklarının çevre kirliliğine sebep vermemesi için bir değerlendirme yaptık ve başlangıçta, bir iki gün içerisinde oluşan belediye atıklarının, belediyelerin

destekleriyle, kısa süre içerisinde deponi alanlarına taşınması ve ortaya çıkacak çevre kirliliğinin ortadan kaldırılması sağlandı. Daha sonrasında ise ortaya çıkan enkazla birlikte, bu enkazın yönetimi ve enkaz alanlarına taşınması, bilahare de bu alanlarda bunların bertarafıyla ilgili olan çalışmaları değerlendirmeye başladık.

Tabii, sunumda yıkıntı atıkları için döküm sahalarının belirlenmesiyle, daha sonra geri kazanım çalışmaları, kimyasal maddeleri, ortaya çıkan tehlikeli atıkları nasıl yönettiğimizle, hava kalitesi izleme çalışmaları ve su kalitesi üzerindeki etkilerle ilgili olan bir değerlendirme yapacağız.

Tabii, öncelikle, yıkıntı atıkların geçici depolanacağı alanların seçiminde, daha önce TAMP kapsamında belirlenen alanlar... Bu alanların tarımsal amaçlı kullanılan arazilerde; içme, sulama ve kullanma suları rezervuarlarında, taşkın riskinin yüksek olduğu yerlerde, yağmur sularının akışını engelleyecek vadilerde veya dere yataklarında; heyelan, çığ ve erozyon bölgelerinde, sulak alanlarda ve korunan alanlarda olmaması için, bu alanların da kullanılmaması noktasında özellikle dikkat ederek alanlar belirlendi. Bunda İstanbul Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesiyle bir çalışma yaptık; üniversiteden hocalarımız da sahaya inerek bütün alanlar tek tek belirlendi ve bunlar MAPEG aracılığındaki uzmanlarla da beraberce bir değerlendirilerek bütün illerde bu alanlar belirlendi, uygun alanlar tek tek tespit edildi. Yine, TAMP verileri de esas alınarak kapasite noktasında da bir değerlendirme yapıldı ve bütün illerde enkaz döküm alanları, atık alanları belirlendi.

Bu çalışmayla Hatay'da 15 ilçede toplam 21 adet geçici döküm sahası belirlendi. Yine, Kahramanmaraş'ta 23 adet döküm sahası belirlendi, ilave döküm yapmak üzere de 5 adet yeni saha belirlendi; şu anda henüz sahanın çalışmaları devam ediyor. Yine, Gaziantep'te 14 adet saha; Malatya'da 7 adet, 1 tanesi de kalıcı, nihai depolama alanı olarak belirlendi. Şanlıurfa'da 5 adet döküm sahası belirledik. Kilis'te 1 adet, Adana'da 2 adet, Osmaniye'de 4 adet -alternatif olabilecek 3 adet alan da belirlendi- yine, Diyarbakır'da 1 adet, Adıyaman'da 8 adet geçici döküm sahasında yıkıntı döküm alanı olarak çalışmalara başlandı. Tabii, Sayın Bakanım, bu alanlar belirlenirken bizim hasar tespit raporlarımız esas alınarak bu alanların hacimleri ve beklenen atık miktarları konusunda da bir çalışma yapıldı.

Bütün il bazında yapılan çalışmada Hatay'da yaklaşık 16 milyon 562 bin metreküplük bir enkaz beklentimiz ortaya çıktı ve bütün hazırlıklarımızı da biz buna göre değerlendirdik ve burada bütün bu rakamın içerisinde acil yıkık binalar yani şu anda oluşan mevcut enkaz, daha sonrasında da orta ve ağır hasarlı binaları da hesaplayarak bu çalışmayı yaptık ama birinci etapta da tabii enkaz hâline gelmiş yıkık binalar ve acil yıkılacak binaları esas alarak değerlendirdik. İkinci aşamada ağır ve orta hasarlı binalardan ortaya çıkacak enkazları değerlendirdik. Kahramanmaraş'ta beklentimiz 6 milyon 883 bin metreküp yani yaklaşık 15 milyon ton civarında; yine, Gaziantep'te 2 milyon 955 bin metreküp, 6 milyon 501 bin ton olarak hesapladık. Malatya'da bu rakam 11 milyon 845 bin ton, 5 milyon 384 bin metreküp; bunları tabii farazi olarak ortaya çıkardık. Bütün alanların, binaların metrekare olarak verileri elimizde, bizim hasar tespit raporlarımızda bu rakamlar elimizde; bu rakamlar da her 1 metre karenin 1 ton... Ki bilimsel... Hocalarımızla yaptığımız çalışmalarda da Japonya'daki bir çalışmada bunun 1,16 ton, farklı bir, Güney Asya'daki bir çalışmada 1,1 ton, biz sahada yaptığımız çalışmalarda 0,85-0,90 ton gibi, 1 metre karelik binanın enkazının 0,90 ton civarında olduğunu gördük. Uluslararası çalışmaları da esas alarak biz 1 metre kareyi 1 ton olarak hesabını yaparak bütün çalışmalarımızı bunun üzerine bina ettik.

Yine, Şanlıurfa'da yaklaşık 903 bin metreküplük bir enkaz, Kilis'te 250 bin metreküplük bir enkaz, yaklaşık 550 bin ton; yine, Adana'da 981 bin metreküplük bir enkaz, Osmaniye'de 1 milyon 78 bin; yine, Adıyaman'da yaklaşık 4 milyon 202 bin metreküplük bir enkazdan söz edebiliriz. Yine, Diyarbakır'da da bu rakamı 1 milyon 356 bin olarak belirledik.

Tabii, alanda başlangıçta felakete hızlı bir şekilde müdahaleyle birlikte... Başlangıçta birkaç bazı yanlış uygulama da oldu. Bu alanlara da müdahalelerimizde bulunduk. Örnek: Hatay Mileyha Sulak Alanı'na yapılan bir izinsiz döküme Bakan Yardımcımızın da bizzat müdahale etmesiyle engel olduk. Yine, sahada belirlenen alanlarda, bizim kriterlerimize uymayan alanlarda, döküm alanlarında, eski düzensiz deponi alanların, düzensiz atık dökülen alanların da enkaz alanı olarak kullanılmasına izin vermedik; bunları da iptal ettirdik ve bunların alternatif alanlarının belirlenmesini sağladık.

Yine, burada, bu, geçici döküm alanları, Sayın Bakanım, valiliklerce belirlenen alanlar ama biz, az önce söylediğim gibi, hocalarımızla valilikçe belirlenen alanların tek tek yapılarını inceledik. Bu alanların bizim istediğimiz standartlarda çevre mevzuatına uygun olup olmadığını kontrol ederek değerlendirdik.

Yine, bu enkazda yaşadığımız en büyük problemlerden bir tanesi de... Tabii, şehrin tamamında... Ki Malatya'da ben çalıştım. Malatya'da aynı anda 390 enkazda birden çalışma yapıyoruz. Bu çalışmalar sürerken özellikle toz bastırma sistemleri ve sulamayla ilgili sahada bazı problemler yaşadık. Ama son dönemlerde yaptığımız çalışmalarla bu pulverize sistemlerle, yine, arazözlerle bu tozun önüne geçmeye çalıştık. Ama bu anlamda tam başarabildik mi? Yine, ne yaparsak yapalım şehirde bir toz bulutu oluşmasına engel olamıyoruz çünkü çalışılan alan çok geniş. O anlamda bir şey var, bir toz bulutunun ortaya çıkması mümkün.

Yine, bu geçici depolama alanlarının fiziksel güvenliği hem emniyet güçleriyle hem kameralarla ve çalışmanın sonlarına doğru da etraflarının fiziki anlamda tel örgülerle kapatılarak tamamen emniyet tedbirlerinin alınmasını sağlıyoruz. Yine, yıkıntı atıklarında karşımıza çıkabilecek en büyük problemlerden bir tanesinin asbest olacağının hesabını yaparak sahada Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ekipleriyle birlikte, uzmanlarla birlikte bir çalışma yaptık, ölçümler yapıyoruz. Asbestle ilgili hem Birleşmiş Milletler UNDP'den de sağladığımız desteklerle sahaya asbestle ilgili karşılaşacağımız problemlere karşı çalışanların iş güvenliği malzemelerini tedarik ettik, sahaya sevk ettik. Gene, bu anlamda tespit edilmesi hâlinde... Şu anki tespitlerimizde asbestle ilgili bir problemle karşılaşmadık fakat hocalarımızın ifade ettiği şey şu: Asbestle ilgili özellikle kırsalda, kerpiç evlerde karşılaşabileceğimiz bir problem olarak öngördüler. Biz de bütün çalışmalarımızı bu noktaya doğru yönelttik.

Yine, atıklar içerisinde de binalarda daha önce kurulanlar, fittings malzemelerinin de olabileceğinin hesabını yaparak bütün tedbirlerimizi bu anlamda değerlendirdik.

Yine, enkazın içerisinde olabilecek atık yağdan pestisit, boya, petrol ve türevi atıklar gibi, tıbbi neşter birçok tehlikeli atıklarla ilgili de bir yönetim sistemi oluşturduk. Burada bütün sahadaki, özellikle tarım bölgesi olduğu için pestisit kaynaklı tarım ilaçlarıyla bir mücadele ortaya koyduk. Bunların olduğu enkazları sistemden belirleyip ve tamamına ekiplerimizi sevk ederek bunların kontrollü bir şekilde toplanmasını, eğer kontrolsüz olsa da ortaya çıkacak bir tehlikeli atık varsa da bunları bizim geçirimsizliği sağlanmış alanlarda stoklayarak birinci sınıf depolama alanlarına sevkini sağlıyoruz.

Yine, geri dönüştürülebilecek malzemelerde ahşap, metal, hacimli atıklar, mobilya, yatak, plastik, beyaz eşya, bilgisayar gibi elektrik elektronik eşya, tekstil gibi geri kazanım atıkları ekonomiye tekrar kazandırma noktasında bir çalışma ortaya koyuyoruz.

Yine, yıkıntı alanlardaki hasarlı araçlarla ilgili Emniyet Müdürlüğüyle bir çalışma yaparak bölgede hasar alan araçların -ömrünü tamamlamış araçlar- bizim ÖTA Yönetmeliği'mize uygun bir şekilde yönetilmesini sağlıyoruz.

Yine, beton, tuğla ve alçı gibi çeşitli malzemeler de dönüşümle birlikte tekrar agrega olarak kullanılabilir mi? Bunun bir çalışmasını yaptık ama agrega alan daha çok bunların bir dolgu malzemesi olarak kullanılabileceği noktasında ortaya çıkan görüşü değerlendirerek bizim konkasörler aracılığıyla bu malzemelerin geri dönüşüm geçici depolama alanlarında kuracağımız -Bakanlıkla vereceğimiz destekle kuracağımız- konkasörlerle geri dönüşüm malzemesi olarak yollarda veya değişik alanlarda dolgu malzemesi olarak kullanılması noktasında bir çalışma ortaya koyuyoruz.

Sayın Bakanım, bölgede bizim yaptığımız çalışmada hasar tespit raporlarından hareket ederek yaklaşık 101 milyon tonluk bir enkazın oluşacağı ve bunun da yaklaşık 46 milyon metreküpe tekabül edeceği ki bizim daha sonraki geri dönüşüm çalışmalarında bize ışık tutacak bir çalışma olacak bu. Burada yaklaşık yine, hesaplamalarımızda 2 milyon 24 bin ton -bu 2,5 milyon tona kadar da çıkabilecek hesaplamalarımızda- 2,5 milyon ton civarında bir geri dönüştürülebilecek ve enkazın içerisinde ekonomiye kazandırabileceğimiz, geri dönüştürülebilecek bir malzeme agrega ve dolgu malzemesi olarak kullanacağımız malzemeleri ayrı tutarak söylüyorum, yaklaşık 2 milyon, 2-2,5 milyon civarında bir rakamı ekonomiye kazandırabileceğimiz bir değer olarak görüyoruz.

Yine, bizim geri dönüşümde yaptığımız çalışmalar: Enkaz alanlarında önce makineler ve el yordamıyla enkazın içerisinde ekonomik değeri olan malzemeleri elleçlemeyle alacağız. Daha sonra bu elleçlemeyle aldıktan sonra bu elekten sonra konkasöre giren malzemenin içerisinde yine Emniyet Müdürlüğüyle ortaklaşa yaptığımız çalışmada vatandaşımızın enkazın içinde kalan ziynet eşyaları, değerli eşyaları kendisine, vatandaşa ait bilgileri Emniyet Müdürlüğüne teslim ederek oradaki Emniyet güçlerine teslim ederek bir çalışma ortaya koyuyoruz. Sahada baktığımız zaman burada tamamen yüzde 100'ünü tespit edebilecek miyiz? Tabii, enkazın içerisinde çalışıyoruz, bunu da göz ardı etmeden söylüyorum. Ulaşabildiğimiz bütün değerli eşyaları Emniyet Müdürlüğüne teslim ediyoruz. Emniyet ekiplerine tutanak karşılığı teslim ediliyor ve daha sonrasında da bu süreci yönetiyoruz.

Tabii, -az önce söylediğim gibi- sahada toz bastırma sistemlerinde biraz daha bizim aktif olmamız gerekecek. Bunun çalışmasını yaptık Sayın Bakanımın talimatıyla. Bu toz bastırma sistemlerinde belediyelerimizdeki arazözleri bölgeye sevk ederek, bu sistemde kullanmaya çalışıyoruz.

Yine, geri dönüşümde atıkların ayrışması konusunda çalışmaları biraz daha hızlandırırsak bizim enkaz alanlarındaki kapasite problemini biraz daha aşağıya çekmiş olacağız çünkü mevcut enkaz alanlarında, özellikle Hatay bölgesinde ciddi anlamda bir enkaz problemi yaşayacağız orada çünkü alan noktasında sıkıntımız var. Sulak alanlar, orman alanları var. Bizim geri dönüşüm sistemini hızlandırırsak bu alanlara da biraz daha hız kazandırmış olacağız.

Yine, -az önce söylediğim gibi- düzensiz döküm alanlarına yapılan yıkıntı atıkların dökümünün yapılmasını engelledik. Yine, yapacağımız bu çalışmalarla DSİ'yle ortak bir çalışma yaparak bu enkaz dökülen alanlarda gözlem kuyuları açtırarak yer altı sularına olan etkisini izliyoruz ve izlemeye de devam edeceğiz Sayın Bakanım.

Kimyasal maddelerde yine, sahada en fazla -az önce söylediğim gibi- yaşadığımız problem tarım ilaçları. Bunlarla birlikte de Tarım Bakanlığıyla yaptığımız bir ortak çalışmayla bütün bu alanların nerede satıldığı, hangi bayilerde olduğu noktasında bir çalışma elimizde ve enkaza ulaşıldığı andan itibaren de bu alanlara müdahale ediyoruz. Ortaya çıkan eğer elde ettiğimiz şey varsa birinci sınıf depolama alanı, hatta Ankara'ya kadar getiriyoruz. Bu tehlikeli atıkları taşıyarak buradaki birinci sınıf düzenli depolama alanlarında ve yakma tesislerinde bertarafını sağlıyoruz.

Yine, ortaya çıkacak en fazla bizim sahada gördüğümüz şeylerden bir tanesi kırsal alanlarda LPG tüpleri bir problem olarak karşımıza çıkıyor, yine bunları da emniyet güçlerimizle birlikte değerlendirerek bunların kazasız belasız bertarafını sağlıyoruz.

Yine, kirlenmiş sahalar olarak kirlenmiş atıklar da var, tabii, bu atıklar için bizim ekiplerimiz sahada, şu anda Genel Müdürlüğümüzün ekiplerinin tamamı sahada, hem kimyasal hem atık yönetimi konusunda ciddi bir gayret sarf ediyoruz. Burada bir Malatya örneğinden bahsederek biz Malatya’da bütün alanlarla ilgili olarak çalışmamızı da nokta nokta belirledik. Ortaya çıkan tabloda yaklaşık 30 tane ağır hasarlı, 22 tane yıkılmış binanın altında, 3 tane de orta hasarlı binanın altında toplam 55 satış noktası vardı. Bu 55 noktanın tamamında da kimyasal problemin ortaya çıkabileceği alanların temizliğini sağladık.

Hava izleme çalışmalarıyla bölgedeki hava kirliliğiyle ilgili ortaya çıkacak problemleri de değerlendiriyoruz Sayın Bakanım. Burada da yine, gözlem istasyonlarımız, gezici gözlem istasyonlarımız sürekli sahada. Bunların verilerini “havaizleme.gov.tr”den de izleme şansımız var.

Yine, su kalitesi izleme çalışmalarında yine ekiplerimiz numuneleri almak suretiyle, bizim ÇED Genel Müdürlüğümüze ait araçlarla, hem yüzey sularını hem içme sularını hem de yağmur sularını izleyerek bu çalışmayı devam ettirmeye çalışıyoruz.

Sayın Bakanım, benim söyleyeceklerim bunlar.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ediyoruz.

Eyyüp Karahan’a çok teşekkür ediyorum.

Esasen, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü köklü bir Genel Müdürlük. Ben bir hatıramdan müsaade ederseniz bahsedeyim: Çevre mühendisliği bölümündeyken Teknik Üniversitede Ali Talip Özdemir vardı o zaman, böyle bir bakanlık kurulması teklif edilmişti. Bu konularda bizim bölüm köklü bir bölümdü, çevre mühendisliği bölümü. Biz, özellikle Çevre Bakanlığının yapısında, teşkilinde çalışmıştık. İşte, Çevre Bakanlığı kurulduktan daha sonra... Biliyorsunuz, önce Çevre Müsteşarlığı vardı, Çevre Bakanlığı oldu Ali Talip Özdemir zamanında, daha sonra bildiğiniz gibi Çevre ve Orman Bakanlığı, daha sonra Çevre, Şehircilik Bakanlığı olarak dönüştü. Ama Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, gerçekten, laboratuvarlarıyla ve ekibiyle güçlü bir ekip.

Tabii, burada ben şunu ifade etmek istiyorum: Hakikaten bu enkazların kaldırılması çok önemli, az önce belirttiniz, Hatay’da biliyorsunuz önemli bir sulak alana kaçak olarak dökülmüştü, neyse ki onu hemen kaldırttınız. Onun için teşekkür ediyorum. Bizim Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğümüz tespit etmişti, kaldırıldı. Şimdi, tabii, burada, özellikle zehirli, zararlı atıklar var. Bu bölgede yıkıntılar altında kalan zirai mücadele ilaçları vesaire, çeşitli zararlı maddeleri satan, hatta eczaneler dahi olabilir, bunların altındaki bu zehirli, zararlı atıkların çok iyi şekilde tespit edilip mutlaka alınması gerekiyor yani enkaz döküm yerlerine gitmemesi gerekiyor. Bu konuda hassasiyet talep ediyoruz. Ben biliyorum, şu anda siz Teknik Üniversite’yle, Yıldız vesaire işte, üniversitelerle çalışıyorsunuz, orada da güçlü bir ekip var. Hatta İstanbul Teknik Üniversitesi bir rapor hazırladı, o raporda da -ben sizlere, üyelere, değerli milletvekillerime göndermiştim- bu konuya çok iyi şekilde temas edilmiş.

Bir de şunu ifade edeyim: Bu enkaz nasıl değerlendirilecek? Bunun en iyi çözüm yolu, arkadaşlarla istişarede, bunların konkasörlerle kırıldıktan sonra zemin iyileştirilmesinde kullanılması en iyi çözümlerden birisidir. Bunun agrega olarak kullanılması riskli olabilir, onu özetle belirteyim. Çok iyi

tespit edilmesi lazım. Bu konuda Türkiye’de çok güçlü imalatçılar var, seyyar konkasörler var, hatta çok sayıda Ankara’dan, OSTİM’den Ukrayna’ya bile satan seyyar konkasörler var. En azından şu anda inşaatlar başlarken bunlardan temin edip bunun zemin iyileştirilme maksadıyla kullanması çok faydalı.

Şimdi, bir ormancı arkadaşımız da şunu ifade etti: Ya, orada da o bölgede birtakım maden ocakları var, buraların da doldurulması ve üstünün de tamamen tabii toprakla doldurulması gerekiyor.

Şimdi, tabii, 1 santimetre kalınlıktaki toprağın oluşumu asırlar alıyor. Dolayısıyla, benim de sizlerden özel bir talebim var; bu nebatî toprakların, verimli toprakların mutlaka değerlendirilmesini, onun ayrı olarak toplanması istiyoruz. Belki eski, terk edilmiş maden ocaklarına malzemeler doldurulduktan sonra üstteki tabakanın 4-5 metre kalınlıkta nebatî toprakla doldurulması çok faydalı olacaktır.

Ayrıca, bu nebatî toprakların özellikle park, bahçelerde ileride yapılacak sosyal donatılarda bir toprak olarak kullanılması çok faydalıdır.

Şimdi, ben burada bir husustan da bahsetmek istiyorum: Asbest. Asbestle ilgili çok konuşuluyor ama asbest miktarı o kadar fazla değildir. Bir de ben geçmişte asbestle ilgili de araştırma yapmıştım. “Asbestli borular vesaire zehirli.” deniliyor, efendim asbest esasen zehirli bir madde değildir ancak asbestin sebep olduğu hastalık “asbestoz” hastalığıdır yani bu tozlar akciğere girdiği zaman akciğere yapıyor ve asbestoz hastalığına sebep oluyor, ölüme sebep oluyor yani bunun bizzatı kendisi zehirli değildir, tozları zehirlidir, onu özellikle vurgulamak istiyorum yani. Hatta bir tarihte, belediye başkanları zehirli diye bütün yapılan asbestli boruların değiştirilmesini talep etti. Yani çimentoyla birleştikten sonra asbestli boruların sağlık açısından hiçbir problemi yok ama maalesef bazı boru firmaları “Bu zehirlidir.” diye böyle bir yayın yaptıkları için, böyle bir intiba oluştuğu için bunu da özellikle vurgulamak istiyorum. Orada yapılacak şey; zirai mücadele ilaçları, bazı eczaneler, bunları mutlaka ayıklamak gerektiği kanaatleyiz.

Bir de evlerdeki tüpler yani pek çok yerde doğal gaz yok, tüpler var, onlar için de ayrıca patlamalara karşı gerekli tedbirlerin alınması gerekir diye böyle bir tavsiyede bulunmak istiyorum yani bunların süratli bir şekilde kaldırılması lazım.

Tabii, şikâyet toz, toz şikâyeti var yani yıkıntılar, enkazlar kaldırılırken ister istemez toz oluşuyor, bunun için de mümkün mertebe püskürtme sistemleri, arazöz, başka illerden, başka belediyelerden de temin ederek hatta Orman Teşkilatının çok sayıda arazözü vardır, yangın döneminden önce oraya sevk edilirse en azından toz bulutunun vatandaşları rahatsız etmesi önlemiş olur diye benim böyle tekliflerim var.

Şimdi, tabii, değerli vekillerimizden söz isteyenler var.

Önce ben ilk sözü Müzeyyen Hanım’a veriyorum.

Adana Milletvekilimiz Sayın Müzeyyen Hanımefendi’ye söz veriyorum.

Buyurun efendim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli bürokratlar, değerli uzman arkadaşlarım, hepinize saygılar sunuyorum.

Şimdi, tabii, gerçekten büyük bir afet ve büyük bir enkaz yığınıyla karşı karşıyayız. Elbette, bunun kaldırılması son derece zor ve önemli bir iş ancak tabii, bu enkaz kaldırılırken -siz de ifade ettiniz- asbestin dışında da silis ve benzeri gibi bir dizi o enkazın içerisinde hem toz hem kimyasal

atık var, bunun elimine edilmesine ilişkin ne yapıyorsunuz? Bir kimyasal inceleme mi yapıp ne neye dayanarak hani “Asbest yoktur, ya da depoladık.” gibi bir şey söylediniz, hani neye dayandırarak bunu söylüyorsunuz? O kimyasalları nasıl elimine ediyorsunuz? Bu bir.

İkincisi, Sayın Başkanımız da ifade etti. Tabii, eski maden terki alanlar bu depolama için uygun alanlar. Tabii, enkaz miktarı çok büyük ancak şunu da buradan size sormak isterim. Özellikle, Şanlıurfa ve Adıyaman’da meydana gelen sel afetleriyle ilgili olarak bu kuru dere yataklarının enkazla doldurulması neticesi suyun akış yolu bulamayıp sele neden olduğuna ilişkin iddialar oldu, hani buna ilişkin ne diyorsunuz? Şanlıurfa’da ve Adıyaman’da gerçekten kuru dere yataklarına mı döküldü, su yolları üzerine mi döküldü bu enkazlar? Mesela Samandağ’da direkt deniz kenarında, kıyı kenar çizgi olabilecek bir alana bu atıkların, enkazın döküldüğünü gördük, burada hatta çadırların hemen yakınında, belki 100 metre yakınında, insanların barındığı ortamda bu enkazların yığılmış olduğunu gördük. Siz 101 milyon ton atık olduğu, 46 milyon metreküp de atığın bulunduğunu... Toplamda değil mi? Türkiye yani 11 ilin toplamında bu atık miktarı. Ne kadarlık bir metreküp için ihaleye çıktınız? Çünkü şöyle bir iddia da var: İnşaat Mühendisleri Odası ve diğer odaların yaptığı verilere göre 18 milyon metreküp sadece enkaz bulundu yani inşaatlar, yıkılmış olan inşaatlar üzerinden yaptıkları hesaplamalara göre 18 milyon metreküp atık olduğu ama 50 milyon metreküp üzerinden ihaleye çıkıldığı ifade ediliyor, bunun doğruluğu nedir? Komisyonumuz olarak, bunu bize açıklarsanız memnun oluruz.

Yine, bir sorum daha vardı. İnsanların mücevher, para, hatıraları vardı bu enkazların altında, “Emniyete alındı.” diyorsunuz ama bir sürü plakasız kamyonun -yani alanda olduğum için biliyorum- bu enkazları götürdüğü... Özellikle hani herkesin kendi evinin bir demir donatısı var, bunun -inşaat mühendisi arkadaşlarım daha iyi bilir yani bir binanın yüzde kaçdır demir donatısı imalat- rücu etmesi gerekir o vatandaş ya da mirasçılarına en azından bu atıkların içerisindeki bu artı değer.

Yine, o mirasçılardan mesela aileden...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Toplam 2 milyon ton civarındaydı.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet. Hani bunlar önemli gerçekten çünkü enkaz altında vatandaş kalmış, ailesini yitirmiş. Mesela, bizim Adana’da yaşadık, bir tek kız hayatta kaldı, anne baba ve erkek kardeşi vefat etti, kız şu şunu söylüyor: “Babamın parası vardı. Ben ne yapacağım? Bu saatten sonra buna ilişkin nereye başvuracağım?” Hani birçok şeyin de kaybolduğunu yani buna dair gerçekten böyle çok emniyetli bir kaldırmanın da olmadığını gördük.

Bir son soru olarak da şunu sormak istiyorum: Hani yabancı kurtarma ekiplerinin de ülkeyi terk ettiği, bu enkazın altında hâlâ canlı olabileceği, bu yıkıntıların bulunduğu bir süreçte daha sistematik ve daha teknik kaldırılmasına ilişkin eğitimleriniz var mı? Böyle, bu tür eğitiminiz var mı yoksa kara düzen, direkt iş makinesiyle girip... Bu enkazlarda hâlâ canlı olabilme ihtimali ya da cenazeleri sağlıklı çıkarabilmek için buna ilişkin eğitimleriniz var mı? Bunları sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ediyoruz sayın vekilimize.

Eyyüp Bey, siz hemen cevap verir misiniz yoksa toptan mı?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Nasıl isterseniz efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Önce, hepsini soralım, siz onları yazın, hepsine bir cevap vererseniz daha pratik olur.

Şimdi de çok değerli İstanbul Milletvekilimiz Gökhan Bey’e söz veriyorum.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Eyyüp Bey, siz de hoş geldiniz Meclisimize.

Bütün çalışma arkadaşlarınıza ben de yaptıkları çalışma dolayısıyla başarılar diliyorum. Zor bir zaman dilimi içinde, alanda zor koşullarda çalıştıklarının farkındayım.

Benim de birkaç sorum olacak. Bunlardan bir tanesi, siz birim metrekare üzerinden bir toplam metraj hesaplaması yaptınız -biraz soruyu da açmak istiyorum- ortalama bir metrekare betonarme yapıda 20 kilogram ile 40 kilogram arasında bir demir donatısının kullanılma ihtimali var yapıların yaşı itibarıyla. İşte, en düşük 20 kilogram, yeni yapılarda 40 kilografa kadar çıkabilir, yıkılmamış olsaydı 60 kilogram diyecektim. Bunların değerlendirilmesi konusunda nasıl bir yöntem izliyorsunuz? Yani siz 2 milyon ton civarında bir demirden bahsettiniz, bakır ya da başka değerli metaller de var. Bunlarla ilgili süreç nasıl işleyecek? Bir, onu soracağım.

İkincisi: Tabii, bu bölge asbest açısından sadece içme suyu değil, cephe kaplaması ve çatı malzemesinin de çok yaygın olarak kullanıldığı bir bölge. Özellikle de bu ağır yıkım olan binalarda bütün bu asbestli malzeme toza da karışmış durumda ve havadaki toz bulutunun yaygın olarak Malatya, Adıyaman'da çok olduğunu görüyoruz biz de alanda dolaştığımızda. Buna ilişkin olarak nasıl bir önlem alıyorsunuz? Yani yurttaşların en azından bu alanlarda maskeyle dolaşması konusunda bir tedbiriniz var mı?

Bir sorum da şu: Bölgede, tabii, enkaz kaldırma çalışmalarında, önce binada canlı ya da ceset arama çalışmasından sonra çok sayıda enkaz birkaç kez devredilmiş durumda. O nedenle zemin katların da kimyasal madde bulunduran ya da zirai ilaç bulunduran iş yerlerinin de ağırlıklı olarak tahrip olduğunu görüyoruz. Ve enkaz kaldırma çalışmalarında da ağırlıklı olarak büyük iş makineleri zemin kat seviyesindeki -yani bodrum katlara girmeden- tüm enkazı da alandan bertaraf ediyor. Buradan hangi yöntemle siz buradaki zararlı ürünleri -ilaç, tarımsal ürün, kimyasal ürünleri- bertaraf ediyorsunuz? Onu yani alandaki hafriyat kaldırma çalışmalarında açıkçası çok görmedik, böyle bir yöntemle ben denk gelmedim. Nasıl olduğunu açıklar mısınız?

Son olarak da enkaz kaldırma çalışmalarında Hatay ve Adıyaman'da ağırlıklı olarak Devlet Su İşleri, Karayolları, Köy Hizmetleri ve belediyelerin iş makineleri ve kamyonlarını çok yoğun olarak görüyoruz, burada tüm kurumlar olabildiğince alanda varlar. Tabii, dönem itibarıyla da tüm kurumlar kendi bölgelerindeki yapacakları işlere de dönecekler. Yani bu kurumlar geriye çekildiğinde sizin yapmış olduğunuz ihalelerle ilgili nasıl bir süreç öngörüyorsunuz? Yani bize sunduğunuz listede orta hasarlı binaları da enkaz listesine dâhil ettiğinize göre orta hasarlı yapıların da yıkılıp bertaraf edilmesi süreci var.

Son olarak da şunu sorayım: Burada değişik kurumlardan çalışan iş makinelerinin kaldırdığı hafriyatlar sizin ihale yapıp... Yanılmıyorsa Adıyaman'da denk geldim, o gün hafriyat ihaleleri yapıyordu, bütün Türkiye'de aynı gün yapıldı -zaman mefhumumuz da gitti, 3 Marttaydı galiba- bütün Türkiye'de yani 11 ilde hafriyat ihaleleri valiliklerde yapılmıştı. Kamu kurumlarının kaldırdığı enkazlar ile sizin ihale ettiğiniz ve belli bir bölgeyi yükümlülük olarak müteahhide verdiğiniz yerlerde bunun ayrımını nasıl yapacaksınız? Yani kamu kurumu da kaldırıyor, müteahhit de kaldırıyor; bu ayrımı nasıl yapacaksınız? Bir de bunların -özel çalışan, kamu kurumlarının iş makinelerinin- yakıtları devlet kurumları tarafından karşılanıyor. Yani burada hâlâ bir ayrımın yapılmadığını ben alanda gördüm. O konuda da bizi aydınlatırsanız...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ediyoruz.

Şimdi Necdet İpekyüz, Sayın Batman Milletvekilimiz, size söz veriyorum efendim.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Teşekkür ediyoruz sunumunuz için. Ben de aslında benzer sorunları veya soruları gündeme getireceğim. “Sorun” dememin nedeni de şu: Aslında, Türkiye’de atık yönetimi sadece afet döneminde değil, genelde de atıklarla ilgili bir problem var. Daha önceki toplantılarda ben Komisyon üyelerine de söylemiştim, aslında bizim mevzuatımız Türkiye’de çok uygun; sorun, uygulamada ve denetiminde. Yani yoksa sizin yaptığınız sunumlara baktığımızda standart, bundan önceki sunumlarda da standart. Yani afet öncesi de ama uygulamalarda bunların bir yığın problem çıkardığının farkındayız. Bir buna değinecektim, bir de sadece afet döneminde değil, her dönem bu problem, atık kaldırmak; burada toplama yöntemi, taşıma yöntemi ve bunun depolanma yöntemi... Şimdi, sizin söylediğiniz işte, İstanbul Teknik, Yıldız Teknik ve Dokuz Eylül Üniversitelerinden de referans alıyorsunuz, valilik hemen bir birim oluşturuyor; herhangi bir sivil toplum örgütü orada yok. Bu ciddi bir eksiklik yani sonuçta Türkiye’de son dönemde birçok kesimde liyakatsiz atamalar olmakta ve insanlar sürekli değişmekte; oradaki sivil toplum örgütlerinin bu işte olmasında, görüşlerinin alınmasında ciddi bir yarar var çünkü yarın öbür gün herhangi bir problem çıktığında... On yıl sonra, yirmi yıl sonra bir problem çıkar, kimse bunun ne olduğunu söyleyemez; öngörmemiz lazım. Yani bu komisyonlarda ne olursa olsun -işte, burada açıklanan çevredir, jeolojidir- kimyadır oradaki birçok birimden, meslek odasından görüş alınabilir.

Şimdi, Sayın Başkanın da asbestle ilgili, özellikle solunum yoluyla bulaşmayla ilgili getirdiği problem vardı; ben de tıp doktoruyum, bu konudaki ilk çalışmayı Dicle Üniversitesi yaptı, orada bu hastalığı bulup yayan, dünyaya tanıtımını yapan da...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Asbest...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bu “çermik hastalığı” diye de geçiyor. Evet, solunum yoluyla bulaşıyor. Bunların toplanmasında, depolanmasında bu aşamada mesela meslek örgütlerinden yerel tabip odaları...

Bir diğeri de bölgede de üniversiteler var; evet, hasar gördüler; evet, yıprandılar ama orada da bilim insanları var ve işte, Yıldızdan, Dokuz Eylül’den hocalarımızın gelmesi anlamlıdır ama yerelde akademik çalışma yapan arkadaşlarımız varsa, hocalarımız varsa onların görüşünün mutlaka alınması lazım yani dışarıdan gelen bir hocanın oranın etüdünü yapması, çalışması farklı ama Hatay’da, o üniversitede çevre mühendisliğinden birileri varsa... Bilemiyorum çevre mühendisliği bölümü var mı yok mu ama Adana’da, Diyarbakır’da, başka yerlerde...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Adana’da var.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Yani yerelden yararlanmak lazım, hele hele bu dönemde onların görüşü alınmalı çünkü hem yaşayan hem mağdur hem kenti bilen hem de oranın üniversite bilim insanlarının olduğu... Bunlara çok özen göstermek lazım.

Bir diğeri de -Gökhan Bey de gündeme getirdi- sonuçta Türkiye’de bu atık toplama, depolama, taşıma da bir ihale sürecine matuf, bunların tümünün şeffaf olması lazım, iyi denetlenmesi lazım yani taşınmasından tutun depolanmasına kadar, trafik akışından birçok probleme kadar hâkim olunması lazım. Bunlar olmadığı zaman tümüyle problemler çıkmakta. Yani şimdi, konuyla nasıl ilgili olabilir? Mesela Diyarbakır’dan da söz ettiniz, atık taşıma ama çevreyle ilişkili olduğunuzda... Diyarbakır’daki meslek örgütleri Diyarbakır’da oluşturulan çadır kentle ilgili, değil atık toplama, o çadır kentin yerinin

uygun olmadığını, Dicle Nehri'nin kenarında olduğunu ve her an bir sele maruz kalacağını söylediler ve nitekim üç gün önce sel bastı orayı, “sel” demeyelim de büyük bir yağmurla karşı karşıya kaldı yani kullanılamaz hâle geldi.

Bunların tümüyle baş edebilmek için, önlemek için oradaki yerel kurumlarla iş birliği yapmak lazım, eğer yapılmamışsa da bir an önce bunu sizlerin önermeniz lazım yoksa yarın öbür gün tekrar şaibelerle karşı karşıya kalmış oluruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Çok teşekkür ederiz.

Şimdi, Sayın Vekilim Necdet Bey, İstanbul Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği kuruldu, ben de ta 1976 yılında kuruluşta bulunmuştum. Köklü bir kurum yani orada her sahada uzman var; onun için. Bazı bölümler açıldı ama yeteri kadar... Çünkü çevre mühendisliği de çok geniş bir alan, atık yönetimi var...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Ona itirazım yok ama diğer üniversitelerde bölüm açmayalım o zaman Başkanım yani sonuç olarak...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tabii, ona da dikkat ederlerse iyi olur diye düşünüyorum.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – İstanbul'dan biri gelecek, Diyarbakır'da karar verecek...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sayın Vekilim, ben araziye biliyorum, o arkadaşlar oradaki arkadaşlardan da istifade ediyorlar.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkanım, şimdi, büyük bir felaket yaşadık, bir daha yaşanmaması için Komisyona bir görev düşmüş ve önlem almak lazım. Ben her seferinde şunu söylüyorum: Arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz, yapmışlar, hazırlamışlar, iyi bir sunum da olabilir ama şimdi müdürümüz burada, orada da var; bunu denetleyen bir birimin de sivil kurumlar olması lazım bizim de içimizin rahat olması için ve çalışanların da... Şimdi, ihale yapıldı, üç gün başka bir yere gidip dönebilecek yolun ortasına. Bunun denetimi aşamasında sivil toplum örgütlerinin olması lazım; böylece güvenilirlik de artar hem onlara hem bize, hepimize.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

Şimdi, ben de bir hususu belirtmek istiyorum. Tabii, konteyner kentler, çadır kentler kuruluyor. Bunların içme suyu temini ve atık suların uzaklaştırılması, tuvaletler de çok önemli. En büyük ihtiyaç, tuvaletler, banyo, duş. Yani bu konuda da siz de –tabii, sizin vazifeniz değil ama- en azından atık suların toplanıp arıtılarak uzaklaştırılması; bu da önemli diye...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Peki, soru sorabilir miyim?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sayın Vekilim, cevap versin, ondan sonra şey yapalım.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bir tek soru soracaktım, sadece bir soru.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Benim bir konuşmam bitsin müsaade ederseniz.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Tamam, buyurun.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bu konuyu da bir ayrıca bir ekip, sizden bir ekip ele alırsa çok isabetli olur diye düşünüyorum. Bunlar toplanıp kanalizasyon sistemi vesaire gerekirse... Mevcut bazı illerde arıtma tesisleri var, hâlâ çalışıyor, onlara bağlamak şeklinde olabilir. Bu konuyu da bir etüt ederseniz iyi olur.

Evet, Necdet Vekilimize tekrar söz veriyorum.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bir de Sayın Başkan, Sayın Müdürüm; şöyle: Uluslararası alanda son teknolojiyle beraber bu atıklarla ilgili özellikle geri dönüşüm konusunda ne tür çalışmalar var, hiç inceleyebildiniz mi? Çünkü devasa bir şey var yani bu geri dönüşüm konusunda uluslararası deneyimlere bakabildiniz mi; onu merak ediyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, sorulara cevap vermek üzere Eyyüp Karahan Bey, size söz veriyorum efendim.

Buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Tabii, Sayın Bakanım, bizim, enkazlarla ilgili... Kamu araçlarıyla da enkaz kaldırıyoruz; yine, ihaleler yaparak çeşitli müteahhitler aracılığıyla da bu enkazları kaldırıyoruz.

Şimdi, sahada şöyle bir uygulama var Sayın Bakanım: Hasar tespit kodlarımız var bizim yani bir binaya bizim teknik elemanlarımız gidiyorlar, bir hasar tespiti yapıyorlar ve her binanın bir kodu var. Bu kodda da binayla ilgili bütün bina kimlik bilgileri de var; binanın kaç metrekaare olduğu, kaç kat olduğu, bina mülkiyeti ne kadar; bütün bilgiler var. Bu hasar tespitinden sonra eğer bu bina yıkılacak bir binaysa yani acil yıkılacak bina ve enkazsa buradaki hasar tespit kodları yıkım koduna dönüşüyor. Yani her binanın mutlaka bir enkaz kodu var ve o enkaz kodları esas alınarak enkaz kaldırılıyor. Sistemde mükerrerlik olması mümkün değil yani o enkaz kodunun aynı anda hem kamu araçlarıyla kaldırılması hem müteahhit aracılığıyla kaldırılması mümkün değil. Yani eğer sistemde böyle bir hata varsa orada bir insanın yapacağı bir mükerrerlik ya da araya soktuğu bir şey vardır; orada sistem otomatik olarak bize geri dönüyor. Yani biz orada hangi enkazın kim tarafından kaldırıldığını sistemde izleyebiliyoruz. Bu anlamda bir mükerrerlik ya da başka bir şey yok.

Bir de ihalelerimizde toplu yapılan bir ihale yok. İllerde bunlar hep YİKOB aracılığıyla, varsa özel idareler aracılığıyla yapılıyor; bizim birimlerimiz yapmıyor bu ihaleleri. Yani YİKOB'lar oradaki hasarın durumuna göre, oradaki bölgenin şartlarına göre bu ihaleleri yapıyorlar. İhalelerin toplam miktarı nedir ben bilmiyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yani ihale yapan kurum siz değilsiniz...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Biz değiliz. Bu ihaleleri YİKOB'lar yapıyor; YİKOB ve özel idareler yaparlar.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, tamam.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Ama sahada, benim söylediğim gibi, enkazı kaldırırken bu ihaleden sonraki... Her müteahhide verilen bu enkaz kodları var, her kamu kurumunun kaldırdığı enkazların kodları var ve bu kodlarla izleniyor. Ki daha sonra bu hak sahipliği konusunda da bu, AFAD'ın kullandığı bir sistem "Burada bir mükerrerliğin olma ihtimali yok." diye sistemde görüyoruz.

Yine, Sayın Bakanım, atık sularla ilgili, konteyner kentler ve çadır kentler, mümkün olduğu kadar çalışan, gideri olan yani atık su gideri olan yerlerde tercih edilerek... Bu çalışmalar planlanırken ona göre planlandı. Yine, İLBANK'la bizim ekip arkadaşlarımız da bir çalışma yaptılar. Eksik olan yerlerde arıtma tesislerinin, paket arıtmalarla kurulmasıyla ilgili de ortaya bir çalışma koyduk, bu çalışma da sahada uygulamaya geçecek.

Uluslararası, bu atığın nasıl ayrıştırıldığı, nasıl geri dönüşüm olduğu noktasında... Bizim mevzuatımız, Sayın Vekilim, AB mevzuatıdır. Bizim, AB mevzuatına uyarladığımız mevzuatlarımızın tamamına yakını AB mevzuatlarından uyarladığımız, uyum noktasında sıkıntısı olmayan mevzuatlardır.

Bizim yıkıntı atıklarıyla ilgili de bir yönetmeliğimiz var. Bu yönetmeliğimizde de bütün ayrıntılarla bunu şey yaptık ama afet konusunda, afete cevap verebilir mi bu yönetmelik, bunu ayrı tartışıyoruz kendi arkadaşlarımızla. Yani afette bu kadar büyük bir miktarda bir yıkıntı atığını yönetmek için yapılmış bir yıkıntı yönetmeliğimiz değil bu, daha normal şartlarda kentsel dönüşümün uygulandığı ya da bu tür daha küçük çaplı şeyler yapıldığı zaman nasıl hareket edeceğimizi ortaya koyan bir yönetmeliğimiz. Ama bizim bütün mevzuatımız uluslararası mevzuata uyumludur. Uluslararası, bu işte en iyi noktada olan Japonlardır. Yani yapılan çalışma sizin konkasörlerinizin yapısı yani sıradan bir kırıcı mıdır sizin konkasörünüz yoksa manyetik ayırma sistemlerini yapan, o manyetik sistemler sayesinde demiri, bakırı ya da diğer hava üfleme sistemleriyle orada daha çok plastik esaslı maddeleri ya da kâğıdı ayrıştıran bir yapı mıdır; bunu ortaya koyuyor. Şu anda bu konuda Sayın Bakanımın söylediği gibi bizim teknolojimiz bu noktada gayet iyi. Yerelde de bu konkasörleri üreten firmalarımız var hem manyetik anlamda da. Bu anlamda biz, yerel üreticilerle görüşerek sahada bunların kullanılmasını sağlıyoruz. Bu anlamda uluslararası dönüşümün daha ötesi şu anda yok, ben bilmiyorum yani yaptığımız çalışmalarda da... Örneğin robotik yöntemler var, daha farklı yöntemler, robotik yöntem olanları var ama robotik yöntemle olan maliyetlere baktığımız zaman bunun bizim enkaz alanlarımızda, bizim sahamızda kullanılması maliyet anlamda da teknik anlamda da mümkün değil diye görüyoruz, geliştirilmiş çok özel yöntemler bunlar. Bütün ekiplerimiz bu anlamda sahada bu çalışmayı yapıyorlar, bu anlamda bir sıkıntımız yok.

Atık yönetimiyle ilgili bizim atık mevzuatımız var, aynı yıkıntı atıklarıyla olduğu gibi AB mevzuatına uyumlu bir mevzuatımız. Mevzuat noktasında da ben şunu da çok rahatlıkla söyleyebilirim -uluslararası toplantılarda da hep karşılaştığımız tablodur bu- bizim mevzuatımız ve uygulamalarımız dünyadan uzak değil yani dünyayla yarışacak, AB noktasında uyumlu bir yapımız var hatta birçok yerde de örnek gösteriliyoruz. Bizim mevzuatımız noktasında, uygulamamız noktasında birçok toplantıda örnek gösterildiğimiz bir yapı ki yani Sıfır Atık da bunlardan bir tanesi biliyorsunuz.

Şimdi, bizim tespitlerimizde, asbestle ilgili tespitlerimizi söylediğim gibi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ekipleriyle birlikte, uzmanlarla birlikte yaptığımız çalışma. Asbeste bir noktada baktık yok, diğer noktada olmadığı anlamına gelmez bu. Yani biz sürekli sahada olup sürekli asbest ölçümleri yapıp buradaki asbesti tespit etmeye çalışıyoruz varsa eğer, buna göre de tedbir almaya çalışıyoruz. Yani asbestle ilgili olan şey sunumumda söylemiştim, hocalarımızın bize tavsiye ettiği şey şu: Az önce Gökhan Bey'in de söylediği gibi sahada sıva diye kullanılan bir malzeme var, özellikle bu Malatya bölgesinde var, Malatya bölgesinde ve Elâzığ bölgesinde olduğu söylendi. "Bu bölgede sıva diye kullanılan, kerpiç evlerde sıva diye kullanılan malzemede aspest olma ihtimali yüksek." diye söylendi ve biz bütün çalışmalarımızda, bu kerpiç evlerin sökülümünde tozumaya karşı tedbirlerimizi buna göre alıyoruz. Yani sahada bizzat buna yönelik bir çalışmamız var.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, kim söylediyse, kerkiç evlerde asbest kullanımı söz konusu değildir, genelde çatılarda kullanılmıştır.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Marleylerde var, kaloriferlerin...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, yani oralarda...

ÇEVRE ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Yani bu bilimsel çalışma mıdır bir iddia mıdır Sayın Bakanım ama biz tedbirimizi almak zorundayız.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Böyle bir şey söz konusu değil.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Var, var Sayın Bakan, çermik dediğim olay... Yani biraz bu konuda ben de hekimlikten dolayı öncelikle şey yaptım, dediğiniz gibi kerpicin yapım aşamasında filan yok.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yok, yok.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Ama kerpiç ev bittikten sonra sıva kireçle yapılmakta ve o giderek yaygınlaşmış daha işte o güneşe karşı...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – O bölgeden...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Kireçle dışını sıvıyorlar, daha çok zaten asıl oradan çıktı aspest şeyi. Yani kerpicin kendi yapım aşamasında veya şeyinde değil ama dışarıdan izolasyon, koruma, sıva, estetik amaçla yapılan şeylerde onlar tabii yine...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, bakın ben de...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Kendi bölgenizde yoktur kerpiçlerde.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Ya, işte, ama yani “Yoktur.” demek ayrı bir şey.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sayın Vekilim, bakın...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Evet, dediğim gibi mesela Osmaniye’de ben bunu çalıştım, Kahramanmaraş’ta yine farklı.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Tabii, tabii, zaten...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Bu bölgedeki zaten hani çok kaplama yok bizde, doğal...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Yani işte her yerin zaten kendi iklim koşullarından dolayı farklı. Mesela kerpiç evde çatı da olmaz pek.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, ben şunu söylüyorum: Kerpicin bünyesinde asbest kullanılmamıştır hiçbir yerde; böyle bir uygulama yok. Kaplamada olabilir, çatılarda...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Dediğiniz doğru; mesela, Tarsus’ta olmaz, Adana’da olmaz, çok soğuk bölgede olmaz, kerpiç evde olmaz, yanlış.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, arkadaşlar bakıyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani sadece şey değil, marleyler var, kaloriferlerin etrafındaki izolasyon malzemesi var, çatı kaplaması var; hepsinde olabilir.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Kerpişte değil de Sayın Bakanım, kerpicin sıva şeyiyle yapılan, kullanılan, asbestin toprağın içinde olduğu, doğal olarak olduğu söylenen bir yapı... Biz tedbirimizi alıyoruz Sayın Bakanım, oradaki çalışmaları da bunu esas alarak yapıyoruz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, teşekkür ederiz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Kimyasallarla ilgili de bizim iyi bir kayıt sistemimiz var sayın vekillerim, sistematik olarak kimyasalların hareketini izlediğimiz bir yapımız var. Yine, Tarım Bakanlığının tarımsal ilaçları izlediği güzel bir yapıları var ve bu yapılarda hangi depoda, ne kadar, kaç kilogram kimyasal gübre ve ilaç olduğunu biz tespit edebiliyoruz, sistemde görebiliyoruz ve bütün yoğunlaşmalarımız da bu noktalar oldu. İşte, az önce söylediğim gibi, Malatya’da 55 noktada vardı

ve bu 55 noktanın tamamına biz girdik ve sahada olan diğer yerlere de yani tespit edilen yerlere... Ama bizim sistemimize kayıtlı olmayıp da bir yerde varsa tabii bu biraz problemdir bizim açımızdan. Bizim kayıtlı bir sistemimiz var, hem Tarım Bakanlığının hem Sağlık Bakanlığının hem de Kimyasallar Yönetimi Dairemizin kimyasallarla ilgili bir kayıt sistemi var; kimyasalların nerede olduğu, nasıl olduğu noktasında bir sistemimiz var ki bütün sanayi tesislerinin envanterini de bu sayede izleyebiliyoruz, görebiliyoruz ve buraya müdahale edilmesi gerektiği zaman da -ki Hatay'da bu yaşandı, yaşanacak da- enkaz kaldırırken itfaiyeden tutun uzman ekiplere kadar bütün ekiplerimizi oraya yönlendiriyoruz yani bu noktada bir problemimiz yok, biz sahaya ulaşabiliyoruz.

Yine, sahalar belirlenirken kuru dere yataklarına kaçak olarak döküm varsa bunları tespit edip kaldırtıyoruz ama şu anda belirlenen sahaların hiçbir tanesi kuru dere yataklarında değil. Samandağ'la ilgili olan... Ki akşam toplantımızda da biz Samandağ'ı konuştuk -deniz kenarındaki olan- alternatif bir yer aranıyor, bir başka yer bulunamadı Samandağ'da, denize yakın olan bir yer var; bizim tespitlerimizde de var Sayın Vekilim Samandağ'daki alan ve bunun kısa bir süre içerisinde çözümü noktasında şu anda arkadaşlarımız çalışıyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Genel olarak hangi alanları tercih ediyorsunuz depolarken?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Şimdi, sunumumuzun başında söyledik; tarım alanları olmayacak, dere yatakları olmayacak, suyun akışını engelleyen bir arazi olmayacak, geçirgen bir arazi olmayacak ki biz bu tür atıkların depolandığı alanların membranlarla, daha değişik yöntemlerle, killerle geçirimsizliğini sağlar, öyle depolama sistemleri kurarız ama burada o şansımız olmadığı için alanı tercih ederken bu alanları tercih ediyoruz ve tercihlerimiz kamu arazisi; en son noktada da meraları kullanıyoruz, mera alanlarını yani kesinlikle şahsa ait arazilere tecavüz etmiyoruz, tarım alanlarına girmiyoruz, ormana kesinlikle girmiyoruz, girmiyoruz yani bizim tercih ettiğimiz alanlar...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tabii, burada da Tarım Bakanlığı -ben az önce Bakanımızla görüştüm- verimli mera alanlarına müsaade etmiyor, bozuk mera alanlarına geçiyorlar.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Bozuk mera alanları, tabii. Buralara da Tarım Bakanlığının izniyle girebiliyoruz ancak, o alanları tercih ettiğimiz zaman, bunlar yapılırken de... Ben Malatya'da otuz beş gün kaldım -ki depremin 2'nci gününden itibaren oradaydık, ekip olarak oradaydık- sivil toplum kuruluşlarının tamamı koordinasyon toplantılarında, oradaki Valiliğin başkanlığında yapılan koordinasyon toplantılarında gelip fikirlerini söylüyorlar yani o anlamda, belki o yapıda şey bir yapı var mıdır bilmiyorum ama ben orada bütün STK'leri gördüm. O anlamda da bir değerlendirme yapmak istedim.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Malatya için öyle olabilir ama başka illerde hiç olmadı.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Plakasız kamyonlarla, bu tür şeylerle... Ya, enkazla ilgili bir ihbar geliyor Sayın Bakanım, biz ihbara gidiyoruz -yani "Burada şu kadar ton patlayıcı madde var."- enkazı kaldırdıktan sonra bize dönen "Bunun acil yapılması gerekiyordu, onun için bu ihbarı yaptık." cevabıyla da karşılaşabiliyoruz, sahadan çok daha farklı bilgiler ortaya konulabiliyor yani daha farklı farklı şeyler de var.

Plakasız kamyonlarla ilgili, sahada uygulamayla ilgili Emniyet Müdürlüğünün aldığı tedbirler var. Vatandaş enkazın içerisindeki demiri değil de bahçe korkuluğunu, çatı malzemesini kendisi alıyor yani vatandaşın mümkün olduğu kadar sahada enkazın içerisinde kendine ait olan şeyleri almasına biz

kamu olarak müsaade ediyoruz ki zaten enkaz çalışmalarının yavaş gitmesinin en büyük sebeplerinden bir tanesi de bu, iki gün içerisinde kaldırmamız gereken bir enkaz... Bir kızımızın çeyizini alması, birisinin, bir teyzemizin oradaki bir saksının içerisine koyduğu onun içerisindeki mücevheri, altınını alması için ya da elbisenin içerisinde cebine koyduğu bir mücevheri alması için biz günlerce bekliyoruz, bekletiyoruz yani arkadaşlarımızı; sabırla bekleyip enkazın içerisindeki bu eşyalarını almalarına müsaade ediyoruz Sayın Vekilim yani o konuda sistemimizi yavaşlatıyor ama vatandaşın memnuniyeti bizim için önemli diyoruz ve buna müsaade ediyoruz.

Sayın Bakanım, maden alanlarıyla ilgili de çalışmamızı MAPEG’le birlikte yaptık. Yani kullanılabilecek her maden alanı, eski maden alanları, terk edilmiş maden alanları bizim için...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, bunlarla ilgili elinizde bir harita var mı yani? Terk edilmiş maden alanları ve...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Var, sunabiliriz, Komisyonumuza sunabiliriz yani. MAPEG’ten aldığımız...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Biliyorsunuz, maden alanlarının çoğu ya mera ya da orman alanıdır. Üstünün de tabii, toprakta doldurulması gerekiyor.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Rehabilit edilmesi gerekiyor tabii. Ki alanlarda varsa nebatî toprak biz döküm yapılmadan önce o nebatî toprağın kaldırılmasını da öngörüyoruz Sayın Bakanım yani. Yani bu anlamdaki çalışmalarımız bu.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, peki.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRÜ EYYÜP KARAHAN – Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Biz teşekkür ederiz, sağ olun.

Tabii, Eyyüp Bey, biz de arazide sizin ekipleri görüyoruz, hakikaten cansıparane, gece gündüz çalışan bütün herkese gönülden teşekkür ediyorum, sağ olun; Cenab-ı Allah bir daha böyle acı göstermesin.

Şimdi, efendim, hemen 2’nci sunum, Yavuz Erdal Kayapınar; kendisi de Mekânsal Planlama Genel Müdürümüzdür. Yanında Ayşe Çağlayan Hanımefendi var, Genel Müdürlükte Daire Başkanı.

Erdal Bey, sunum için size hemen söz veriyorum efendim.

Erdal Bey, önce kendinizi tanıtırsanız... Siz de yıllardan beri Genel Müdürlük yapıyorsunuz. Bir de Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğünüzde ne kadar eleman var, ne yapıyorsunuz, onu da bir kısaca -çünkü önemli bir genel müdürlük- özetlerseniz...

2.- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürü Yavuz Erdal Kayapınar’ın, yer bilimsel etüt çalışmaları ve deprem bölgesinde yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Sayın Bakanım, Değerli Komisyon üyeleri, milletvekillerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben Mekânsal Planlama Genel Müdürü Yavuz Erdal Kayapınar. Sayın Bakanım, öncelikle Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğünün hakikaten ne yaptığını, özellikle yer bilimsel etüt çalışmalarıyla ilgili ne yaptığını bugüne kadar ortaya koyduktan sonra deprem bölgesinde ne çalışma yaptık yer seçimi açısından, planlama açısından, projelendirme açısından ve yeni mikro bölgeleme etütleri açısından, bunları size sunmaya çalışacağım efendim.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olduktan sonra biliyorsunuz, planlama yetkileri, üst ölçekli planlama yetkilileri öncelikle bir kurumda toplanmaya çalışılmış. Bu çerçevede, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü öncelikle üst ölçekli planlama sisteminin ortaya konması, hazırlanan, hazırlatılan üst ölçekli planları onaylayan bir birim olarak, kentsel dönüşüm alanlarında hazırlanan, hazırlatılan planları inceleyerek bunların onaylanması, diğer taraftan, özellikle gündemimizde de olan bu jeolojik etüt, jeoteknik veya mikro bölgeleme etüt raporlarının çerçevesinde yer seçimi uygunluk kararlarını vermek, aynı zamanda Genel Müdürlüğümüzün, Bakanlığımızın kıyı alanlarının yönetimi ve gelişimiyle ilgili görevi bulunmakta.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, daha önce sunum yapan arkadaşlar, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğümüz elemanları tabii, arazide çalışmaları var, onlara teşekkür ederiz. Siz dönebilirsiniz.

Buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Aynı zamanda, yerel yönetimlere hem teknik destek sağlayan ve rehberlik eden bir genel müdürlük olarak görevimizi yürütüyoruz. Risk yönetimi ve sakinim planlarının yapılmasına ve onaylanmasına ilişkin kuralları belirlemek ve bunları izlemek; yine, plana esas jeolojik, jeoteknik ve mikrobölgeleme etütlerini yapmak, yaptırmak ve bunları inceledikten sonra onayını sağlamak. Yer bilimsel etüt çalışmalarında öncelikle, yerleşim alanlarının planlanması sürecinde yerleşim yerlerinin kurulacağı alanların doğru seçilmesi, planlanacak ve yapılaşmaya gidilecek alanlardaki afet, tehlike ve risklerinin belirlenmesi, afetlerin önlenmesinde veya zararlarının azaltılması öncelikli amaçlarımız arasındadır. Bu imar planına esas jeolojik etüt raporları, mikrobölgeleme etüt raporları 2011 tarihli genelgemiz çerçevesinde hazırlanmakta ve onaylanmakta; etüt raporlarının bir kısmı Bakanlıkta onaylanmakta, diğer bir kısmı da il müdürlüklerimiz de onaylanmaktadır. Buradaki ayırım şöyledir: Etüt raporu yapıldıktan sonra uygun olmayan alanlar çıkması durumunda, ayrıntılı jeoteknik etüt gerekmesi durumunda, riskli ve rezerv yapı alanlarındaki etüt raporları, mikrobölgeleme etüt raporları, aktif faya yönelik çalışmalar Bakanlığımız tarafından onaylanmaktadır; il müdürlüklerimizde ise uygun olan alanlar, önlemleri alanlar onaylanmaktadır.

Mevzuat açısından baktığımızda, Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği’nde “Onaylı jeolojik-jeoteknik veya mikro bölgeleme etüt raporu bulunmayan alanlarda imar planları hazırlanamaz.” diye bir hüküm vardır. “İmar planına esas onaylı jeolojik-jeoteknik etüt veya mikro bölgeleme raporlarındaki yerleşime uygunluk durumu haritalarına uyulması zorunludur.” Böyle bir hüküm vardır. İmar planlarının hazırlanmasında, varsa öncelikle mikrobölgeleme etüt raporlarına eğer yoksa yerleşim alanlarının planlanmasına yönelik uygun jeolojik etütlerin kullanılması esastır. Bu çerçevede, imar planlarının etüt raporlarına uygun olarak hazırlanması gerektiği yönünde hükümler mevcuttur.

İmara açılması düşünülen alanlarda ve/veya mevcut yerleşme alanlarında afet, tehlike ve riskleri ortaya koyan bu mikrobölgeleme ve jeolojik etüt raporları öncelikle hazırlanır. Bu hazırlık sürecinde neler yapılır? Jeolojik, jeomorfolojik değerlendirmeler, sondaj çalışmaları ve arazi deneyleri, jeoteknik amaçlı laboratuvar çalışmaları, jeofizik çalışmalar, doğal afet tehlikelerinin belirlenmesi; bunun altında, yine, deprem tehlikesi ve risk analizi, aktif tektonik paleosismoloji çalışması yapılır. Burada, sivilaşma

analizi, zemin büyümesi ve hâkim periyodu belirlenmesi, kütle hareketlerine yönelik analizler yapılır. Bütün bunlardan sonra, verilerin değerlendirme ve yorumlama süreci başlar. Sonuç olarak da yerleşime uygun olan alanlar ya da uygun olmayan alanlar belirlenerek bu rapor sonuçlandırılır.

Birkaç tane örnek vereceğim. Bu, Afyonkarahisar Çay'da fay sakınım zonu belirlenmiştir, “yerleşime uygun olmayan alan” olarak tanımlanmıştır. Görselde, altta yeşil olarak görülen alan ve onun ortasında da bir çizgi hâlinde ve çevresinde sarı olarak görülen alan bu faydır. Bunun çevresinde fay zonu oluşturulmuş, hemen onun çevresinde de yine faydan ikinci derece etkilenecek alan “önemli” olarak belirlenmiş, slaytta sarı olarak görünen alan da yine “önemli alan” olarak belirlenmiştir. Buna benzer... 2011 yılından beri... Neden 2011 yılı diyorum? Çünkü Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bu tarihte kurulmuş. 2011 yılından beri yer bilimsel etüt sonucunda 28.871 yerleşme alanında afet ve tehlike risklerini belirlemek üzere mekânsal planlama çalışmaları yürütülmüş, bu gerek Bakanlığımız gerekse yerel idareler tarafından yürütülmüştür. Bu etütlerin 5.127'si Bakanlığımızda, geriye kalan 23.744'ü ise il müdürlüklerimizde onaylanmıştır. Baktığımız, gördüğümüz grafikte de yıllar itibarıyla il müdürlüklerinde ya da Bakanlığımızda onaylanan planların grafiği görülmektedir. Aynı zamanda 262 adet mikrobölgeleme etüt raporu da tamamlanarak onaylanmıştır. Bu, ülke yüzeyinde toplamda yaklaşık 384.784 hektarlık alana isabet etmektedir.

Mikrobölgeleme etüt çalışmaları yapılan bazı önemli altyapı projeleri şunlar: Üçüncü boğaz içi köprü ve bağlantı yolları; İstanbul, Bursa, İzmir otoyolunun Körfez geçişi imar planına esas etüt raporu; Van ili merkez ve Erciş ilçesinde toplam 21.983 hektar alanda yine etüt raporu hazırlanmış, burada aktif fay zonu boyunca, toplamda 100 metre genişliğinde fay sakınım zonu oluşturulmuş ve bu alan uygun olmayan, yerleşilemeyecek alan olarak bırakılmıştır.

Yine Bursa ili Gemlik Belediyesi sınırları içerisinde 2.485 hektarlık bir alanda mikrobölgeleme etüdü hazırlanmış. Burada da yine fay çevresi, aktif fay zonu çevresi de sakınım zonu, fay zonu olarak ele alınmış.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bu kırmızı alan nedir? Bu Gemlik Türkiye'deki en riskli alanlardan biri.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Evet, Sayın Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – O kırmızı bölge...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Kırmızı bölge balçık olan ve aynı zamanda “sakınılması gereken alan” diye etüt raporlarında kayda alınmıştır Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, efendim, bilemiyorum bunu. Ben Bakanken buranın bir an önce yukarıya taşlık, kayalık alana taşınması için bir çalışma yapmıştık. Bir gelişme var mı acaba? Haberiniz var mı yani? Bilhassa şu kırmızı alan sıvılaşma açısından çok riskli ve Türkiye'deki en riskli alanlardan biri.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Ben şöyle hatırlıyorum Bakanım yani tabii Kentsel Dönüşüm Genel Müdürlüğümüzün işine de çok girmek istemiyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, o zaman onlara sorarız.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Sanki bir yer belirlendi de “rezerv yapı alanı” diye, sonra dava açıldı, iptal edildi diye hatırlıyorum ama doğruluğunu gerçekten teyit etmem lazım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Yine Tokat Reşadiye’de mikrobölgeleme etüt çalışması yapılmış. Burada önemli alanlar belirlenmiş, uygun olmayan alan belirlenerek yine aktif fay zonlu çevresinde, 57 metre genişliğinde fay sakinim zonlu faydan dolayı bırakılmış ve yerleşime yasaklanmıştır.

Aynı zamanda Kahramanmaraş’ta riskli alan ilan edilen 216 hektarlık bir alanda, fayın geçtiği bir alanda, bu fayın çevresi... Slaytta nasıl gözüküyor? Kırmızı alan içerisinde fay geçiyor ve bunun çevresi “uygun olmayan alan” olarak değerlendirilmiş ve kayıtlara geçmiştir.

Yaptığımız çalışmalardan bahsediyorum, ben böyle kısa kısa geçeceğim. Balıkesir’de 43.300 hektar alanda hem merkez ilçelerde hem diğer illerde yine mikrobölgeleme çalışması yapılmış, burada heyelan tehlikesi olan, kaya düşmesi olan alanlar “uygun olmayan alan” olarak belirlenmiştir.

Malatya merkez de yine gündemimizde, 22.147 hektar alanda ve ilçelerinde mikrobölgeleme etüt çalışması yapılmış. Burada da özellikle kaya düşmesi ve heyelanlı alanlar belirlenerek uygun olmayan alan ortaya konmuştur.

Hatay ilinde, 90 bin hektarlık alanda, ilçeleriyle beraber 2016-2017 yılında yine mikrobölgeleme etüt çalışmaları yapılmış, burada da aynı şekilde uygun olmayan alanlar belirlenmiş, heyelan ve kaya düşmesi riskli alanlar, uygun olmayan alanlar olarak belirlenmiştir. Hatay tabii çok farklı bir yer, içerisinde Asi Nehri geçiyor. Bunun yıllar içinde oluşturduğu bir rüsubat, bir alüvyal durum var; MTA’nın haritalarında sivilaşma riski olabilecek alan olarak da tarif ediliyor. Ancak mikrobölgeleme etüt raporlarında bütün bunlara vurgu yapılmış, eğer yapılaşma yapılacaksa zemin iyileştirilmesinin yapılması gerektiği etüt raporlarında ifade edilmiştir.

Diğer taraftan, yine, depremde etkilenen Osmaniye merkezde 7 bin hektarlık bir alanda mikrobölgeleme etüt çalışması yapılmış. Fay, yüzey faylanması tehlike bölgesi olarak belirlenmiş ve burada da tampon bölge oluşturularak uygun olmayan alan belirlenmiştir.

İzmir ili Karabağlar ilçesinde...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Erdal Bey, geçmeden, sıcaklığına bir şey sormak istiyorum.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Buyurun Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, bunları belirliyorsunuz. Mesela, az önce Hatay için belirlediniz ama İskenderun’a bakıyorum, sizin belirlediğiniz alanlar şu anda yapılarla dolu idi yani.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Bu yapılaşmalar zaten olmuş Sayın Bakanım. Daha sonra bu 2017’de ortaya kondu diyoruz ve bunların birçoğu yerleşme alanı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Erdal Bey, tamam da şöyle bir şey var... Ben teknik üniversiteden yeni mezunum, bir arkadaşımız özellikle İstanbul şehir planlaması için çalışıyor; büyük postanenin arkasında İller Bankasının büyük bir binası vardı, ben de ziyarete gittim “Ya, ne yapıyorsunuz?” dedim. Dedi ki: “Plan yapıyoruz.” O tarihte “Ya, ne planı, bütün İstanbul dolmuş.” dedim, bu dediğim 1972 yılı. “Ya, neyin planını yapıyorsunuz?” dedim. Yani şimdi, bazen de bu planlar, tespitler gecikiyor, şehirleşiyor.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Doğru.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ondan sonra biz diyoruz ki “Ya, burası riskli alan.” Şimdi, bizim esas vazifemiz, bundan sonra ne yapacağız burada? Hatay’da mesela, bu alanlara imar verilmemesi lazım, yapı yapılmaması lazım.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Onu belirteyim Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Böyle bir duruma düşmeyelim yani. Benim söylediğim, 1972 yılında İller Bankası plan yapıyor, tamamı İstanbul’la ilgili fakat şehirde yapılaşma bitmiş, neyin yapısını yapıyoruz dedik.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – 72’de nüfus 1,5 milyonu.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, şimdi 18 milyon.

Yani bizim planlar çok geriden geliyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sonradan geliyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sonradan geliyor yani Türkiye’deki en büyük sıkıntı bu. Bakın, belli bir dönemi kastetmiyorum, bütün hükümetler döneminde yani bütün geçmiş dönemlerden başlayarak Türkiye şehircilikte sınıfta kalmıştır. Yani bizim şimdi hakikaten birtakım tedbirler almamız lazım, Komisyon bu maksatla... Artık bu yerlerde kati surette yapılaşmaya müsaade etmememiz gerekiyor yani. Bununla ilgili imar planında yer veren, inşaat müsaadesi veren kim varsa onları sorumlu tutmamız lazım. Size geçen günkü toplantıda söyledik. Ya, bir tane teknisyeni var -tekniker- tecrübesiz, yeni mezun olmuş, bir belde belediyesinde 18 katlı binaya ruhsat veriyor; bunun olmaması lazım. Yani bununla ilgili Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kati şeyleri olması lazım. Belediye “Yetkisi var.” diyor ama bir tek elemanı var, o da yeni mezun olmuş tekniker; size neresi olduğunu da söyleyeceğim. Yani bizim bu konularda hakikaten tedbir almamız lazım. Adam yetkisi olmadığı hâlde büyük yapılara ruhsat veriyor.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Sayın Bakanım, yani söylediklerinizde tabii ki haklısınız. Yani Türkiye 1960’lı yıllarda planlı döneme geçmiş ama ondan sonra büyük bir göç dalgasıyla birçok alan plansız gelişmiş. Yani şimdi bu gecekondu bölgeleri belki yok ama belki o günden bugüne hâlâ onun sancılarını çekiyoruz. Biz de planlama olarak, yer bilimsel etüt çalışmalarını yapıyor olarak bunlara yetismeye çalışıyoruz. Belki arkadan gidiyor bazı şeyler ama en azından, burada ne tedbir alınması gerektiğini belirliyoruz. Evet, Hatay’da yerleşim alanları oluştuktan sonra etüt çalışması yapılmış, yerleşim alanı olmayan yerlerde de... Yani bu bütün olarak ele alınmış 90 bin hektarlık bir alan. Bu deprem bölgesinde gördüğümüz etkiler sonrası tabii ki birtakım tedbirler alınacak. Buralarla ilgili özellikle -belki dün arkadaşlar göstermişlerdir haritalarını, bilmiyorum - yıkık, acil yıkılacak ve ağır hasarlı binaların yoğun olarak bulunduğu alanlarda plan, proje, tasarım çalışması yürütülüyor. Belki bazı alanlar -bilemiyorum, şu anda bir şey diyemiyorum- yapılaşmaya kapatılacak, kat sayıları düşecek, yoğunluk düşülecek. Böyle tedbirleri sizin de buyurduğunuz gibi bu planlama çalışmalarında ele alıyoruz, alacağız Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Onları hızlı geçelim isterseniz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Bunları hızlı geçelim.

İzmir’de yine 540 hektarlık alanda bir çalışma yapıyoruz. Yine Gaziantep’in Şehitkâmil ilçesinde uygun olmayan alanları ortaya koymuşuz. Bunlarla beraber işte, önlemleri alanlar, ne önlem alınması gerektiğini de söylemişiz. Yerel idarelerin bu raporlara bakması gerekiyor. Ben şunu söylüyorum,

bazen şöyle olduğunu düşünüyorum Sayın Bakanım: Yer bilimsel etüt raporunu hazırladım, onaylattım, bir prosedürü yerine getirdim. Bu böyle olmamalı, bu rapor hazırlandıysa oradaki idare bunu dikkate almalı. Ya, hakikaten “önlemleri 2.1” denmiş de bu ne demek? Burada bir zemin iyileştirmesi yapmam gerekiyor mu, projeyi, tasarımı nasıl üretmem gerekiyor; bunun kesinlikle olması gerekir Sayın Bakanım. Bunu vurgulamak gerekiyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Erdal Bey, bu konuda ne gerekiyorsa yapmamız lazım yoksa yani on sene, yirmi sene sonra tekrar “tüh” demeye başlarız.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Bunun yaptırımları olmalı Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yani bunların bir yaptırımı olması lazım, mecburiyeti olması lazım. Bununla ilgili mevzuatta bir değişiklik gerekiyorsa söyleyin bunları, kanun taslağını teklif edelim yani yoksa herkes istediği gibi yaparsa olmaz, tekrar aynı depremi yaşarız. Burası deprem bölgesi, herkesin farkında olması lazım. Yeni yeni faylar ortaya çıkıyor. Yani netice itibarıyla ovalara biz binalar yapmışız, ovaları mahvettik ya. Dağlar boş duruyor, kolay olduğu için yol geçerken ovanın ortasından geçiyoruz. Yani biraz masraflı olsun, dağın yamaçları ne güne duruyor. Zaten Cumhurbaşkanımız şunu söyledi: “Şu anda bir şikâyet var bana, diyorlar ki ‘Yeni tespit edilen alanlar tarım arazisi.’” “Cumhurbaşkanımız yamaçlara, dağlara yapı yapılacak demişti ama hâlâ tarım arazisine yapıyor.” şeklinde yeni bir şikâyet geldi bana. Bunu da size özellikle... Çünkü mekânsal planlamayı siz yapıyorsunuz, bilmiyorum TOKİ kendi başına seçim yapabiliyor mu? Yani kendisi yoksa siz...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – TOKİ kendi başına seçim yapamıyor Sayın Bakanım. TOKİ, Emlak Konut, Bakanlığımız, Millî Emlak Genel Müdürlüğü, Tarım Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, AFAD Başkanlığı, bunların hepsine danışılarak ve görüşülerek yer seçimleri yapılıyor Sayın Bakanım. Bazı alanlarda da yer bulma kısıtlılığı gerçekten var yani. Ya, sizin seçtiğiniz yere işte, şehirdeki mahalleli, muhtar, belediye başkanı “Ya, biz bu kadar uzağa gidemiyoruz.” diyebiliriz.

Bunları çabuk geçiyorum Bakanım, bu yapılan çalışmaları.

Birtakım projeler de yürütüyoruz tabii; fay sakinim zonunun belirlenmesiyle ilgili, bunlarla ilgili kriterlerin oluşturulması projesi inşallah 2023 yılında bitecek. Bu, herkese kılavuz olacak şekilde yayınlanacaktır.

Yine aktif fay zonlarının 1.000 ölçek...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, şu anda aktif bir faya kaç metre mesafede yapıya müsaade ediyorsunuz? TOKİ şu anda 500 metre uzakta olacak diye bir beyanatta bulundu. Bunu sizinle görüşerek mi yaptı yoksa TOKİ...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Beraber Sayın Bakanım. Murat Kurum Bakanımızın da bu konuda hassasiyeti var yani birçok bilim insanına danıştı yani bilim insanlarımız 15 metre de olur, 30 metre de olur, 500 metre de olur diyor ama biz emniyette kalmak adına, mesafe olarak 500 metre çerçevesinde TOKİ’yle birlikte çalışıyoruz efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Bu etüt raporlarının kayıt altına alındığı YERBİS sistemimiz var. Bu, 2018’den beri kurum ve kuruluşlara açık olarak kullanılmaktadır. Yine, afetlerden

dolayı zararın azaltılması, sakinim yapılması konusunda biz bir taslak mevzuat çalışması yaptık. Şu anda taslak mevzuatın inceleme çalışmaları devam ediyor, özellikle planlamada afet risklerinin nasıl dikkate alınacağı konusu da bu inceleme çalışmamız bittikten sonra sonuçlanacaktır.

6/2/2023 tarihli Kahramanmaraş depremleri sonrası Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğünün diğer kurumlarla birlikte yaptığı çalışmalar nelerdir, bunları kısaca özetleyeceğim. “Yer bilimsel etüt çalışmaları” “kalıcı ve geçici iskân alanlarına yönelik yer seçimi çalışmaları” “kırsal yerleşmelere yönelik yer seçim çalışmaları” ve “planlama çalışmaları” adı altında bahsedeceğim. Bu tabloda, deprem olduktan sonra özellikle 11 ilimizde mikrobölgeleme çalışmasının yapılmasını tekrar şey yaptık. Burada Malatya ve Hatay yok çünkü onların mikrobölgeleme çalışmaları yapılmıştı ama “Onların da bazı bölgelerinde acaba tekrar yaptırsak mı?” diyerek yeniden bir çalışma başlattık. Şimdi, bunları tek tek okuyayım mı bilmiyorum. Adana, Adıyaman...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yok, onları okumana gerek yok.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Toplam olarak 52 bin-53 bin hektarlık alanda mikrobölgeleme çalışmalarını başlatmış durumdayız. 4 bölgemizde bu sondaj çalışmaları tamamlanmış, raporlama...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Başkanım pardon, ölçek nedir bu mikrobölgelemede; 1.000’lik mi, 5.000’lik mi, 25.000’lik mi? Nasıl çalışıyorsunuz?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – 1.000 ve 5.000. Buralarda 300’e 300, 250’ye 250 –çeşitlerini söylüyorum- 400’e 400 şeklinde karolajlama yaparak 5.000 ve 1.000 ölçekte mikrobölgeleme etüt çalışmalarını yürütüyoruz.

Raporlama 4 bölgede bitti ve laboratuvar sürecine geçildi. Ortalama olarak bu alanların, 53 bin hektarlık alanın sondajlama açısından yüzde 51’inin hızlı bir şekilde bittiğini ifade edebilirim. Sahada şu anda yaklaşık 40 sondaj makinesi çalışıyor efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bölgelemenin alanı ne kadar?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – 53 bin hektar Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bütün bu alan 53 bin hektar...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Evet, bu seçtiğimiz, belirlediğimiz... Bunu da nasıl belirledik? Özellikle yine az önce belirttim yıkık, acil yıkık ve yıkılacak, ağır hasarlı binaların yoğun bulunduğu yerleri öncelikle ele alalım diye değerlendirdik, bu çerçevede sınırları belirleyerek mikrobölgeleme etüt çalışmalarını yürüttük. Bu da Google üzerinden sınır ve yeşiller tamamlananları, sondaj yapılan alanları, kırmızılar da yapılmayanları... Adana biraz geride gidiyor, biraz geç başladı; firma giremedi sahaya, makine sayısını artıramadı. Adıyaman merkezde yani yine böyle... Bunları hızlı geçelim isterseniz Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – İyi olur.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Özellikle Adıyaman Gölbaşı’nda sivilaşmanın olduğunu hepimiz gördük. Burada da tekrar bir çalışma yapıp laboratuvar deneyleri sonucu da belki buranın kapatılmasına sebep olacaktır. Adıyaman Besni’de, Diyarbakır merkezde mikrobölgeleme çalışması; bu da bitmek üzere. Gaziantep Araban’da...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ama siz burada sadece çalışmayı gösteriyorsunuz, neticesi...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Sayın Bakanım, şu anda çalışmada sondajlar yapılıyor. Bu, raporlanacak, o raporlama çerçevesinde...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Henüz sondaj safhasındasınız...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Tabii, tabii, evet.

Gaziantep İslâhiye’de, Altınüzüm Mahallesi’nde, Gaziantep merkezde, İslâhiye’de... İslâhiye’de mikrobölgeleme çalışması, sondaj çalışması bitti, raporlama seviyesine geldi. Nurdağı’nda hakeza öyle, buralarda biliyorsunuz çok hasar var. Yavuzeli’nde henüz başlamadı, Kahramanmaraş merkezde...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Buralar için tehlike beş yüzyıl...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, beş yüzyıl sonrası kişiler düşünsün diyor Vekilimiz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Yok, vallahi, evlat evlada göstermesin artık.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Aynen, aynen; hiçbirimiz yaşamayalım.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Çocuklarımıza, torunlarımıza göstermesin.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tek sorun da deprem değil, seli var, başka bir şeyi var.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Maraş’ta...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yalnız, Kahramanmaraş’ta biraz hızlansanız, orada çok az...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Bakanım, Maraş’ta özellikle çalışma alanlarına biraz yoğunluk verdik, şehirde herkes kaçıyor. Dolayısıyla, bu küçük sanayi sitesinde, organize sanayi bölgesinde, biraz orada jeolojik etüt çalışmalarını yoğunlaştırdık. Oradan elde edilecek sonuca göre... Buralarda ne kadar yapılaşmaya müsaade edilecek, o sonuca göre hareket edilecektir.

Yine, Maraş’ta, organize sanayi bölgesinde, 1. Organize Sanayi Bölgesi’nde...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ben bakanken, Kahramanmaraş’ta bir alanı tamamen kentsel dönüşüm yapıp yukarıya taşımıştık, o binalar hiç yıkılmadı. Hatta o şey alanlarda ilk defa bir park yaptık, millet bahçesini ilk defa orada demiştik.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Nerede Bakanım? Ben, orayı kaçırdım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Kahramanmaraş’ta.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Maraş’ta, evet.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ben bakanken orada, daha önceki belediye başkanı zamanında, bir alan çok riskliydi. İkna ettik, orada bir kentsel dönüşüm yapıldı ve yukarı alanlara kaydırıldı. Şimdi o binaların hiçbiri yıkılmadı ama kentsel dönüşüme rıza göstermeyenlerin binaları yıkıldı yani. Hatta, orada, o çürük alanda millet bahçesi yaptık, ilk defa.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Evet.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – 2017 veya 2016 yılıydı.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Sayın Bakanım, orada iki tane alan vardı. O zaman biz oranın tamamını özellikle kamulaştırmıştık.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Orası afete maruz bölgeydi, imar planlarına uygunluk raporları çok kötüydü. Biz oranın tamamını kamulaştırdık, daha sonra da... Millet bahçesi yaptığımız alandan bahsediyorsunuz değil mi?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, oradan bahsediyorum.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Ben o zaman Kentsel Dönüşüm Genel Müdürlüğünde çalışıyordum, oradan biliyorum. Orası çok da güzel oldu şimdi.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam ama şimdi güzel oldu değil mi orası, yukarısı?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Evet, evet Sayın Bakanım, kesinlikle çok güzel oldu.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hiçbiri yıkıldı mı?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Yok, yıkılmadı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yok, evet.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Evet.

Bakanım, bitti zaten, hızlı geçiyorum.

Kalıcı ve geçici iskân alanlarına yönelik yer seçimi çalışmalarında, özellikle alternatif alanlar üzerinde geçici veya kesin iskân alanlarının belirlenmesinde dikkate alınan başlıca hususlar... Yer seçimi yapılan alanın fay hattına uzaklığı ya da fay hattına uzaklığına göre yer seçimi yapılması, zeminin elverişliliği, yerleşim merkezlerine -az önce söyledim, muhtarların “Çok uzağa gitmeyelim, şey yapmayalım.” diye söyledikleri- yakınlığı, özellikle kamulaştırma maliyetinden kaçınmak adına hazine arazisi, kamu mülkiyeti olması yönünde kriterler dikkate alınıyor.

Yine, TOKİ Başkanlığımız, Bakanlığımız, Millî Emlak Genel Müdürlüğü, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü ve diğer kurumlar; Tarım ve Orman Bakanlığı, AFAD Başkanlığıyla birlikte belirlenen yerler tekrar değerlendiriliyor, kalıcı veya geçici iskân alanı olarak belirleniyor. 57 adet kalıcı ve geçici iskân alanı belirlenmiştir, bunların illere göre dağıtımını görecektir olursak; Adana’da 3, Adıyaman’da 8, Diyarbakır’da 2... Bu, illere göre dağılımı, yansıda görünüyor; vakit kazanmak adına geçiyorum.

Bu belirlenen...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yalnız, Erdal Bey, burada sizin geçiciyi ve kalıcıyı ayırmanız lazım diye düşünüyorum.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Evet.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Çünkü geçicilerde, geçici olduğu için, zaman içinde neresi uygunsa olabilir ama kalıcıların gerçekten tarım toprağı olmaması, fay hattına uzaklığı vesaire gibi az önce saydığınız kriterlerin tamamına uygun olması lazım.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Evet, o şekilde yapmaya çalışıyoruz Bakanım, kurumlar da buna gerçekten dikkat ediyor, biz de üzerinde titizlikle çalışıyoruz. Bizim Yer Bilimsel Etüt Dairesi Başkanlığımızdan bu işin uzmanları arkadaşlar belirlenen alanlara gidip yerinde tek tek incelemeleri yapıyor. Burada, Adana Şambayadı Mahallesi demişiz, Çukurova ilçesinin bir bölgesi bu. Adana’da 3 bölge belirlemiştiz, isimleriyle beraber mahalle olarak burada.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bunları neye göre belirlediniz?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Az önce bahsettiğim, özellikle şu kriterlere göre: Yer seçiminde faya uzaklığına, zemine elverişliliğine, yerleşim merkezine yakınlığına, uzaklığına ve kamu mülkiyetine bakarak bunu ele aldık Sayın Vekilim.

Yine, Adıyaman’da da aynı kriterleri gözeterek, Diyarbakır’da 2 bölgede, Elâzığ’da 2 bölgede aynı kriterleri gözeterek yer seçimleri yürütüldü. Gaziantep’te özellikle İslâhiye’de, Nurdağı’nda hasarlı alanlar çoktu, bununla ilgili proje alanları birden çok belirlendi. Hatay Antakya’ya yönelik Dikmece Mahallesi, Gülderen Mahallesi, özellikle Amanos Dağları’na doğru yerler belirlendi. Altınözü, Yayladağı, Hassa, Defne ve İskenderun’da yeni yerleşim alanları belirlendi. Kahramanmaraş’ta yine Dulkadiroğlu, Afşin, Pazarcık, Elbistan ve Göksun’da yeni yerleşim alanları belirttiğimiz kriterler çerçevesinde belirlendi. Kilis merkezde bir tane yer belirlendi, orada hasar çok yoktu. Malatya’da yine Battalgazi’de, Akçadağ’da, Yeşilyurt’ta ve Doğanşehir’de yeni yerleşim alanları belirttiğimiz kriterler çerçevesinde belirlendi; Osmaniye’de de hakeza, Şanlıurfa’da da yine hakeza.

Bunlar da belirlenen bazı alanlardan örnek: Mesela Adıyaman’ın merkez ilçesinde Büyükkavaklı Mahallesi geçici barınma alanı, Adıyaman merkezde Örenli konut alanı; bu mesela kalıcı, diğeri geçici olacak şekilde belirlendi. Bu şekilde, Gaziantep İslâhiye’de belirlenen alanlarda yine faya dikkat edildi, yerleşim alanına yakınlığına, uzaklığına dikkat edildi, ulaşılabilirliğe dikkat edildi. Gaziantep Nurdağı’nda yine çevre yolunun yakınında kamu mülkiyeti de göz önüne alınarak, faylar göz önüne alınarak belirlendi. Hatay Antakya’da Dikmece Mahallesi bölgesinde, Gülderen Mahallesi bölgesinde yeni yerler kriterler çerçevesinde belirlendi. Kahramanmaraş Dulkadiroğlu’nda 2 yer belirlendi, yine Dulkadiroğlu’nda Ferihs Mahallesi’nde TOKİ’nin daha önce konut yaptığı alanların devamı olarak belirlendi hazine arazisi. Şanlıurfa’da, Hatay Payas’ta, Altınözü’nde, Sarıçam’da, Kilis merkezde yine mevcut yerleşmeler faylar dikkate alınarak belirlendi. Eğer TOKİ’nin bu bölgelerde yaptığı konutlar -ki konutların zarar görmediğini hepimiz biliyoruz- ve onların etrafında uygun alanlar varsa bunların da geliştirilmesi adına buralarda da yerler seçildi Bakanım. Aynı şekilde, bunlar yer seçimi yapılan örnek alanlar. Devam ediyorum, tek tek hepsine girmemek adına.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bu yer seçimi yapılan alanlar, sizin yaptığınız mikrobölgeleme ve diğer etütler vardı, onlara uyuyor mu?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Ayrıca, Sayın Bakanım, bu yer seçimi yaptığımız alanlarda yer bilimsel etüt raporuna, jeolojik etüt raporuna da esas olacak zemin etütleri yapıyoruz.

Zemin etüdü dışında ekstra çalışmalar vererek yani eğer jeolojik etüt raporu hazırlansaydı nasıl hazırlanırdı, onunla beraber zemin etüt çalışmalarına ilave olarak birtakım çalışmalar vererek bunlar da devam ediyor. Kırsal alanlarla ilgili yerleşme alanlarının belirlenmesi çalışmalarını da yine yürütüyoruz kurumlarla birlikte. Burada toplamda 54 adet belirlenmiş; Adıyaman ilinde 2 tane, Gaziantep ilinde 3, Kahramanmaraş'ta 35, Kilis'te 4, Malatya ilinde 10 adet yerleşme alanı belirlenmişti. Bu, bu kadar değildir, öneri alanlar vardır; bu çalışmalarda, özellikle bizim Yer Bilimsel Etüt Dairesi Başkanlığımız jeoloji açısından inceleyerek bunların yer seçimine karar vereceğiz.

Bu belirttiğimiz sayılarda nerelerde, hangi köylerde ve mahallelerde kırsal alan yerleşim alanı belirlendi? Besni'de, Nurdağı'nda, Akçadağ'da, Kilis'te 4 bölgede, Malatya'da yine, Akçadağ ve Doğanşehir'de kırsal yerleşim alanları belirlendi. Kahramanmaraş'ta ilçelerin mahalleleri özellikle hasar gördüğü için buralarda oldukça fazla yerleşim alanı belirlendi. Bunlar da yine onlara örnek, seçilen yerlerin belirttiği sınırları gösteren slaytımız; hepsini koyma imkânı olmadı. Yine, yer seçimine yönelik arazi çalışmaları yapılmak üzere öneri alan, belirlenen kırsal yerleşme alanları 149 tane, az önce belirttiğim. Bunlarla da ilgili, özellikle yer bilimsel etüt açısından uygunluğunu denetlemek üzere arkadaşlarımız şu anda sahadalar. Uygun olduğu belirlendikçe, diğer kurumların uygunluk görüşü dışında özellikle zemine biz önem veriyoruz, eğer zemin açısından da sıkıntı olmayacaksa, önlemleri bir tedbir alınabilecekse uygunluk görüşü vererek, Sayın Bakanımızdan olur alarak buralarda da -149'un içinde belki uygun olmayan alan çıkacak yani etüt açısından- şu anda arkadaşlarımız sahada, devam ediyor çalışmalarına.

Şehir merkezlerinde ve kırsal alanlarda planlama çalışmaları... Sunumumun başında şehir merkezlerinde yıkık, acil yıkık ve ağır hasarlı yapıların bulunduğu bölgeler hasar tespit sonuçlarında belli oldu; bunun, Google görüntüsünü açtığınızda atlas üzerinden yoğunluğun nerede olduğunu görebiliyorsunuz. Bu çerçevede Toplu Konut İdaremi, Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, Milli Emlak Genel Müdürlüğü, buralarda birtakım proje grupları oluşturuldu. Bu proje grupları, içerisinde bilim insanlarının yer aldığı bir grup özellikle şehir merkezlerinin tekrar ele alınması için; bir planlama, iki tasarım, üç proje açısından, bunların hepsi birbirine "feedback" yaparak bir çalışma yürütülüyor. Özellikle şehir merkezlerinde bu bahsettiğim zon içerisinde yeniden bir planlama çalışması, projelendirme ve tasarım çalışması yürütülüyor. Bunların sonucunda -az önce de belirttim- belki bazı alanların kat yükseklikleri düşürülecek, yoğunluğu düşürülecek, belki kapatılacak, kamulaştırılacak, takas trampa yapılacak; burada tabii bizi bekleyen sorunlar da bunlar. Gerek kamulaştırmayla gerekse başka bir yerden yer vermek üzere, takas trampa yöntemiyle bu işler yürütülecek.

Planlama çalışmaları tabii, TOKİ'yle birlikte yürütülüyor yani bizzat Genel Müdürlüğün içerisinde bu planlama çalışmasını yürütelim diye bir durum yok, koordineli bir şekilde hep beraber yürütüyoruz Sayın Bakanım.

Arz ederim Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Burada, çok özür diliyorum, ben özellikle vurgulamak istiyorum; yani evet, bu çalışmaları yapıyoruz, yaptık, kenara koyduk, tekraren söyleyeceğim: Böyle olmaması gerekiyor. Eğer bir çalışma yapıldıysa bunun içindeki usullere, esaslara, işçisinden, mühendisinden, idarecisinden tut, hepsinin uyması gerekiyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Doğru.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Arz ederim efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Yalnız, özellikle, ben tekrar vurgulamak istiyorum: Evet, mümbit tarım topraklarını heba etmeyelim, bu konuda hassasiyet gösterelim.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Anlaşıldı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yani vatandaş tabii hemen yakınında olsun isteyebilir. Ya, tamam, deprem yaşadın yani biraz uzak da olsa artık ulaşım araçları var -eskiden- merkep sırtında inmeyeceksin. Dolayısıyla nitekim biraz uzakta olan yerde... Mesela, ben Adıyaman Besni'ye depremin ilk gününde gittiğim zaman yamaçta yapılan TOKİ evlerinde hiçbir problem olmadığını gördüm.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Gördük biz de onu Bakanım, orada hakikaten.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Besni'de...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Gördük, evet.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hatta vatandaş girmiyordu da ben artık ikna ederek “Ya, benim kalacak yerim yok, verin ben kalayım.” falan deyince vatandaş...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Bakanım, sizi de en az hasar alan bölgeye yollamışlar, keşke Hatay'a yollasalardı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bir dakika... Ben Antakya'da, İskenderun'da çalıştım; öyle değil. Antakya, İskenderun ve Kırıkhan Afyonkarahisar Kırıkhan'a sahip çıktı.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Besni örneklemesini çok yaptınız da...

NECİP NASİR (İzmir) – Eve girebilme örneğini veriyor orada.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Eve girme örneğini verdim orada, TOKİ... Yoksa Kırıkhan'da çalıştım, Antakya merkezde; İskenderun'un su meselesiyle bizzat ilgilendim. Suzan Hanım biliyor, şu anda isale hattı bitti. İnşallah, önümüzdeki hafta da arıtma tesisi...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – İnşallah. Pozitif ayrımcılık bekliyoruz sizden.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, memnuniyetle, İskenderun tamam.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yani suyu, yolu, kültürü, her şeyini...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, su benden sorulur ama... Antakya'yı da hallettik.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bu bir afet bölgesi, zaten devlet yapmak zorunda.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Peki.

Şimdi sorular var Erdal Bey.

Yani sizden rica ediyorum, uzak olsun, dağın yamacı olsun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Katılıyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hatta bu konuda bir kanun var, biliyorsunuz, özellikle Gemlik'te uyguladık. Gemlik'te riskli bir alan vardı biliyorsunuz, sivilaşma riski olan ve de depremde tamamı harap olacak yer. Bütün gruplarla anlaştık “Ya, burasını, yamaçlardaki bozuk orman alanlarını

yerleşime açalım ama onun karşısında, Anayasa’da ‘Orman alanı daraltılamaz.’ diye bir hüküm var. Bunun karşılığında en az 1 misli, hatta 2 katı kadar bir alanı orman için verelim.” dedik. Simav’da bunu yaptık, şehri tamamen yamaca taşıdık; başka yerlerde de pek çok yerde de bunu yaptık.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – İzmir’de de bu yapıldı Bakanım. İzmir’de de aynı şekilde bozuk orman alanı....

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Biliyorum, İzmir Bayraklı’da yan tarafı açıldı. Yani bu şekilde öbür tarafta orman daha iyi yetişiyor değil mi? Sulak alanda, sivilaşma olan yerde daha iyi orman olur; zeytinlik, şu bu. Bunu dikkate alalım. Sizden ricam, Cumhurbaşkanımızın söylediği çok açık; şehri ovalardan yamaçlara taşıyacağız, başka çaresi yok. Ovaları, meraları, işgal etmeyelim.

Evet, şimdi Ankara Milletvekilimiz Sayın Zeynep Yıldız Hanım’a söz vereyim.

Buyurun efendim.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum sunumlarınız için.

Şimdi Sayın Başkanımın bıraktığı yerden tamamlayarak aslında bu “Şehirleri nerelere kurmalıyız ve bizim şehirleşme kültürümüz nereden nereye evrildi?” sorusunu ben de kendime çok sordum. Biz de Malatya’daydık, ben kendim Malatya’da görevliydim en başından itibaren, ilk gününden itibaren. Tabii, ilk hafta hepimiz araçlarımızda konakladık fakat ilerleyen haftalarda Elâzığ’dan gel git yaptım, ben bir gençlik merkezinde konakladım Elâzığ’da. Elâzığ’a gitmişken şehrin genel kurgusunu böyle bir kendimce inceledim. Mesela, eski Harput tamamen kayaların üzerinde, aslında kalenin hemen yanında kurgulanmış bir şehir ve sonrasında Elâzığ’da 1939 yılına ait fotoğraflar gördüm. Şehir daha o yıllardan başlayarak ovaya doğru inmeye başlamış. Dolayısıyla, gerçekten, bizim geleneksel mimariye ilişkin tecrübeleri değerlendirmek adına çok mülahazalar ettim kendi içimde ki Ankara’da da biz kendimiz gençlerle bir inisiyatif kurmuştuk buna ilişkin, köylerdeki yapıları, oradaki tecrübeyi değerlendirmeye dönük ve gerçekten, belki de bunun belirli noktalarda nüfusun artışıyla kaçınılmaz olan bir boyutu da var çünkü oradaki belki yamaç alanlar kısıtlı ve belki belirli noktalarda 1939 yılına dair bir mülahaza tabii ki şu an, bugünden sunmak çok mümkün değil ama hakikaten şehirleşme kültürümüzü gözden geçirmemiz önemli bir başlık olarak karşımızda duruyor.

Şimdi, fay zonlarına ilişkin sunumunuzda yer alan yerler vardı, alüvyonlu topraklara ilişkin hassasiyetler dile getirildi. Fakat benim yine sahada gördüğüm meselelerden biri şuydu: Msela ben ağırlıklı olarak Malatya’daydım fakat bütün bölgeyi dolaştım, işte, İskenderun, Antakya, Adıyaman, Maraş, Elbistan; oralarda bilhassa işte Gölbaşı-Besni hattından Adıyaman’a uğrayıp sonrasında Çelikhan’dan geri döndük ve o esnada yolda ben ciddi anlamda kütlelerin de koptuğunu, yamaçlarda da böyle sıkıntılar olduğunu, hakeza Hatay’da belirli köylerde yamaçlardan kopan kayaların köylerde evleri tahrip ettiğini gördük. Dolayısıyla burada yamaçlara yerleşmenin de kesin bir çözüm sunamayacağı haller var. Heyelan sorunu, evet, oraya bağlayacağım. Dolayısıyla hani burada mekânsal planlama yaparken heyelan meselesini de ne kadar nereye konumlandırıyoruz fay zonlarının yanı sıra; bunu sormak istedim.

Bir de sunumunuz içerisinde “Malatya’ya dair de bir planlama yapmak gibi bir niyetimiz.” var dediniz. Ben de artık kendini yarı Malatyalı hisseden biri olarak bu sürecin akabinde, bu planlamayı Malatyalı hemşehrilerimiz adına talep etmiş olayım. Zira Malatya’da en temelde etkilenen 4 ilçe vardı:

Yeşilyurt, Battalgazi, merkez ilçeler, Doğanşehir Akçadağ. Dolayısıyla yıkım belki diğer illere nazaran daha az gibi gözükmeyle birlikte ağır hasarlı bina stokunun en fazla olduğu yerlerden biri. Dolayısıyla ben bu ihtiyacı çok yoğun bir şekilde gördüm.

Tekrardan teşekkür ediyorum bütün gayret ve çabalarınız için.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Şimdi Gaziantep Milletvekilimiz Derya Bakbak Hanımefendi'ye söz veriyorum.

Buyurun efendim.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) - Sayın Bakanım, çok teşekkür ederim.

Ben Mekânsal Planlamadan görevli olan tüm ekibe de çok teşekkür etmek istiyorum.

Gaziantep'te sürekli sahadaydım ben de. Verilen emekleri, çalışmaları çok iyi gözlemledim. Arazi tespit noktalarında, incelemeleri noktasında, kamuda olan araziler, hangilerinin zemin etüdü bakımından uygunluğu, fay hattına yakınlığı, uzaklığı konusunda çalışmaların, bire bir günbegün içerisinde her gün ekiple birlikte çalışmaları gördük. Kafama takılan bir şeyler var, bazı sorular var. Burada mikro çalışmalar yapılırken mesela deprem olan bölgeler var, yeni yerleşim yeri olarak tespit ettiğimiz yerler var, bir de mesela yeni imara açılacak yerler var. Bu yeni imara açılacak yerler yani deprem öncesinde planlanmış ama henüz uygulamaya geçmemiş yerler var. Bunların o bölgelerin zemin etütleri de tespit edildi mi? Yani burada binalar kaç kata kadar çıkabilir? Yani biz artık hani hepimiz, tüm belediyeler olarak siyasi bir rantın peşinde olmadan yani orada maksimum bir geliri elde etme kaygısı olmadan, gerçekten insanların burada huzurlu bir şekilde yaşamaları için binalar burada kaç kata kadar çıkabilir çalışması da bu çalışmaların içinde var mı? Mesela bölgesel çalışmalar yapmışsınız, yapılmış Gaziantep'le ilgili.

Bir de deprem olan -merkezde olan- bölgemizde yıkım ve ağır hasarlı olan bölge var, ağır hasar alan binalarımız var özellikle. Yıkılan binamız çok değil ama ağır hasar alan bir bölgemiz var. Burayla ilgili acaba zeminde genel bir tespitiniz oldu mu merkezde?

Şimdi, ben çocukken 1970'li ve 1980'li yıllarda tamamen üzüm bağlarının olduğu alanlar vardı, tarım arazileri vardı. O çocukluk yıllarımda o yerlere, o arazilere bina konut yapımı izni verildi. Allah'tan çok yüksek konut verilmemiş, 5 katlı, 6 katlı konutlar yapıldı ama bu bölgede de ağır hasarlı yapılar var benim gözlemim. Bu bölgede bir sıkıntı var mı? Yoksa genel tespit edilen bir zemin durumunda bölgede...

Tabii çok yakın bir bölge, bizim de Pazarcık ve Sof bölgesine bağlantılı bir bölge var burada, bunların zemininde genel bir durum oluştu mu; ada, parsel, DOP olarak sıkıntılar oluştu mu; ben bunları merak ediyorum. Belediyelere bırakılmış bu araziler şu anda yükseklik bakımından bırakılmış durumda, bunların kontrolleri yani tedaviler yapılacak mı şu anda yapılmamış bölgelerde?

Bir de, bu raporda 17'nci sayfada işaretlemişiz, burada kırmızıyla alınmış, ama “Önlemleri Alan 1.1” “Önlemleri Alan 2.1” demişiz bu haritada ama ben anlayamadım, yani “1.1”in ayrı şekilde gösterilmesi gerek bana göre, “2.1”in ayrı bir şekilde gösterilmesi gerek. Hani, acaba harita küçük olduğu için mi biz göremiyoruz yoksa genel anlamda hepsinin gösterildiği bir harita mı bu? Orada da olayı çözemedim.

Ben teşekkür ediyorum.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Hatayla ilgili olan değil mi Sayın Vekilim?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ne tür önlem alacağınıza ilişkin bir kategori yapıyor.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ama bölüm bölüm ayırmamış, “1.1” demiş, “2.1” demiş ya, onların renklerini ayırmamış, hepsine genel bir renk vermiş; orayı anlamadım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ediyorum.

Sıradaki söz, Adana Milletvekilimiz Jeolog Müzeyyen Hanımefendi’ye aittir.

Buyurun efendim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sanıyorum şehir plancısısınız, öyle mi?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Şehir plancısıyım Sayın Vekilim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Sizin meslektaşlarınızdan destek alıyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet.

Şimdi, tabii, şuna gerçekten o kadar üzüldüyorum ki: 1900’lü yıllardan bugüne kadar depremler ancak ölçülebiliyor, ondan öncesi tarihsel verilere dayanarak oralarda deprem olduğu saptanıyor. 1939’dan sonra, bir dizi deprem fırtınaları yaşamışız ve neredeyse ortalama her yıl ölümlü depremlerin olduğu bir ülkeyiz yani artık bunu ilkokul öğrencisi 7 yaşındaki çocuk bile biliyor. Sorun şu ki: Yani bu fayların artık yerleri belli, fay zonları üzerinde mikro bölgeleme çalışmaları ve bu fay zonlarının, deformasyon zonlarının nereye kadar olacağı bilimsel verilerle saptanabiliyor. Bunların bugüne kadar imar planlarına işlenmeyip ve buraların tamamen sakıncalı alan... Yani diyelim ki bir tarihsel alan olduğu zaman nasıl sit alan olarak ayrılıyor ve burada yapılaşmaya asla ve asla izin verilmiyorsa mekânsal planlama olarak neden bunların imar planlarına işlenmesi... Mesela, siz bize bir Hatay haritası gösterdiniz, diyorsunuz ki: “Asi’nin kenarında zemin sıvılaşması var, burada yapılaşma olmamalı.” Yani “Olmamalı.” demek yeterli midir?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Tedbirini almalı yani tamamen...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Daha önce neden yapılmadı?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Efendim, “Daha önce neden bu tedbire ilişkin bir zorlayıcı hüküm yok?” diye, önce öyle bir giriş yapayım.

Şimdi, tabii, 2004 yılında Bakanlığınızca düzenlenen Deprem Şurası’nda Mekânsal Planlama Mevzuatının depremlere daha duyarlı hâle getirilmesi amacıyla alınan bir dizi öneriler var. İmar sisteminin risk yönetimini içerecek biçimde yenilenmesi, İmar Kanunu’nda mikro bölgeleme, kentsel risk sektörleri, sakinim planı ve yeni imar araçlarının yer alması, İmar Kanunu’nun şehircilik konularını kapsar şekilde yeniden düzenlenmesi ile yapılaşmayla ilgili ayrı bir yapı kanununun hazırlanması, imar sistemine katkı sağlayan diğer mevzuat içinde yer alan kat mülkiyeti, sigorta, vergi ve finansman konularıyla ilgili kanunlarda gerekli değişiklik ve ilaveler yapılması, imar planlarına esas olarak hazırlanan yer bilimi raporları için yeni rapor formatı oluşturulması kararlarına yönelik gerçekleştirdiğiniz faaliyetler nedir kurumunuzda? Neden hâlâ 1985 yılında, o günkü ülke koşullarına hitap edecek içerikte, risk azaltma, afet yönetimi kavramına dahi yer vermemiş bir kanunla imar sistemimizi yönetmek zorundayız? Bu konuda bilgi verebilir misiniz? Neden imar ve planlama süreçlerinde afet risk azaltma yaklaşımını entegre edemiyoruz buna? Yani hâlâ 1985 İmar Yönetmeliği’ne göre yönetiliyor. Yine, deprem bölgesindeki yıkım göstermiştir ki sadece rantı esas alan yaklaşımlarla

imar ve planlama süreçlerini yönetmemiz mümkün değil. Dere yatakları, taşkın riski yüksek alanlar, heyelan, kaya düşmesi, çığ, tıbbi jeolojik riskler, yangınlar, tsunami, volkanik aktiviteler ve benzeri gibi hususlar neden planlama süreçlerimizin bir parçası olmuyor? Bu konuda neden düzenleyici işlem yapmıyorsunuz? Örneğin, fay hatlarını neden imar planına işleme zorunluluğu getirilmiyor? İlk başta sorduğum şeyi yine, tekraren soruyorum: Yani burası neden yapı yasaklı alan olarak ilan edilmiyor? Eğer getirdiyseniz; Maraş'ta, Osmaniye'de, Adana'da, Hatay'da, Malatya'da fay hatları ve zonları imar planlarına işlenmiş miydi? İşlenmediyse neden işlenmediği hakkında bilgi verebilecek misiniz? Daha kaç vatandaşımızın ölmesi gerekiyor bunun için? Taşkın sahalarını, fay zonlarını, heyelanlı alanları imar planlarına işleme zorunluluğu getirmek gerekmiyor mu?

İmar Kanunu'nda yine, geçici 16'ncı maddeyle eklenen Yapı Kayıt Sistemi, imar barışı, imar sistemimizin depremlere karşı duyarlılığını ve dayanıklılığını nasıl etkilemiştir? Bu değişikliği Deprem Şurası karar ve yaklaşımlarıyla uyumlu buluyor musunuz? Afet, deprem güvenliğinde yaşanan bu geriye gidiş nasıl düzeltilecek?

Yine, mevcut imar mevzuatımız deprem tehlikesine karşı bazı yaklaşımlar içerse de deprem risk analizi ve risk azaltma konusunda düzenleme bulunmamakta. Yanıcı, patlayıcı, tehlikeli kimyasal depolama, altyapı işleyişi, toplanma alanları, kıyı ve sulak alanlar gibi risk faktörlerinin etkisini değerlendirecek planlama yaklaşımları bulunmamaktadır. İmar mevzuatımızda planlamayla risk faktörleri arasında kopukluğun giderilmesine yönelik faaliyetleriniz nelerdir? Sakınım planı hazırlanması zorunlu mudur? Sakınım planları konusunda usul ve esaslar belirlenmiş midir? Kırsal yerleşimlerimizde deprem güvenliğini sağlayacak, bu yerleşimlerdeki niteliksiz ve dayanıksız bina stokuyla riskli bölgelerin belirlenmesine yönelik girişimleriniz var mıdır?

Genel Müdürlüğünüzce imar planlarına esas jeoloji, jeoteknik etüt raporlarının uluslararası normlara uyumlu hâle gelmesi konusunda herhangi bir çalışma yaptınız mı? Avrupa Birliği INSPIRE Direktifleri çerçevesinde sistemle neden uyumlu hâle getirilmemekte bizim bu yönetmeliklerimiz? Yine, kentleri imar planlama süreçlerinin yetersizliğinden dolayı yıkılan ve 50 binden fazla insanın yaşamını yitirdiği, 300 binden fazla binanın yıkılarak hasar gördüğü bir ülkenin Şehircilik Bakanlığında Mekânsal Planlama Genel Müdürü olmak nasıl bir duygu? Doğrusu bunu merak ediyorum. Ülke insanımıza karşı bir sorumluluk duyuyor musunuz? 50 bin insan göçük altında çünkü gerçekten şu anda.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Net de değil o.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tabii, 50 binin üzerinde olduğu ortada da.

Neden imar planlama, kentleşme süreçlerini, o kentin karşılaşılabileceği afet risklerini göz önüne alarak planlama süreçlerini yönetmiyorsunuz? Mesela, öğrenmek istiyorum, 2022 yılında yerel yönetimde görevli teknik personele Genel Müdürlüğünüz ilgi alanıyla, yerel yönetimlerle ilgili hiç eğitim verdiniz mi? Verdiyseniz bununla ilgili bizi bilgilendirir misiniz, lütfen? Yani sorun şu: Evet “Şunu yaptık, bunu yaptık.” ama zorlayıcı hükümler var mı, yaptırım nedir? Bütün sorun bu. 50 bin insan öldü. Öldü mü? Öldü. Önemli olan sonuç; maçı çok iyi oynamışsınız ama maç kaybedilmiş yani 50 bin insan öldü. Mekânsal Planlama bundan bir sorumluluk duyuyor mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

Şimdi, İstanbul Milletvekilimiz Sayın Gökân Zeybek Beyefendi'ye söz veriyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ha, bu arada, çok özür dilerim, bir tek cümle söyleyeceğim, çok özür diliyorum, bir tek cümleyle. Malatya'da bu arada yer seçimlerinde diyorsunuz ki...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir tek cümle söyleyeceğim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bir tek, 2 cümle olmasın lütfen.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yok, bir tek cümle.

Malatya’da yer seçimi konusunda diyorsunuz ya işte etütler... Şu anda bilgi geliyor meslektaşlarımızdan, Malatya Battalgazi’de sahte raporla yer seçimi, sondaj yapılmaksızın yer seçimi yapıldığına dair bilgiler geliyor; lütfen, bunu da irdeleyin.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, teşekkür ederiz.

Gökân Bey, Müzeyyen Hanım sizden söz aldı, tekrar söz veriyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Özür dilerim bir cümleydi.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Aslında Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü en önemli yani bu depremle ilgili çok sayıda kurumu dinliyoruz ama AFAD’la birlikte bence üzerinde en çok durmamız gereken ve sürece ilişkin çünkü bizim Komisyonumuzun sadece Kahramanmaraş merkezli depremin sonuçlarının tüm yönüyle araştırılmasının ötesinde depreme dirençli yapı stokunun oluşturulması ve kentsel dönüşüm uygulamalarıyla ilgili de yapılacak olan konu başlıkları aslında Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğünün yetki alanına giren konular. O nedenle de önemli bir Genel Müdürlüğün yaptığı sunum üzerinden konuşuyoruz.

Öncelikle, Sayın Başkanım, bugün Dünya Su Günü. Dünya Su Günü dolayısıyla konunun afete dirençli kentler meselesinin bir yanında da suya gereksinim duyan yerleşim yerleri, sanayi alanları, endüstri alanları gibi pek çok konu başlığı da üzerinde durmamız gereken bir konu. Yani susuzluk ve kuraklık da afetin bir başka boyutu ama aynı zamanda küresel iklim değişikliğiyle birlikte biz yağış rejimindeki olumsuzluklar yüzünden suyu da giderek bir afet biçiminde görmeye başladık. Son Şanlıurfa’da yaşadığımız, geçtiğimiz yıl Kastamonu’da, ondan önce Giresun’da, Rize’de karşımıza gelen konular... O nedenle su meselesinin de her an gündemimizde olması ve Türkiye’deki 26 tane havzanın; artık bugün bir milat ise, 6 Şubat depremi bir milat ise Türkiye’deki sanayi tesisleri, yerleşim yerleri, küçük sanayi alanları gibi bütün bu sürece ilişkin havza tipi planlamaya geçilmesinin şart olduğunu ortaya çıkarıyor. Havza tipi planlama aynı zamanda bizim yeni yerleşim alanlarını belirlerken -biraz önceki sunumda gördüğümüz gibi- uygun alanlar, önlemleri alanlar, uygun olmayan alanlar gibi pek çok yerleşim yeriyle ilgili yapılmış olan jeolojik analizlere dayalı olarak da kentlerimizi tasarlamamız gerektiğini ortaya çıkarıyor.

Bakın, Türkiye son kırk yıl içinde büyük ölçekte köylerden kentlere ama son yirmi yıl içinde de küçük yerleşim yerlerinden şehir merkezlerine doğru kontrol edilemeyen bir göç dalgasının altında ve öylesine bir yanlış şehircilik anlayışıyla biz kentlerimizi oluşturuyoruz ki neredeyse klasik kentin eski yerleşim merkezinin çevresindeki bütün alanlar imar planlarıyla yerleşime açılıyor ve onun yakın çevreleri de sanayi ve ticaret alanları olarak planlanıyor ve sonra biz bu riskler karşısında da “Nerede yanlış yaptık?” biçiminde bir değerlendirmeye gidiyoruz.

Evet, Türkiye’nin artık uygun alanlarda yeni kentleri planlayarak, uydu kentleri planlayarak 50000’lik, 100000’lik yeni kent planlamasına geçmesi lazım. Yani biz yıkılmış olan... Biraz önce söyledim, şu an Doğu Anadolu Fayı, işte Amanoslar Bölgesi, Gaziantep, İslahiye, Kırıkhan beş yüz yılda kırılan bir fay. Beş yüz yıl sonrasını beklemeyebiliriz ama elli yılda, yüz yılda bir kırılan bizim büyük fay hatlarımız var ve bu fay zonları üzerinde de yoğun olarak yerleşim yerleri var ve bütün

tarih bize göstermiştir ki faylarla, depremlerle yıkılmış olan şehirler üzerinde büyük kentler oluşuyor. Yani bu da şehircilik açısından üzerinde durulması gereken bir nokta. O nedenle su meselesini önemli sayıyorum. İstanbul başta olmak üzere... İşte geçen yıl biraz yağış aldı, bu yıl kuraklık devam ediyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Merak etme, susuz bırakmayız.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – O konuyla ilgili endişelerimizi sadece İstanbul ölçeğinde değil, bütün Türkiye ölçeğinde havza tipi planlamaya geçerek su havzalarımızı, tarım alanlarımızı koruyacak bir plan bütünlüğüne gitmek gerekir.

Şimdi, Sayın Başkanım, 2020 yılı Aralık ayında Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü bize bir sunum yapmış ve bu sunumda da muhtelif yerlerde yaptığı çalışmayla birlikte kitabın 22'nci sayfasında da Kahramanmaraş'ta yaptığı çalışmayı göstermiş. Burada "uygun olmayan alan 1 ve uygun olmayan 2'ye 1" diye tarif edilen yer işte depremde en çok yıkımın olduğu yerler. Aslında Planlama Müdürlüğü ya da devletin diğer kurumları hangi zeminde sınılaşma olduğunu bilmiyor mu? MTA geldi, burada bize sunum yaptı, sınılaşma haritaları 1/25000 ölçeğinde yapılmış. Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı birimler bunların 1/5000 ve belediyeler 5000 ve 1000 ölçekli planlarını da yapmışlar. Depremde bütün bölgelerde gördüğümüz Elâzığ ova, Malatya ova, Gölbaşı işte gölün kenarı, Hatay Amik Ovası, İskenderun'da sınılaşma ihtimali çok yüksek zeminler, Adana Çukurova... Yani Adana milletvekilimiz burada. Şimdi, Kahramanmaraş merkezli deprem Çukurova'da bina yıktı 14 katlı binaları yıktı. Kaç kilometre? 110 kilometre. Yani fay hattına 110 kilometre uzaklıktaki bir yerleşim yerinde biz 500'e yakın yurttaşımızı kaybettik.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ama zeminden dolayı.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – O nedenle hani "Fay hattını planlarken 500 metre sağında solunda biz yerleşim yerleri planlıyoruz." diyoruz. Bırakın 500 metreyi yani 110 kilometre ötede... Ya da Diyarbakır'da yıkılan bina... Yani Şanlıurfa merkezde yıkılan binalar fay hattına kaç kilometre uzaklıkta? O nedenle zeminle ilgili bu çalışmaların hızlı bir biçimde sonuçlanması ve caydırıcı tedbirlerin mutlaka alınması gerekir. O nedenle sadece burada yapı müellifi, proje müellifi bu konularla ilgili görevli olan insanlar değil, -2008'de galiba çıkmıştı- kaçak yapılaşmaya göz yuman kamu görevlileriyle ilgili de biz hâlâ hiçbir işlem yapılmadığını görüyoruz. Yani neden bunlarla ilgili bir soruşturma, bir işlem yapılmıyor? Kamu görevlileri sanki bütün bu olanlarla ilgili süreçten istisna tutuluyor. Bunun mutlaka...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Belediyeler onun yolunu bulmuş; ihale ediyor, "İhaleye katılan kimse yok." diyor.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Belediyeler ihaleye katılan kişilere katılmaması konusunda da...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Belediyelerin inisiyatifine bırakmamak lazım bunu.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Efendim kaçak yapılaşmalarla ilgili zaten yani bunu hepimiz biliyoruz. Bakın, Yapı Denetim Sistemi'ni dün konuştuk. Yapı Denetim Sistemi'ndeki usulsüzlükleri herkes biliyordu, o bir biçimiyle çözümlendi. Evet, kaçak yapılaşmalarla ilgili bütün yerel yönetimler aralık ayında bir ihale yapar, ihaleye katılacak olan firmalara kapılar kapatılır, içeriye girmesine müsaade edilmez ve sonuçta bir tutanak yapılır, ihaleye katılan olmadığından bu yılki yıkım işleri bir sonraki seneye. E, 5 yılda bir de imar affı getirilir, bununla da sorun çözümlenir. Yani aslında herkes her şeyi biliyor ama kimse var olan yanlışları çözme konusunda bir çaba içinde değil. Şimdi, burada sadece sulu zeminler değil Hassa'nın Akbez diye bir köyüne gittik biz; Akbez'de 90 kişi ölmüş. Akbez, Amanos Dağlarının hemen dibinde ama fay hattının üzerinde.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, fay hattı oradan geçiyor.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Yani tam fay hattı köyün içinden geçiyor. Yani dağın içinde bir köy ama demek ki bizim burada değerlendirme yaparken fay hatlarına evet sağlam zemin varsa da en azından 300-500 metre o fayın yaklaşma mesafesinin dışında olmasını da mutlaka gözetlememiz gerekir. Şimdi, ben şunu duymak istedim: Biz, bir aylık bu çalışma içinde Anadolu’da fay zonlarına yakın yerleşim özelliği taşıyan, yapı kalitesiyle de risk taşıyan bölgelerle ilgili 100 tane köyün taşınma kararını verdik; hemen yani. Niye biz bunu bekliyoruz ki yani? İşte biz aynı gün içinde 2 deprem olma ihtimali binde 1 ise o gerçekleşti. O nedenle yarın da deprem olma ihtimali yüksekse hemen tedbir almak gerekiyor. Buna ilişkin bir değerlendirmeyi hâlâ bugüne kadar Komisyonda hiçbir yetkiliden duymadık, bu konuyla ilgili de çağrı yapıyorum. Yani yarın ya bu fay zonu üzerinde. Şimdi, bu büyüklükteki bir depremi hep söylüyoruz, diyoruz ki: “110 bin kilometre karede 300 kilometreden uzun bir fay zonu kırıldı, birbirini tetikleyen birden çok deprem meydana geldi.” Şimdi, yine, 2020 yılında bize dağıtılmış olan deprem kitapçıklarında 5 tane riskli bölge ilan edilmişti. Bunlardan bir tanesi Bingöl Karlıova-Yedisu-Erzincan hattı, bir tanesi Aydın-Denizli, e, bir başka Gölcük, diğeri de Marmara’dan geçen fay. Şimdi bunun bir tanesi zaten Maraş’tı, Maraş kırıldı, kaldı 4 tane.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Gölcük değildi, Gemlik.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Gemlik ama Gemlik kırılırsa Gölcük, Yalova, Bursa hepsi tabii çok ciddi biçimde etkilenecek. Şimdi buralarla ilgili hâlâ bizim sivilaşma ihtimali yüksek, yapı ivme değeri son derece yüksek olacak depremde ve üzerindeki yapı stoku 1999 öncesi yapılmış ya da niteliksiz, kaçak yapılmış yapılarla ilgili hızlı bir tedbir almamız gerekiyor. Bu konuyla ilgili bir çabamız yok. Biraz önce fotoğraflarda gösterildi. Planlama alanlarının hâlâ büyük bir çoğunluğu tarım alanları yani şu şehrin merkezinde genişlememesi. Kahramanmaraş ya, Kahramanmaraş’ın 2000 yılı uydu haritasıyla uydu fotoğraflarıyla 2023 yılında yıkımı gerçekleşen uydu fotoğraflarını yan yana koyduğumuzda ve sonra da Bakanlığın ve MTA’nın yapmış olduğu çalışmaları üst üste koyduğumuzda niye bu kentte çok sayıda binanın yıkıldığı ya da ağır hasar gördüğünü o kadar net görebiliyoruz ki ama bu konularla ilgili bir çaba olmadığını görebiliriz.

Şimdi, kentsel dönüşümle ilgili bana çok sayıdaki yurttaşımız mesaj atmışlar. Bugün sizin de burada olduğunuzu söylüyorlar. Bu konuyla ilgili 2981 sayılı Yasa’yla hak sahibi olmuş olan insanların bu hak sahipliğiyle ilgili mülkiyete sahip olma yani tapu sahibi olmayla ilgili süreleri 15 Mayıs 2023 tarihinde tamamlanıyor. Bakanlık olarak sizin bu sürenin uzatılmasıyla ilgili Meclis 7 Nisan tarihinde tatile girecekse öncesinde sürenin uzatılması için bir çalışmanız var mı, yok mu bunu öğrenmek istiyorum.

Şimdi, bir başka önemli konu da şu: Dün Kentsel Dönüşüm Müdürlüğüyle konuştuk ama bugün Mekânsal Planlama Müdürlüğünden şu konularla ilgili sorularıma cevaplar istiyorum. Afete maruz alan ve afet riski alanların nâzım ve uygulama imar planları ile kentsel dönüşüm ve kentsel yenileme hazırlama yetkisini büyükşehirler ve ilçe belediyelerine verdiniz mi? Bu konuyla ilgili önümüzdeki süreçte ilişkin değerlendirmeniz nedir? Afete maruz ve afet riski alanlarda kentsel taşeron projesi hak sahipliği, uzlaşma ve tahliye yönetim yetkisi kimdedir? Bunu niye soruyorum? Özellikle, yerleşim yeri olarak depremde ciddi biçimde hasar görmüş olan Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya gibi yerlerde buralarla ilgili sivilaşma riskinin yüksek olduğu belirlendi. Burada eskisi kadar yapı yapılamayacağı ortaya çıktı ama bu bölgede hak sahibi olan insanlarla hangi süreçte bir araya gelmeyi düşünüyorsunuz?

Yani artık bizim 21’inci yüzyılda kentleri planlarken planlama süreçlerinde bu kentlerde uzun yıllardır yaşamış olan insanlarla demokratik bir biçimiyle bir masa etrafında bir araya gelerek konuşma zamanımız gelmiştir yani artık Ankara’dan plan yaparak bölgelerin oluşturulamayacağını, doğru olan ve belki bu noktada katı tutum da takılınabilir ama mutlaka halkın da içinde yer aldığı

planlama süreçlerinin hayata geçmesi gerekiyor. Hele şehir merkezlerinde çok ciddi biçimiyle yeni bir şehir planlanacak, mesela Antakya Defne’de, Kahramanmaraş’ta böyle gözüküyor, yeni bir kent planlamasına gidilecek, bu planlama süreçlerinin mutlaka demokratik bir biçimiyle işletilmesi ve bu bölgede yaşayan meslek odası olabilir, meslek örgütleri, ticaret odası olabilir, oradaki sivil toplum örgütleri olabilir, mutlaka bunların ortaklığıyla götürülmesi gerekir.

İhtilafı durumlarda acil kamu yararı kapsamında resen uygulama ve idari işlem yetkisi, acil kamulaştırma, genişletilmiş şufa ve rüçhan hakları uygulama yetkisini nasıl kullanacaksınız? Buralarda kamulaştırma yaparsanız bu kamulaştırmayla ilgili herhangi bir bütçe hedefiniz var mı? Bu konularla ilgili oluşturmuş olduğunuz yeni bir yaklaşım var mı? Bu konudan hiç bahsetmediniz. Uyuşmazlıkların çözümü konusunda ara bulucu ve bir tahkim uygulamasını öngörüyor musunuz yani bu konuyla ilgili bir çalışmanız var mı? Dönüşüm alanlarında değerlendirme nasıl yapacaksınız yani yıkılmış olan bölgelerde var olan arazi ya da arsa üzerinden mi dönüşüm yapılacak? Ya da Sayın Bakanın dediği gibi hak transferi, emsal transferi gibi bir takım uygulamalar nasıl yapılacak? Bunlarla ilgili Komisyonumuza hiçbir bilgi verilmedi. Bu konularla ilgili de yurttaşlarımız çok ciddi biçimiyle bizden cevap beklemektedir. Siz sadece enkazın nasıl kaldırılacağı konusunda...

Şimdi, Sayın Başkan, değerli arkadaşlar... Bölge deprem konseylerinin kurulması konusunda Müdürlüğünüzün bir çalışması var mı? Başta afet riski bölgeler olmak üzere, tüm bölgelerin bütünleşik afet haritalarının bu konsey tarafından yapılmasını, artık merkezi bir anlayışla değil, daha bölgesel çalışma yapılmasının uygun olacağını değerlendiriyoruz. Bu konuyla ilgili Müdürlüğünüzün bir çalışması var mı? Bir de uygun olmayan önemli alanlarda bir yapı stoku var ise bunu da tespit etmişseniz buradaki insanların bu bölgeden taşınması ya da bu binaların boşaltılması konusunda herhangi bir örnek çalışmanız var mı yani bunlarla ilgili bir çalışmanız var mı?

Şimdi, Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; tabii, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü aslında kurum olarak üzerine düşen görevi bence bugüne kadar yerine getirmedir. Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü ağırlıklı olarak büyükşehirlerde, kıyı ilçelerinde işte, Ege’nin il ve ilçelerinde yeni imar alanları oluşturmayı kendisine vazife edinmiş bir yapıya büründü. Öyle ki Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü ve Toplu Konut İdaresi, bazen Emlak Konut Genel Müdürlüğü hiç üzerine vazife olmayan alanlarla ilgili planlama çalışmaları yaptı ve ağırlıklı olarak biz bu Müdürlüğü bu çalışmaların içinde gördük. Yani, mesela ben İstanbul Milletvekiliyim, dün de burada konuştum, bir kez daha konuşmak istiyorum; Göktürk’te 350 bin metrekare büyüklüğündeki, daha önce 1.100 dönüm üzerinden yani 1 milyon 100 bin metrekarelik bir alan üzerinde belde belediyesi tarafından yapılan ve 350 bin metrekaresi yeşil alana terk edilmiş olan bir donatı -bu donatı- alanının aslında kamuya terk edilmesi gerekiyordu ama belde belediyesi kamuya terk etmeden yeşil alana, spor alanlarına birden fazla parsel numarası veriyor ve kök tapuyla kamuya geçmesi gereken arsalar malikin üzerinde kalıyor, sonra bu el değiştiriyor, 14 milyon dolar karşılığında 350 bin metrekare arazi Demirören Grubunun eline geçiyor, sonra cumhuriyet tarihinin en büyük banka kredi operasyonlarından birinde, Ziraat Bankası bu 14 milyon dolarlık araziye 750 milyon dolarlık bir kredinin teminatı olarak da kabul ediyor, bunu ben KİT Komisyonunda Bankanın Genel Müdürüne de konuştum; şimdi, kısa keseceğim. Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü neden özel bir şahsa ya da tüzel kişiye ait olan bir araziye plan yapmak için burayı 6300 sayılı Yasa’nın kapsamına dâhil ediyor, sonra burayı rezerv konut sahası -ki rezerv konut sahası, yasanın öngördüğü genel kabulde afet riski taşıyan yerlerdeki yurttaşları taşımak için oluşturulur- ilan ediyor? Buraya siz bir plan yapıyorsunuz mahkeme planı iptal ediyor, pazartesi günü tebligat size ulaşıyor, Perşembe günü kurum, görüşlerini de tamamlayarak 2’nci planı askıya çıkaracak kadar hızlı davranıyor.

Şimdi, asıl yapmanız gereken Çevre Şehircilik Bakanlığı olarak afet riski altındaki ya da afete dirençli şehirleri planlamanız gerekirken büyükşehirlerdeki askerî alanları, büyükşehirlerdeki -kamusal hizmet- kamuya terk edilmiş olan arazileri ya da bu tür özel şahıslara ait olan arazileri riskli alan ilan ederek planlıyorsunuz, bunun sonucunda da yetkinizi olumsuz bir biçimde kullanıyorsunuz ve özel bir şirkete çıkar sağlıyorsunuz. O nedenle sizin Çevre, Şehircilik Bakanlığına bağlı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü bence tarihi bir vebal ve sorumluluk altındadır. Yapmanız gereken işler için ağırlıklı olarak zaman harcamayıp üzerinize vazife olmayan konularla ilgili yasanın el verdiği hakları kötü niyetle kullanmak, bunu birilerinin çıkarına kullanmak sonucunu doğuracak işlemler yaptınız. Ve öyle ki bakın, 14 milyon dolara 2010 yılında Demirören Grubu tarafından satın alınmış olan bir araziye, 2019 yılında Ziraat Bankası 315 milyon dolar karşılığında kamulaştırdı; bu, dünya tarihinde bilişim dünyasında bir buluş elde eden insanların elde ettiği gelirler kadar büyük bir gelir. Yani dokuz yılda bir gayrimenkulü 21 kat değerlendirecek hem de dolar bazında değerlendirecek bir operasyona aracılık ettiniz, bu manada yasal açıdan da mutlaka hesap vereceğinizi bilmenizi istiyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, Sayın Vekilim toparlayalım.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Çünkü konumuz deprem daha ziyade.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Evet, o nedenle burada kamu kurumları Türkiye’nin devlet geleneği, bizim birkaç bin yıllık devlet geleneğimiz var Osmanlı’dan beri, Türkiye’de yani Osmanlı İmparatorluğu’nun bilinen kayıt tutma geleneğinin çok köklü olduğunu biliyoruz. Cumhuriyet 100’üncü yılında, çok köklü kurumlarımız var, bakanlıklarımız var, bunlar için de gerçekten güvenilirliği en üst seviyede olan kurumlarımız var; herkesin çok güvendiği, kayıtlarına sonsuz biçimde inandığı kurumlarımız var ama kurumlarımız liyakatli yöneticiler eliyle yönetildiğinde, asli görevlerini yaptığında kesin olarak biz bu riskleri çok büyük oranda azaltacağız. O nedenle, ben şöyle tamamlayayım: 2020 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisine bir araştırma önergesi vermişiz ve deprem riski taşıyan Hatay ve Kahramanmaraş bölgesiyle ilgili bu bölgede yaşanacak olan olası kayıpların araştırılmasıyla ilgili, önergeler vermişiz, tamam, bunlar sayısal nedenlerle dikkate alınmamış ama Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, kendi yayınlamış olduğu kitapçıkta riskli alan olarak gördüğü ve olası 7,4 büyüklüğündeki depremde ölü sayısına kadar ayrıntısıyla bize raporladığı çalışmalarla ilgili niçin hiçbir önlem almadı? Açıkçası bunun cevabının verilmesi gerekiyor. 6 Şubat tarihinden sonra, risk taşıyan bölgelerle ilgili de hâlâ Komisyona İzmir bölgesiyle ilgili “Menderes çukurunda şu önlemi aldık.” ya da “Gölcük-Gemlik bölgesinde şu önlemleri aldık.” biçiminde hiçbir açıklama yapılmamasını da dikkatinize sunmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz

Evet, şimdi de İzmir Milletvekilimiz Necip Bey’e söz veriyorum.

NECİP NASIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Çok değerli Mekânsal Planlama Genel Müdürümüze sunumlarından dolayı teşekkür ediyorum. Sık sık başını ağrıtan bir milletvekiliyim çünkü İzmir’deki planlama problemlerimizi sürekli Bakanlığa taşıyorum ve sürekli gece gündüz rahatsız ediyorum; geceleri de arıyorum, cumartesi arıyorum, bayramda arıyorum, hakkını helal etsin; teşekkür ediyorum, o da hiç üşenmeden telefonunu kaldırıyor.

Değerli komisyon üyeleri, nüfusunun yüzde 71’i topraklarının yüzde 66’sı deprem riskinde olan ülkemizde, bir inşaat mühendisi olarak hep bir şeyi merak ettim. Gelişmiş ülkelerde -ki bu, hayatın merkezinin bir gerçeğidir- planlamasız hiçbir şey olmaz. Şehirlerimizin neden planlaması yok, neden

anayasası yok diye hep merak etmişimdir ve bununla ilgili de 2012’den itibaren sürekli ifade etmişimdir, İzmir özelinde kendimiz yaşadığımız için. Maalesef, tabii, hepimiz Türkiye’yi, ülkemizin gerçeklerini biliyoruz; geçmiş yıllarda siyasi, ekonomik, politik terör vesaire nedenlerle büyük göçler yaşanmış ve özellikle büyük kentlerde çarpık kentleşmeler olmuş. Tabii, burada, en büyük etkenlerden biri de yerel yönetimlerin bu anlamda özellikle kendilerine gelir elde edebilmek için “şehrin anayasası” dediğimiz kalıcı planlamanın yapılması yönünde hiç adım atmamaları ve özellikle de revizyon planlarıyla bir gelir temin ederek bunları sürdürmeleri, özellikle parsel bazlı tadilatlarla bile bir gelir kaynağı görmeleri nedeniyle, maalesef “şehirlerin anayasası” dediğimiz planlar büyük çoğunlukta yapılmamış henüz. Bu 2012’deki bir yasal düzenlemeyle zapturapt altına alınmaya çalışılmış, 2012’den sonra düzenlenen kanunda da maalesef bu konuda yaptırım gücü olmadığını görüyoruz. Örnek veriyorum, İzmir’in alt ve üst ölçekli planları hâlâ birbirine uyumlu değil. 2012’de çıkan kanun der ki: “Alt ve üst ölçekli planları birbirine uyduracaksınız.” “Uyduracaksınız.” demiş ama bir yaptırım yok.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Düzenlemenin de bir manası yok.

NECİP NASIR (İzmir) – Yaptırım olmadığı için şu anda düzenlemenin bir manası yok. İzmir’in merkez ilçelerinde hâlâ 1/5.000’lik planları yok.

Şimdi, bizim bu Komisyonda yaşadığımız bu kıyametten sonra öne çıkan, kentsel dönüşüm ve şehrin dönüşümü, bu dönüşümün de şehrin planlaması genel planlamaları dâhilinde olması bir zaruret.

Şimdi, burada, değerli Komisyon üyeleri, artık, biz, bu yasama döneminde de aldığımız bazı kararlarla hem kentsel dönüşümün önünü açtık hem de yasal düzenlemeleri olumlu noktaya getirdik. Birkaç gündür değerli Bakanlık temsilcilerimiz ilgili kurumlarıyla ilgili sunumlar yapıyorlar. Bunlar ne? MTA geldi, mükemmel bir çalışması var ama makro düzeyde; AFAD geldi, o da makro düzeyde. Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğünün genel çalışmaları var, şimdi Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü... Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğünün devrim niteliğinde çalışmaları var, dünyaya örnek çalışmaları var ama bunları yaptırarak uygulamaya geçirecek bir mekanizma yok. Sayın vekillerimin sorularına da cevap verecek aslında malzeme var; un var, helva yapmak için her şey var ama hiçbir şey yapmıyoruz. Yani ne yapıyoruz? Bir kere bizim planlarımız yok ki bunu yapalım. İlk önce bütünüyle, bütün illerin ilçeleriyle, bölgeleriyle bütüncül planlarının yapılması gerekiyor. Bununla ilgili ben İzmir’de bundan dört yıl önce bir araştırma yapmıştım. İlçelerinin bölgeleriyle bütüncül planlarının yapılmasının maliyetini tespit ettireyim dedim. O zamanın parasıyla 30-40 milyon lira civarında para gidiyordu. Hatta, gittim, İller Bankasıyla görüştüm “Kredi de veriyoruz.” dediler. Muhalif İzmir’de muhalif milletvekili olduğum için, sürekli, hangi ilçe belediye başkanı istiyorsa gelsin, ben ilçesiyle ilgili yapacağı bütüncül planlarda ona kredi temin edeceğim diye ifade ettim. Şimdi, her şey var ama bir türlü sonuca gidilmiyor. Aslında kanunlarımıza bakıyorum, mesela, bir mühendis olarak 2018 Deprem Yönetmeliği’ne bakıyorum, dört dörtlük bir seviyeye gelmiş. Tasarımıyla aynı, yapı denetimi aynı, her şey var, planlamayla ilgili kanunlar da çıkmış -bazı eksiklikleri var, oradaki düzenlemeleri, kanuni eksiklikleri tespit ederek hayata geçirelim- ama uygulamaya geçirecek, aktive edecek bir mekanizma yok. Sayın Bakanımın ilk başladığımızda Afyonkarahisar için belirlemiş olduğu bir sistem vardı. Aslında bunları çok hızlı bir şekilde biz hayata geçirebiliriz. “Bir üst yönetim oluşturalım.” demişti Sayın Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet.

NECİP NASIR (İzmir) – İlin Valisi, Belediye Başkanı, ilçe belediye başkanları, kaymakamları; oradaki Çevre Ve Şehircilik İl Müdürlüğü, İl AFAD Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, İl Millî Eğitim Müdürlüğü, üniversiteler, inşaat, jeoloji, jeofizik mühendislik ve mimarlık odaları, İl Planlama, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü. MTA’nın da yani bütün

kurumların içinde olacağı bir üst yönetim oluşturalım. Aslında İl AFAD koordinasyon var ama o, işlevsel olarak yetkilendirilerek, görevlendirilerek sonuca giden bir mekanizma değil. O da sadece masada kalıyor. Burada bu kurulun görevleri ne olmalı?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Gökân Bey, sizlerin de tavsiyelerini bekliyoruz. Dikkat ederseniz önemli bir konudan bahsediyor aslında, icraata geçeceğiz.

NECİP NASIR (İzmir) – Örnek veriyorum, bu kurulun şunu yapması lazım, Valinin başkanlığındaki bu kurul diyecek ki... orada STK'ler de olacak sayın vekilim, STK'ler, bütün ilgili kurumlar...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Çok özür diliyorum kestiğim için Sayın Vekilim, bu önerilerinizi daha önce hiçbir yerde dile getirdiniz mi? Yani daha önce başka platformlarda...

NECİP NASIR (İzmir) – Hayır, şu anda Sayın Bakanımızın Afyon'da böyle bir hazırlık yapmasının...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Merakımdan soruyorum, ilk defa burada mı konuşuyorsunuz? Yani ilk defa bu şeyleri burada...

NECİP NASIR (İzmir) – İlk defa burada, ilk defa şu anda burada ifade ediyorum.

Şimdi, örneğin İzmir'den söz ediyorum. Ben "İzmir" dedikçe Gökân Bey de diyor... Ama İzmir çok önemli bir yer, güzel de bir yer, Ege'nin yıldızı, Akdeniz'in incisi.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İzmir'i 10 milyonluk kent yapacaksınız.

NECİP NASIR (İzmir) – Şimdi, İzmir'in güncel deprem master planı yok, kent jeoloji çalışmaları yok, mikro bölge çalışmaları yok. Yeni başlattılar, İzmir depreminden sonra sadece bölge... Ben şunu demek istiyorum, isim vermeyeyim: Yer bilgi sistemi, tsunami tehlikesi, deprem hasar analizi, afet risk göstergesi, erken uyarı, heyelan tehlikesi... Heyelan tehlikesini MTA yapmış ama makro düzeyde var. Sorduk: "İzmir'le ilgili mikro düzeyde var mı?" "Yok." E, tamam, sen altlığını hazırlamışsın ama bunu İzmir'le paylaşmış mısın? Yani ben, orada, İzmir'deki herhangi bir yönetim anlayışını sadece eleştirir şekilde ifade etmiyorum, bu kurumlar arasındaki kopukluğa da dikkat çekmek istiyorum.

Yine, kentsel dönüşüm stratejik planı... Şimdi, bu ana başlıklar... Birincisi, bütün afete karşı, afet öncesi ve afet sonrası bütün talepleri içerir sorunların, mevcudiyetin il bazında takibini yapacak bir mekanizmanın olması gerekir. Bu mekanizmanın da bu üst kurul tarafından yapılması lazım. Aslında un var, şeker var, görüyoruz biz, ana altlıkları var ama MTA makro düzeyde...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Aslında o konuda yetkili bir birim de var, Bakanlıklar.

NECİP NASIR (İzmir) – Şimdi, bakın, Değerli Milletvekilim, size başka bir örnek daha vereceğim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Koordinasyon yok.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Koordinasyon niye yok Sayın Başkan?

NECİP NASIR (İzmir) – Değil. Sayın Vekilim, ona ben örnek vereceğim.

Şimdi, birincisi bu. Bu afet öncesi, sonrası hazırlıklarla ilgili bu üst kurulun tamamen yetkili ve denetleyici olması lazım. Kim? MTA gerekli bilgiyi vermiyorsa direkt yazışmalarla mutlaka talep edip oradaki görevini yerine getirmesi lazım.

Yine başka bir şey daha, hem bu Gökân Bey'in tereddütlerini de içerecek: Şimdi, illerde başka bir şey var. İllerde bu sürekli oluşur. Geçmişten planlama yapılırken de sürekli Mekânsal Planlama da töhmet altında kalır. Bu da neye sebep veriyor? Plansızlığa sebep veriyor. Gökân Bey dedi ki: "Planlamanın süreçleri var mı?" Var planlamanın süreçleri. 1/1.000'likler, 1/5.000'likler yerel yönetimlere ait, üst ölçekli planlar Mekânsal Planlamaya. İzmir'in 1/100.000'lik planlarını yıllardır, ilk defa bir yıl önce

zorlaya zorlaya, bizzat üzerinde durarak onaylattık. Oradaki onay sahipleri de... Size ifade edeyim: Bir memleketin 1/100.000'lik onaylı planı yok. Alt üst ölçekli planları onaylı değil. Sebep? 2012'de yapılmışlar, mahkemeye verilmiş, itiraz edilmiş. 2014 itiraz etmiş, 2018'de itiraz etmiş; yapılmış, itiraz etmiş. En son dedik ki: İtirazları kaldıralım. En son bütün itiraz edilenler genişleme alanları... Konuyu Gökân Bey'in oraya getireceğim. 2014'te genişleme alanı Büyükşehir Belediyesinin istediği tarzda yapılmış, plan onaya gittiğinde bir itiraz olmuş, iptal edilmiş. 2018'de daha önceki alanları talep etmişler, vazgeçmişler, tekrar iptal edilmiş. Sonuç itibarıyla bilmiyorum yine mahkeme devam ediyor mu, bitirttik. Bütün itiraz olanları kaldıralım. İzmir plansız kalmasın diye rica ettik Bakanım'dan, genel müdürümüz o konuda çalışma yaparak askıya çıkardı.

Şimdi, yerel yönetimlere yetki verilmiş 1/5.000'lik plan. Şimdi burada siyasi saikler de ortaya giriyor. Bir ilçe, AK PARTİ'li belediye, geçen şeyde söyledim, genişleme anlamında değil... Kentsel dönüşümün de önünü tıkayan etken plansızlık. AK PARTİ'li belediye diye yedi yıldır 1/5.000'lik planını onaylamıyor. Onaylamadığı için o da kent içinde dönüşüm yapabilecek herhangi bir 1.000'likte revizyon yapamıyor. Yaptığı takdirde... 2012'de çıkan yasa demiş ki: "Kardeşim alt planlar ile üst planları uydurmazsan senin yapacağın planlar geçersizdir." Tabii ki haklı olarak mühendis, mimar odaları da itiraz ediyor, mahkemeye veriyor ve o yapılan revizyon planı iptal oluyor.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sizinle bu konuda anlaşamayacağız. Yerleşimlerin siz imara açılmasını sağlamak...

NECİP NASIR (İzmir) – Hayır, şöyle söylüyoruz. Bakın, siz bunu yanlış anlıyorsunuz.

Şimdi şunu öneriyorum: Diyoruz ki: "İllerde bu planlamada..."

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Gökân, İstanbul'un... İzmir değiliz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İyi biliyorum ben.

NECİP NASIR (İzmir) – Yok, o değil, ben yerleşim yerinden söz ediyorum, ana yerleşim yerlerinden, orada da şöyle bir önerimiz var, bunu da böyle yapalım Gökân Bey: Şimdi, illerin bu planlama süreçleri hep mahkemelere intikal ediyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet.

NECİP NASIR (İzmir) – Genişleme alanları gerekiyor. İzmir'de şimdi bir rezerv alan oluşturma sıkıntısı var. İzmir'in büyük yoğunluğu -örnek veriyorum- kentin merkezinde, 7 emsallerin, 8 emsallerin...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Necip Bey, özür diliyorum.

NECİP NASIR (İzmir) – Bir müsaade edin, bitireyim. Bir saniye Gökân Bey, sözümü bitireyim ondan sonra...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Gökân Bey, size söz vermiyorum.

Müsaade edin, sırayla herkese vereceğim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ben de söz istiyorum.

NECİP NASIR (İzmir) – Emsaller var.

Burada dönüşümle ilgili problemi nasıl çözebiliriz? Şimdi orada bir plan yapılacak, o planda bir rezerv alan belirlenecek, siz muhalefet veya İzmir'deki muhalefet anlayışı itiraz edecek, iş mahkemeye gidecek.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – İtirazlar kafadan mı? Yani siz itiraz edeceksiniz.

NECİP NASIR (İzmir) – Sayın Vekilim, müsaade edin, sözümü bitireyim.

Derken yine iş çatala binecek. Şöyle bir öneri yapalım, diyoruz ki: Biraz önce bir üst kurul kuruldu. O üst kurulu... Yine bir kurul oluşsun. Sizin bütün tereddütlerinizi... Benim de tereddüttüm aslında sizin tereddüdünüz. Ben bir inşaat mühendisi olarak çukurun, çamurun içine de denizin ortasına da bugünkü yönetmeliklerle en iyi binayı yaparım ama maliyeti yüksek olur; orada bir sıkıntı yok. Ama tarım alanlarında herhangi bir yapılanmaya sizden daha fazla ben karşıyım.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ben itiraz etmiyorum. Ben havza tipi planlamayı, siz küçük ölçekli planlamayı savunuyorsunuz.

NECİP NASIR (İzmir) – Yok, ben genel, bölgesiyle bütüncül...

Şimdi, Sayın Milletvekilim, siz Anayasa'yı belirlerseniz, sanayi alanlarını belirlerseniz bir yerde; bilimsel kriterlere göre, sosyal donatı alanlarını, sanayi alanlarını, yerleşim alanlarını, hatta AVM alanlarını belirlerseniz, kentin bir anayasasını oluştursanız hiçbir sorun kalmaz. Bunu yapabilmek için de büyük bir maliyete de ihtiyaç yok; onu vurguluyorum.

Şimdi, bütün bu problemlerin de ortadan kaldırılıp kentlerde genişlemenin sağlanması, rezerv alanının oluşturulması için yine bir üst kurul oluşsun; yine valinin, belediye başkanlarının, tarım, orman, tapu, maden tetkik, çevre ve üniversitelerin inşaat, jeoloji, mimarlık, planlama bölümlerinin, ziraat mühendislerinin olduğu bir üst kurul oluşsun. Çok hızlı buna...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sivil toplum kuruluşları.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bölgesel olmalı, havza tipi olmalı.

NECİP NASIR (İzmir) – Bölgesel, evet, bölgesel diyorum. Sayın Milletvekillim, ben bölgesiyle bütüncül planlardan söz ediyorum. İzmir'i bölgesiyle Kiraz'ından Kınık'ına kadar yani a'dan z'ye, tarım alanları, tarım ile kırsal alanı kendi bünyesinde, sanayinin gideceği yerler, sosyal donatı alanlarıyla; bununla da ilgili bir üst kurul oluşsun; önerimiz bu olsun ve yine aynı komisyon -ki biraz daha daraltılmış komisyon- bir bölgesel planlama yapılırken ilçesine gittiği kaymakamı da içinde olsun. Bu anlamda bana göre, biz kentlerimizin çok hızlı... Bunun da önünde bir engel var, onu da ifade edeyim: Orada da şu anki mevcut kanunlarla planlama yetkileri tamamen yerel yönetimlere ait. Bakanlığın bu konuda mevcut kanunlarla yapabileceği bir şey yok. Orada da önerimiz şu olacak: Yine, bunun takipçisi valiler olsun mevcut kanun içerisinde, ilgili ilin alt ölçekli, 1/1.000'lik, 1/5.000'lik planlarını yapmadığı takdirde valilerin tasarrufuyla direkt Bakanlığa aktarılsın ya da bir kanuni düzenleme yapalım, Bakanlık ihale yoluyla yaptırarak belediyelerin İller Bankası gelirlerinden kessin.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, toparlayalım.

NECİP NASIR (İzmir) – Ben başka bir şeye daha dokunmak istiyorum.

Birincisi: Bölgesiyle bütüncül planlamalar olmazsa, biz lokal lokal depremsel çözümler üreterek il il gidersek, Türkiye'nin deprem gerçeğinin her zaman acılarıyla karşılaşırız. 81 vilayetin tamamının, çok hızlı bir şekilde, geleceğe yönelik, elli-yüz yıllık master planlarını yapmalıyız, bunu yaparken de oradaki -gelişime yönelik- gelişim alanları üst kurullar tarafından belirlenmeli. Yine orada takip edici, demin ifade ettiğim kurumlar, kamu kurumları olmalı.

Ben bu Komisyonunda bir şeye daha değinmek istiyorum değerli milletvekilleri. Diğer milletvekili arkadaşlarım, özellikle muhalefetten, imar aflarına sürekli vurgu yaparak imar barışını da imar affı statüsüne sokuyorlar. Burada bir şeyi açıkça belirlemek lazım. Biz bunu bir İzmir özelinden çok iyi biliyoruz. Bazıları "imar affı" olarak niteliyor ama ben imar barışını devrim niteliğinde bir karar olarak İzmir özelinde... Çünkü İzmir'de bu, siyasi, ekonomik, terör ne sebeple olursa olsun göçlerle... Özellikle metropollere gelen vatandaşlarımız, onurlu yaşam mücadelesi verebilmek için, başlarını sokacak bir ev arayışından kaynaklı, kamu arazilerinde ve buna benzer yerlerde gidip ev yapıp içine

girmişlerdi. Bunların zamanla -daha önce de ifade etmiştim- çocukları büyüdü, bir kat attı, biraz genişledi, şu oldu, bu oldu. Çoğu -özellikle benim çok arkadaşım öyle- her gün “Evim yıkılacak.” korkusuyla ölüp gitti; mülkiyet sorunu vardı, mülkiyet sorunu. Şimdi, siz bir kentsel dönüşüm yapabilmek için de... 2012’de çıkan bu kentsel dönüşüm yasasının önündeki en büyük engellerden biri de mülkiyet sorununun giderilmesi idi.

İkincisi, başka bir sorun daha vardı... Ki o mülkiyet sorununun giderilmesi imar barışıyla giderildi. İmar barışının, lütfen, imar affı gibi değerlendirilmemesi lazım. Şimdi imar barışının faydaları daha çok görülecek, niye? Bugüne kadar kaçak, kayıt dışı olan bütün yapı stoku Bakanlığın bilgi sisteminde yüklü durumda şu anda. Bir, mülkiyet sorunu giderildi, planlamanın önü açıldı, kentsel dönüşümün önü açıldı. İki, yapı stoğunu kontrol altına aldınız.

Yine, büyük bir sıkıntı vardı mesela -sizlerle birlikte bu Bayındırlık, İmar, Ulaştırma Komisyonunda- o da kentsel dönüşümün ve meri imar planlarında kentin planlanmasının önünü tıkıyordu; bizim yasama döneminde çıktı. 2981, 4706 sayılı Yasalarla, imar aflarıyla çıkmış, yüzde 2, yüzde 3 DOP’la hak kaybı olan vatandaşların planlamadaki ortaklık katılım payı alınamaması nedeniyle kentlerin gelişimi ve dönüşümü engellenmiştir. Onunla ilgili bizim bu yasama döneminde çıkan kanununla, yüzde 45’le aynı ortaklık katılım payıyla düzenleme getirilerek kentsel dönüşümün, 6306 sayılı Yasa’nın önünde hiçbir engel kalmamıştır. Bana göre, şu andaki yapı denetim, kentsel dönüşüm, deprem yönetmeliği, bütün yasalar uygundur. Makro planda da Bakanlığın bütün altyapısı hazırdır ama yerelde, uygulamada kamu kurum, kuruluşları arasında koordinasyon eksikliği vardır, bu eksikliğin giderilmesi için de bu tür kurulların kurulmasının çok uygun olduğunu düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Neticede her şey plana dayanıyor. “En kötü plan plansızlıktan daha iyidir.” diye benim sözüm var dolayısıyla plan, plan, plan...

Bu arada, ben de araya girmiş olayım: Genelde büyükşehirlerde köyler mahalle oldu ama diğer, büyükşehir olmayan illerde ise köylere özel idare bakıyor Sayın Genel Müdürüm, şimdi, biz eğer şehirleri kurtarmak istiyorsak köyleri yaşanabilir hâle getirmemiz lazım. Almanya bunun en güzel örneği, yurt dışında, Hollanda, her tarafta. Bizim mutlaka... Özel idareler imar planı yapamıyor, köylerde yıkık dökük evler var, onları bile ıslah edemiyorlar dolayısıyla köyde kimse yaşamak istemiyor. Bu konuyu da bir ele alsak. Yani bizim, köyleri yaşanabilir, gerçekten muhteşem yerler hâline getirmemiz lazım. Eskiden belki ulaşım imkânları yoktu ama şu anda ulaşım imkânları falan çok kolay olduğu için... Yani biz uydu kentler yanında köyleri mutlaka ele alalım.

Tabii, büyükşehirlerde köy mahalle olduğu için orada büyükşehir 1/5.000’lik planlar hazırlayacak, ilçesi de 1/1.000’lik filan...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – O iyi olmadı. 50 kilometreden uzak köyler mesela...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ya, bir dakika, o ayrı, onu konuşuruz. O ayrı bir şey, şu andaki mevcut durumu konuşuyorum yani ben de kanaatimi söyleyeceğim ama şimdi o noktaya girmeyelim, o ayrı bir konu.

Sizden özellikle talebimiz, en azından özel idarenin yetkisinde olan yani büyükşehir dışındaki yerlerde özel idarelerin önünü açın. Yani bir şekilde onlar plan yapsınlar, köyleri dönüştürelim diye düşünüyorum. Çünkü bütün köylerin yolları yapıldı, hatta sıcak asfalt yapıldı ama yerleşim çok kötü, onu özellikle yaşanabilir hâle getirelim. Çünkü köyde insan kalmıyor yani zirai arazileri işleyecek

adamlar yok. Biz Bakanken ormanda çalışacak adam bulamıyorduk yani özellikle bunu şey yapalım. Veyahut da Afganlar olmasa hayvancılığı yürütemeyeceğiz. Yani bu bakımdan köyler, köyler, köyler... Uydu şehirler, sağlam yere sağlam bina.

Evet, teşekkür ederiz.

Şimdi, Osmaniye Milletvekilimiz Sayın Mücahit Durmuşoğlu'na söz veriyorum sırada olduğu için. Daha sonra Suzan Hanım, size vereceğiz merak etmeyin.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Tamam.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Arayı kaçta vereceksiniz?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bir bitsin evvela, üçte ara vereceğiz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Komisyon var.

NECİP NASIR (İzmir) – Sayın Başkanım, iki buçukta Bayındırlık Komisyonu var.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – İki buçuğa kadar devam edelim. Daha sonra, sunum yapacak olan Yerel Yönetimlerin sunumu çok değil ama TOKİ'yi detaylı dinlememiz lazım. Üç buçukta ara verelim uygun görürseniz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İki buçuk...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – İki buçukta...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Komisyonunuz ne kadar sürer?

RECEP UNCÜOĞLU (Sakarya) – Yanda hemen, gidip geleceğiz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yani TOKİ de önemli çünkü.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, merak etmeyin. Yerel Yönetimleri dinleyelim, siz de hemen sorularınızı sorun Suzan Hanım.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hızlı, bana gelince de hızlı. Ben süresiz zaman kullanacağım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yok, yok. Siz heyecanlısınız, hemen devreye giriyorsunuz, o bakımdan, yoksa yanlış anlamayın.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yok, yok, anlamam. Ben raporu verdikten sonra da susmam.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun Mücahit Bey.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Siz buyurun lütfen, sürenizden çalışıyoruz.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Mekânsal Planlama Genel Müdürümüz, çok değerli arkadaşlar; birkaç gündür kamu kurum ve kuruluşlarımızı dinliyoruz ve devletin ne kadar diri olduğu, her şeyiyle kurumlar arası bir koordinasyon olduğu, kurumlarımızın her türlü çalışmaları yaptığı burada sunumlarında ortaya çıkmış oldu hakikaten.

11 ilimizde meydana gelen depremlerde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum. Osmaniye ilimizde de -Osmaniye milletvekili olarak- ciddi kayıplarımız oldu, yıkılan yerleri gördük, bizzat takip ettik, depremleri bölgemizde yaşadık. Osmaniye'de özellikle şunu gördük Sayın Genel Müdürüm: Bizim özellikle 4 mahallemizde büyük yıkımlar oldu; bu mahallelere baktığımız zaman -Rahime Hatun, Esenevler, Rızaiye Mahallesi, Adnan Menderes Mahallesi- hakikaten buraların geçmişte "sazlık" diye tabir edilen, zemini çok zayıf olan, alüvyon topraklarda bulunan bir bölge olduğu ortaya çıktı ve en büyük kayıpları burada yaşadık ama kentin biraz daha zemini sağlam olan mekânlarında böyle bir şeyle karşılaşmadık, az hasarlı bile olmayan bölümler var yani şehrin

bir tarafı tamamen gidiyor, bir tarafı sağlam bir şekilde ayakta kalabiliyor. Bu yüzden, sizin Genel Müdürlüğünüzün hakikaten çok önemli bir görevi var; planlama aşamasında mekânların zemininin sağlam olmasının, bu yeni yerleşim yerlerinin sağlam zeminler üzerine kaydırılmasının büyük yararı olduğunu gördük.

Özellikle, MTA'nın bir çalışmasını sunumda bize ifade ettiler. 485 bölgede şu anda diri fay zonlarının olduğu ortaya çıktı; maalesef, bu fay zonunun üzerinde bulunuyor Osmaniye de. Osmaniye'yle ilgili olarak da tam bir plan yapılmasının, yeniden değerlendirilmesinin, kentsel dönüşüme tabi tutulacak alanların ivedilikle belirlenerek, özellikle belediyelerimizle, İller Bankasıyla iş birliği içerisinde, kentsel dönüşümün bir an önce hayata geçirilmesinde büyük yarar olduğunu görüyoruz çünkü Osmaniye'den geçen fay hatları şu anda henüz kırılmamış yani biz, şu anda Kahramanmaraş Pazarcık ve Elbistan depreminden etkilenerek bu kadar bir yıkımla karşı karşıya kaldık ama bundan sonra Osmaniye'den geçen fay hatlarının -işte, Hatay, Adana, Osmaniye, yine, Kahramanmaraş, Antep, o bölgedeki fay hatlarının- yeniden harekete geçmesi hâlinde çok daha fazla, büyük yıkımlara sebep olacağı beklentisi var; bu da tabii il genelinde ciddi anlamda bir endişeye yol açıyor.

Tabii, bu süreçte hakikaten devletimiz orada varlığını gösterdi; tüm kamu kurumları iş birliği içerisindeydi, depremin ilk anından itibaren iyi bir kriz koordinasyon merkezi tesis edildi ve tüm kurumlara da ben buradan teşekkürlerimizi... Başta Valimiz, koordinasyon görevi gören valilerimiz, kaymakamlarımız, belediyelerimiz, sivil toplum kuruluşlarımız, Kızılayımız ve tüm kurumlarımızla iş birliği içerisinde, biz, orada krizi çok kısa süre içerisinde kontrol altına alarak ilk etapta vatandaşlarımızın barınmalarını temin ettik, gıda yardımlarını ve yemek ihtiyaçlarını karşıladık. Bu arada, Spor Bakanımız geldi. Yurtlarımız vardı, yurtlar bu ihtiyacı ciddi anlamda karşıladı, gençlik merkezlerimiz devreye girdi. Dolayısıyla, hemen çadır kentler oluşturuldu.

Velhasıl, Osmaniye'de 1.009 vefatımız var, Allah'tan rahmet diliyorum; 2.603 yaralımız var, Allah'tan şifa diliyorum.

Biraz önce Sayın Bakanım da ifade ettiler, aslında ben de bu konuya değinmek isterim. Tabii, Anadolu'da köyler önemli yerleşim yerleri ama bunların ne bir planlaması var ne bir programı var ne bunların geçmişten gelen ruhsatları var; atadan dededen kalma binalarda insanlar ikamet ediyorlar. Mesela, yayla bizim bölgede ciddi anlamda bir yerleşim yeri çünkü Çukurova yazın çok sıcak oluyor, insanlar yaylalara gidiyorlar. Sayın Bakanımızın da bu konuda çok emekleri var, sağ olsun yaylacılık kanununu da döneminde çıkarmıştık. Dolayısıyla, o mekânların da yapı stoklarının ivedilikle gözden geçirilmesi gerekir. Yani biz, şehirlerimizin nüfuslarını planlarken ve altyapılarını oluştururken... Tabii, yoğun bir nüfus şu anda köyden şehre göç etti, şehirler bunu kaldırmıyor. Dolayısıyla -biraz önce Sayın Bakanımız ifade ettiler, ben tam da notlarımı almıştım Sayın Bakanım- çok önemli olduğunu düşünüyorum hakikaten, bu köylerimizdeki yerleşim yerlerinin gözden geçirilmesini çünkü burada birçok yerde yığma binalar var. Dolayısıyla, yapı stokları hakikaten çok kötü. Bunların da özel idarelerle iş birliği içerisinde yani özel idare olan yerlerde; olmayan yerlerde, büyükşehirlerde, mahalle statüsüne geçen yerlerde büyükşehirlerle görüşülerek, buralarda sizlerin özellikle planlamalarının, projelendirilmesinin ve sağlıklı zeminlere bu köylerin taşınmasının... Mesela, adam bilmiyordu, geçmişte yapmıştır ama bugünkü teknolojiyle artık insanlar uydudan bile diri fay hatlarının nereden geçtiğini görebiliyor. Teknolojiyi takip ederek, teknolojiye uyarak bu köy yerleşim yerlerimizin, mahalle statüsüne geçen yerlerin hakikaten cazibesinin artırılması lazım. Bu şehirler bu yoğunluğu kaldırmıyor. Kaçak yapılara kesinlikle müdahale edilmeli; bunlar kim olursa olsun. Sonuç ortada. O yüzden, bizim sizlere önerilerimiz, yeniden köylerimizi cazibe merkezleri, cazibe yerleşim yerleri hâline getirmemizin doğru olacağını düşünüyorum.

Yapı denetimlerinin son derece önemli olduğu ortaya çıktı. Mesela, Osmaniye özelinde -dün Recep Bey bir şey paylaştı- hakikaten yapı denetimi yapılan yerlerde, şu andaki yapı stoklarında, 2011 yılından sonra Osmaniye’de 5.878 yapı denetimli bina var, 1 tanesi yıkılmamış, bu da son derece önemli. Yani yapı denetimlerinin mutlaka faal olarak sahada olması ve yapı denetimsiz binaların yeniden gözden geçirilerek... İşte, binalara kimlik kartı çıkarmışlar, dün bizim Yapı İşleri Genel Müdürlüğümüz bunu ifade etti burada, her binanın bir kimlik kartının olması lazım. Bununla ilgili olarak da kiraya gelen vatandaş da alıp satacak olan vatandaş da tapuda da binanın durumunu bilmesi lazım. İnsanlar kimliksiz eve niye rağbet etsinler? O yüzden, bunların da kayıt altına alınarak takip edilmesinin yararlı olduğunu düşünüyorum.

Ben tekrar sizlere çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Bugüne kadar hakikaten Çevre ve Şehircilik Bakanlığı her anlamda ciddi çalışmalar yapıyor, iyi bir koordinasyon kurulmuş ama bunların hayata geçirilmesinin de önemli olduğunu düşünüyorum.

Ben tekrar sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ediyoruz. Sağ olun tavsiyeleriniz için.

Şimdi son sözü Hatay Milletvekilimiz Sayın Suzan Şahin Hanımefendi’ye veriyorum.

Daha sonra sorulara cevap isteyeceğiz sizden.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tüm katılımcılara katkılarından dolayı teşekkür ediyorum, sunumlarından dolayı değerli bürokratlarımıza da sonsuz teşekkürler ederim.

Şimdi, burada anladığım şu: Konuşan bütün arkadaşlarımızın teknik bilgileri var; bilgiye dayalı, bilimsel verilere dayalı konuşuyorlar. Aslında biz de bunları okuyoruz, araştırıyoruz; birçok makalelerden, birçok bilim adamı anılarından bu tür teknik insanlardan da bilgi alıyoruz. Ben bunları burada aktarabilirim ama ben bu konuya bu açıdan bakmayacağım; bir hukukçuyum, sorumluluk açısından bakmak istiyorum. Şimdi, toplum, hepimiz... Anlattınız sayın vekillerim; program dört dörtlük, Bakanlık çalışmaları dört dörtlük, sunumlar dört dörtlük, dört üçlük bir şey yok, her türlü şey mega yapılmış. Uydudan bakıyorsunuz yeri görüyorsunuz, uydudan bakıyorsunuz fayı görüyorsunuz, uydudan bakıyorsunuz riskli binayı görüyorsunuz; elimizde her türlü envanter var diyorsunuz. Peki, biz neden öldük? Biz neden öldük? Bizim şehrimiz yok. 13 medeniyete ev sahipliği yapmış -sadece Hatay için konuşmuyorum, nasıl değerli Vekilim İzmir’i örneksiyeorsa ben de Hatay Milletvekili olarak Hatay’ı örneksiyeorum- gastronomi şehri, sevginin, dillerin, dinlerin, renklerin gökkuşağı olduğu bir yerdeki Hatay artık yok. Sizi davet edebileceğim bir yer yok. Habib-i Neccar’ı artık anlatamam. Çan, hazan, ezan sesini de size fotoğraflarıyla gösteremem. Sokaklarımız yok, kardeşlerimiz yok. Manevi olarak böyle bir konuşma yapıyorum, ajitasyon yaptığımı sanmayın, felaketin boyutunu anlatmaya çalışıyorum. Biz, bu kadar mükemmeliyete rağmen, bu kadar düzene, bu kadar makro düzeyde plana, bu kadar çalışmaya, bu kadar iletişime, bu kadar entegrasyona, kurumlar arasındaki organizasyona rağmen neden yıkıldık ve öldük? Sorumlusu kim? Ben bu sorumluyu arıyorum. Şimdi, mevcut şehrimi, kentimi, kentlerimizi kim, ne kadar zamanda yeniden imar edecek? Dağılan bu yuvaların, mağduriyetlerin, mülkiyet haklarının uyarını, savunucusu kim olacak?

Şimdi, size geliyorum Sayın Başkan. Dediniz ki: “Her şeyi yaptık, mekânsal her şeyi.” Peki, arkadaşlar, deminden beri bir sürü önerilerimiz var. Biz dört buçuk yıldır bu memlekette yani bu Büyük Millet Meclisinde milletvekilliği yapıyoruz. İktidar, çoğunluğa sahip, yasa eksiği varsa çıkarma gücüne sahip, öyle değil mi? Bazen parmaklarımız hiçbir şey ifade etmiyor. Kabul edenler... Etmeyenler...

Her şeyi siz biliyorsunuz, siz yapıyorsunuz. E, peki, neden yapmadık? Neden yapmadık? “Efendim, her şey var ama uygulamada yok.” Neden uygulanmıyor? Bu soruyu sormak benim hakkım değil mi? Herkes adına soruyorum. Tüm kentlerim adına soruyorum. Bu soruyu sormak benim hakkım değil mi? Asi Nehri’nin kenarına o yapılaşma yapılmış, bu yapılaşma... Şimdi, deniyor ki: Buradan şu kadar uzaklaşması lazım, fay zonlarına şu kadar mesafede olması lazım. Akbez’i örnek veriyor arkadaşım, diğerlerini...

Peki, bu vatandaş yıkılan evleri için 10 bin lira ödenek alıyor, musluk yaptırıyor. 3 bin lira kira alıyor, ev bulamıyor. Yeniden oturacak yeri yok, kırk üçüncü günde hâlâ çadır arıyor. Şu telefonumda 20’nin 19’u çadır diye çalıyor. Peki, kim bunların vebalini ödeyecek? Ve ne zaman, ne şekilde?

Şimdi, ben soruyorum: Siz bu yükümlülüklerinizi yerine getirmemekle, bu halkı bilgilendirmemekle, halkın ev alırken, dükkân alırken, bina alırken, yaparken bu riskli bölgelere yapmalarını önleyecek tedbirleri almamakla, uyarmamakla, bilgilendirmemekle, tapuya, oraya, buraya, belediyeye şerh düşmemekle, binalara kimlik kazandırmamakla suçlu değil misiniz? Sorumluluğunuz var mı, yok mu?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hayır, ben konuşacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Suzan Hanım, şimdi...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sorumluluğunuz var mı, yok mu arkadaşlar?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ya, maksadımız burada ...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ama ben de soruyorum: Neden bunlar yapılmadı? Bugün, şunu ifade etmek istiyorum arkadaşlar. Nefes tüketiyoruz burada. Hepimiz her türlü konuyu anlatıyoruz. Defalarca komisyonlarda yer aldım. Komisyonlar bitiyor, iş bitiyor. Kurumlar arası organizasyon, o da yok. Buraya gelen bir arkadaşına soruyorum, diyorum ki: Bu... Efendim, o konu bizim genel müdürlüğümüzün konusuna girmiyor, doğru; öbür konu, o da bizim genel müdürlüğümüzün... Öyle bir şey yok. Kurumlar arası iletişim varsa, iş birliği varsa, sevgili Vekilimin bahsettiği komisyonlar bu işi çözecekse neden kurmadınız? Neden? Neden ya? Ben merak ediyorum neden? Kim tuttu elimizi?

Şimdi, itirazlara gelince, elbette itiraz mekanizmaları işleyecek Sayın Vekilim. Yani her şey keyfiyen yapıldığı için bu ülkede birçok şeyi yaşıyoruz, her şey. Yani bu bakımdan... Mesela, biraz önce değerli Vekilim çok önemli bir şeyden bahsetti. Bizim bölgemizde, Hatay’da denize yakın kıyılarımız olduğu için, hemen hemen 6 ilçemiz deniz kıyısında, bu netlikle görülebiliyor, 50 ile 100 santim arasında çökme, çeşitli şekillerde kayma olduğu söyleniyor ve özellikle yol kenarlarında, dağ yolu ve diğer ulaşım merkezlerinde, ulaşım alanlarında, örneğin Samandağ-Arsuz arasında yeni yapılan -çok da istediğimiz, çok da peşine düştüğümüz- o yolda ciddi heyelan konumu var; ulaşım alanlarımızın da heyelandan korunması lazım, tekrar revize edilmesi lazım. Heyelan alanlarımız var, hakikaten bunlar hiç dile getirilmiyor yani bu alanlarda biz dibine inşaat yapmışız.

Bakın, bütüncül planlamalardan bahsediyoruz. 100 binlik planları Bakanlık yapıyor, 20 binlik, 5 binlik, binlik planları da onlara uygun, onlara aykırı yapmamak kaydıyla diğer birimler yapıyor. Bütüncül planlamaları Bakanlık yapıyor, onlara aykırı olmayacak planları diğer birimler yapıyor. Neden yapmadınız o zaman plansız yerler varsa? İtirazlar. Evet, itirazlar olabilir, itiraz mekanizması herkes için vardır. O zaman birisi “Ben yaptım, oldu.” der. İtiraz mekanizmaları elbette olacak, bunlar da dikkate alınacak, bu süreçler de olacak ama yıllardan bahsediyoruz; yargı bunu bir şekilde çözer. Sonra planlama alanlarının birçoğunun tarım alanı olduğunu... Ya, havaalanı, Hatay Havaalanı için dünya kadar itiraz ettik ya, dünya kadar. Burası Amık Ovası dedik, göçmen kuşların geçtiği yer dedik.

Burası ne oldu, biliyor musunuz? Bir yağmur yağdı, havaalanında kayıkla gezdik. Yemin ediyorum kayıkla, resimlerini görmüşsünüzdür ve bilişim sistemleri havaalanının en alt zeminine, bodrum katına yapılmış. Bunun akılla, bilimle bir alakası var mı? Akıl tutulması falan değil, akılsızlık vallahi. Sonra deprem oldu, gene çöktü. Oraya, bir havaalanına 5 defa, 5 havaalanına yetecek betonlama yapıldı. Yazık, günah değil mi? Senin, benim param. Şimdi, depremde de ilk ulaşımı kesilen yerlerden biri oldu. Neden? Çünkü yeri doğru değildi.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU - Efendim, yalnız ben onun safahatini biliyorum. Antakyalılar diğer yere asla müsaade etmedi, bir baskı vardı.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) - Sayın Bakanım, baskıyla maskıyla, siyasetle olacak işler değil bu işler. Ben bilimden, bilgiden, Bakanlık düzeyindeki kurumdan bahsediyorum. Ne olursa olsun doğru neyse onu yapacaksın, ne olursa olsun doğru neyse onu yapacaksın.

Şimdi, planlama alanları, dolayısıyla birçok yerde tarım alanı konumunda. Sonra yıkılan yerlerdeki mülkiyet sahibi insanların hakları var. Ya, bakın, en basitinden bir hukukçuyum ben, en yüce, korunması gereken hak mülkiyet hakkı. Yahu bu molozların içindeki demirleri bile alan firmaların hakkı yok, biliyor musunuz? Molozların içindeki demirler bile onlara ait değil. Onlara hakkı yok, biliyor musunuz? Hurda demir olarak alıp satıyor müteahhit. Ona bile hakkı yok ama kim düşünür? İçinden çıkan paralar, şunlar bunlar doğru dürüst saklanamadığı için talan da ediliyor. Bu Bakanlığımızın şeyinde değil... Yıkılan yerlerdeki mülkiyet sahiplerinin ciddi bir kaosu var. Bu sorumlular, sorumluluk sahibi olan, denetlemeyen, uyarmayan, tescil etmeyen, planında burayı riskli alan saymayan, sit alanı gibi sayın vekilimizin söylediği gibi “Buraya yapılamaz.” diye şart koşmayan, “Buraya illa -Japonya’da yapılıyor değil mi- şöyle bina yapmak zorundasın, 9 şiddetine dayanıklı depreme nasıl bina yapılması gerekiyorsa o şekilde inşaat malzemesi kullanacaksın veya şunu kullanacaksın, bunu kullanacaksın.” demeyen sorumlular bu mülkiyet hakkının bedelini ödemeli, tazminatları da ödemeli yıkılan hayatların, bunun da bütün sorumluluğunu devlet almalı. Öyle 10-15 bin lira taşınma, 3 bin lira kira, 10 bin lira da depremedelere para yardımı. 10 bin liraya ne yapılıyor? Musluk alamıyorsunuz ya, bir kapı fiyatı değil. Türkiye’nin gerçeğini bilmiyor musunuz? Bu enflasyonu, bu şartları bilmiyor musunuz arkadaşlar?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sayın Vekilim, acil ihtiyaçlar için 10 bin lira. Konut yapılacak, konut yapacağız.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Herkes, şu anda, Sayın Bakanım... Konut yapması ne kadar sürecek, o kadar süre bu insanlar ne yapacak? Bu konutların sayısı bütün mağdurlara yetiyor mu? Ne kadar sürede yapacak?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Türkiye, millet o kadar güçlü ki her yerde gönlünü, kapısını açtı.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Bakanım, bakın, ben şimdi bu toplantıyı bitireceğim, samimiyetinize güvenle bu toplantıdayken bana gelen mesajları tek tek okuyalım. Kaçı çadır, kaçır erzak, kaçır iç çamaşırı, kaçır hijyen malzemesi? Lütfen görün ve diyorlar ki: “AFAD’a gittik, Kızılaya, Kaymakama gittik, ona gittik, buna gittik.” Size özel bir şey daha söyleyeceğim, burada söylersem “Şov yaptı.” derler.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yok, öyle bir şey...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) - AFAD’ın malzemelerini de belediyeler üstlerine etiket yapıştırıp dağıtıyor, haberiniz var mı?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yok, ben daha geçen hafta Kırıkhan’daydım.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) - Ben göstereceğim size.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hakikaten orada çok muhteşem bir sistem kurulmuş.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Bizim orada öyle bir şey yok Sayın Bakanım.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ya, herkes yardımını yapıyor, belediyeler...

Bakın, ben size bir şey söyleyeyim, benim EXPO'mun altında, bakın, şunu iyice bilin, ben öyle şovenistlik yani bir taraf kayırma yapmıyorum. HBB'nin EXPO alanında o bahsettiğim fore kazıklı yere insanları götürdük ya, tuvaleti var, böyle olmalı toplanma alanları dediğimiz. Mesela toplanma alanlarının park gibi yapılıp üst düzeyde kalması, onların kapalı alanlar olmaması falan da bir planlama işi, bunlar da yok. Deprem, toplanma alanları da yok bizim ülkemizde. Geçtim, orada Ankara Altındağ Belediyesi -buradan teşekkür ediyorum- aşevi kurdu. Gitmek için şu anda hazırlanıyorlar, bugün Altındağ Belediyesinin Belediye Başkanını arayacağım buradan çıkınca, hem teşekkür edeceğim hem rica edeceğim gitme diye. Halkla bütünleşti.

Bakın, şunu anlatmaya çalışıyorum. Bizim o belediye, bu belediye diye bir derdimiz yok, başkaları gibi davranmıyorum. "İBB ne yaptı? İBB yok, İBB saysın bakalım." filan diyenlere karşı da cevap veriyorum. Ben bütün AK PARTİ'li belediyelere teşekkür ediyorum, Altındağ Belediye Başkanına da buradan teşekkürlerimi iletiyorum ama yapılan bir şeyi reddetmenin de, inkâr etmenin de ayıp olduğunu ifade etmek istiyorum. Bunu söylüyorum, ayıptır bu da diyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, bakın, şunu söyleyeyim, ben sahada, bütün bölgede...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ahlak ve etik kurallarına göre...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sadece belediye değil, bütün millet oradaydı hakikaten.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ya, Sayın Bakanım, bakın, ben şunu söylüyorum: Bu belediye, o belediye meselesi değil. Bu halkın bir zerreyinispet, bırakın bir toplu iğne başı bir şey göndermesini, ta, oralarından yüreklerinden bir dua eden tüm vatandaşlarımız bizim kutup yıldızlarımız; onlara sonsuz teşekkür ediyorum ama biz bu sonucun da neden olduğunu konuşmak zorundayız. Konuşuyoruz, konuşuyoruz bir yere gelmiyoruz, bunun hesabını da sormak zorundayım, halkım adına sormak zorundayım, bütün depremedeler adına sormak zorundayım. Bu komisyonlar, deprem komisyonları kaç kere kuruldu? Kaç kere bu konular bu masalarda konuşuldu? Her toplantıda neden bir sonrakine yapacağız diyoruz? Bunu diyenler neden sorumlu tutulmuyor? Bunu sorguluyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, haklısınız.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) - Yani neticede, bu şehrin dinamikleri... Sayın vekilimin şu önerisini çok önemsiyorum. Hele hele şu anda deprem bölgelerinde bu çok kıymetli bir öneri.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Onu yapalım işte.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yıkılan yerlerdeki mülkiyet sahibi insanların bile mülkiyet haklarını savunması açısından, onların bile içinde olduğu, şehrin dinamiklerinin, mühendislerinin, odalarının, belediyesinin yani sivil toplum örgütlerinin, ilgili sivil toplum örgütlerinin içinde olacağı, oy kullanacağı, fikir ileri süreceği -hani konuşup konuşup gitme noktasında da olmamalı- kendinin de bu sözünün, bu Komisyonun çoğunluk kararlarıyla alınacağı bir sistemin kurulması lazım mutlak surette.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Merak etmeyin, onu hazırlıyoruz, sizlerin de görüşünü bekliyoruz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şimdi, şöyle: "Sizlerin de görüşünü bekliyoruz." derken, Hatay'da bir şey yaparsanız Hatay'ın Büyükşehir Belediyesinden bir temsilci mutlaka olmalı, Antakya Belediyesinden de bir temsilci olmalı, odaları olmalı, ticaret odaları...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, temsilci değil, bakın, temsilci yanlış, bizzat kendisi gelsin.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Olur.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Vali yardımcısı değil, bizzat Vali...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Valilik düzeyinde, Valilik Başkanlığında yapabilirsiniz mesela.

NECİP NASIR (İzmir) – İfademiz o zaten.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Neyse. Netice itibarıyla, evet, bu şey yapılırken -şehrin coğrafyası, kültürü, ruhu- insanların huzur bulacağı bir sonucun doğması için böyle bir Komisyonun elbette kıymeti var.

Teşekkür ediyorum ama ben bu “Düzenlemeler var, yaptırımı yok.” konusunu da asla kabul etmiyorum. Her şey sizin elinizde, yaptırım da koyun.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Koyalım, haklısınız, yaptırım olması şart.

Teşekkür ederiz Suzan Hanım.

Şimdi Zeynep Hanım’a Altındağ’la ilgili konuda kayda geçmesi için bir cümleyle söz veriyor.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Sayın Vekilim, Altındağ Belediye Başkanımızla görüştüm siz onu söylediğiniz anda. Hatay Büyükşehir Belediyesi “Şu an için gerek yok, ayrılabilirsiniz, biz bu alana aşevi kuracağız.” demişler. Teyidini alabilirsek tekrar onlar “Seve seve kalırsınız.” dediler.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ben teyidini alayım. Siz onu İskenderun olarak söylediniz mi? Çünkü oradaki yönetim neredeyse bende. Ben aşeviyle konuştum. “Bizim Büyükşehir binamız da yıkıldığını için şu anda oturmakta olduğum...”

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Birkaç farklı yerde mi Altındağ’ın...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, şöyle yapalım: 2 hanımefendiye bu işi çözme sözü verelim.

Şimdi, mesela bazı yerlerde hakikaten “Lüzum yok.” deniyor ama ben geçtiğimiz hafta Kırıkhan’a gittiğim zaman “Biz Afyonla bütünleştik Kırıkhanlılar. Lütfen buradan gitmesinler.” dediler. Ben de hemen...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bodrum Belediyesi Altındağ’la birlikte çalışıyor; o ona eksikliğini veriyor, o ona eksikliğini veriyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, güzel işte, birlikte çalışsın. Hem Bodrum’a hem de Altındağ’a teşekkür ediyoruz.

Sayın Vekilim, size de çok kısa söz vereceğim.

NECİP NASIR (İzmir) – Ben Sayın Vekilime bir şey ifade edeceğim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yalnız, sataşma olmasın lütfen.

NECİP NASIR (İzmir) – Yok, sataşma değil. Sayın Vekilimin aynı duygularını.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sataşacak bir durum yok.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Vekilim, ben latife yapıyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Vekilim, sonucu sorguluyoruz.

NECİP NASIR (İzmir) – Doğru, haklısınız.

Sayın Vekilim, eğer 20 Ekim 2020’de olan İzmir depreminde İzmir’in merkezinden geçen 17 fay hattından 1’i kırılmış olsaydı sizin oturduğunuz yerde olacaktım, ben yüz binlerden söz edecektim. Diyecektim ki: “İzmir’e geleceksiniz, sizi ağırlayacağım bir yer yok.” Şimdi, şunu ifade etmek istiyorum: Her şeyi, süreci iyi düşünmemiz gerekiyor, çok iyi hatırlamamız gerekiyor.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Rıza Bey Apartmanı’nda on üç gün bekledim ben.

NECİP NASIR (İzmir) – Değerli Vekilim, lütfen geçmişi iyi hatırlayalım. Şimdi, aslında milli savunmada yüzde 80-85’lere gelmiş, Togg’unu üretmiş, bir sürü yatırımlarını yapmış...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ya var da neredeydi?

NECİP NASIR (İzmir) – Müsaade edin, onu anlatacağım. Bunları yapmış bu devlet, bu çıkan raporların sonucunu da yerine getirirken karşılaştığı problemleri, sorunları da unutmamak lazım. 2012 yılında çıkan bu 6306 sayılı Yasa’ya da ben hep “devrim” diyorum, gerçekten de devrim niteliğinde bir yasadır. Ama İzmir’de ne dendi biliyor musun? “Faşist yasa” dendi, “rantsal dönüşüm” dendi. İzmir’de -ben bunu kamuoyunun önünde size, gazetelere göndereyim- 2012’den beri 6306 sayılı Yasa’yla bir tane dönüşüm yapılmadı.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Kahramanmaraş’ta kaç tane yapıldı?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yapıldı, arkadaşımız burada.

NECİP NASIR (İzmir) – Lütfen şunu unutmayalım: Şimdi, burada “Yaptırım yapaalım.” diyoruz, başka bir şey daha izah edeceğim. Kentsel dönüşümle ilgili... Evvelki gün yine bu Komisyonunda ifade ettim, Milliyet gazetesinin İzmir Bölge Temsilcisi 4’üncü katta oturuyor; İzmir depreminden sonra evinin sıkıntılı olduğunu ifade etti, gitti karot testi aldırdı fakat zemin kattan karot testi alırdımadığı için iş savcılığa intikal etti ve 2020’den beri hâlâ mahkeme devam ediyor. Ve ne oldu biliyor musunuz? O apartmanı boyadılar diğer vatandaşlar, kendileri oradan ayrıldı, kiracılara kiraya verdi mezar olduğunu bile bile. Şimdi şunu ifade etmek istiyorum: Ben onu aldım, getirdim Meclise “Kanuni bir düzenleme yapaalım burada.” dedim, kendi alt komisyonuma da getirdim ve orada ne çıktı karşımıza biliyor musun? muhalefet, mülkiyet hakkına müdahil olunacak diye burada, Genel Kurulda büyük sıkıntı yaşıyorsunuz dediler. Bizim yetkiyi tamamen savcıya verelim diye bir talebimiz olmuştu.

Şunu ifade etmek istiyorum: Bu yıllardır yapılan algılarla Türkiye’de kentsel dönüşüm yapılamadı ve biline biline her taraftaki risk engellendi ve bunun için bu dönüşüm yapılamadı, toplum da hazır olmadı. Bu söylemlerden dolayı İzmir’de, İzmirliilerin yüzde 95’i eğreti oluyordu “kentsel dönüşüm” deyince. Diyordu ki “Bu, faşist yasadır; bu, rantsal dönüşümdür.”

Şimdi, ne oldu Sayın Vekilim? Şu anda toplum hazır, herkes tehlikenin farkında; Elâzığ, İzmir depremlerinden ve bu kıyametten sonra herkes farkında. Biz, çok hızlı bir aksiyon alabilmek için burada artık hareket etmek zorundayız. 500 sayfalık -haftalık belli- bunu da ekleyelim, hızlı aksiyon alalım.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Benim bir cümle... Cevap hakkım doğdu Sayın Başkan.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ya, tamam da...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bir: Cevap hakkım doğdu. İki: Sayın Vekile süresiz zaman verdiniz. Üç: Ben de dakika tuttum, birebir dakika tuttum.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Kaç dakika konuştu?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Önceki konuşmasının, konuşmasının dakikasını tuttum. Yedi dakika bize borçlu, o yedi dakikalık hakkımı da Gökan ağabeye vereceğim şimdi, cevap hakkı doğdu.

Bir de bunun yanı sıra başka bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yok, şimdi, bakın, şöyle...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yani başka bir şey Sayın Başkan.

NECİP NASIR (İzmir) - Yani sorumlu arıyorsanız, geçmişi iyi hatırlamanız lazım Sayın Vekilim.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ben “havza planı” diyorum, siz “dönüşüm” diyorsunuz.

NECİP NASIR (İzmir) – Hayır, ben de “havza planı” diyorum, “bölgesel bütüncül plan” diyorum, siz yanlış anlıyorsunuz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, bundan sonra yapılacaklara bakalım yani geçmişi...

NECİP NASIR (İzmir) - Ben bütün Türkiye’yi diyorum, niye o yöne çekiyorsunuz?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ediyoruz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İzmir’de yıkılan binalar şey binalardı, tarım toprağına yapılan binalardı, sivilaşmadan...

NECİP NASIR (İzmir) – Doğru.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bunları nasıl dönüştüreceğiz?

NECİP NASIR (İzmir) – Sen bölgesiyle bütüncül planlar yap...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Siz hep gecekond mahallelerine...

NECİP NASIR (İzmir) – Teknik birisiniz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Hep gecekond mahallelerine...

NECİP NASIR (İzmir) – Şimdi, Gökan Bey, siz işi biliyorsunuz, bölgesiyle bütüncül planlar yap, mülkiyet hakkına müdahil olacak diye avukat milletvekilin burayı ayağına kaldırır, düzenleme yapalım diyoruz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Başkan...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bir cümle, iki cümle olmasın.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Başkanım, tam da bunu söylüyoruz: Devletin gücü bu dönüşümü yapmaya direnen vatandaşa karşı kararlı ve sağlam olmalı. Bunu da nasıl yapabilmeli devlet? Canımızı kaybettiğimizde harcadığımız onlarca lirayı şimdi bir soralım: Bir deprem oldu, bu depremin devlete maliyeti nedir? Ne oluyor? İşte, biz, başta, o maliyetleri, dönüşüm yapacak vatandaşa “Kardeşim, al sana bu kira, otur şuraya, dönüşümünü ben yaptıracağım.” deseydik, bunlar olmazdı.

NECİP NASIR (İzmir) – Diyemedik işte, dedirtmediler.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, bana sordunuz, şöyle, bakın: Afyonkarahisar’da çok riskli bir alan var, Mısıri Mahallesi. Biz her türlü kira yardımı, taşıma yardımı, şu bu, devletin yüzde 45 desteğini teklif ettik, fakat orada işte “Burası rant alanı olacak.” falan diye bazı gruplar karşı çıktı. Yani bir de burada şunu belirtiyim: Ya, mahkemeler de çok uzun sürüyor, belki bu konuda... İmar planlarında herkes itiraz ediyor; tamam, olabilir, itiraz hakkı herkesin var ama bunun bir ihtisas mahkemesi tarafından kısa sürede neticelenmesi gerektiği kanaatindeyim, bunu özellikle...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bu da bir yöntem yani.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Dün bu konuşuldu Sayın Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Dün zaten burada konuşulmuş.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Öğleden sonra konuşuldu, bu önemli bir öneriydi.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – İsterseniz bunu da kayda geçelim.

Ben size son olarak şunu soracağım Sayın Genel Müdürüm, ben sadece şunu istiyorum: Sizin önünüzde bilhassa uygulama, yaptırımın alaka ne gibi problemler var? Bunları bize lütfen yazın.

Bir de şu anda hepsine cevap veremezsiniz, onun için sizden bunlara yazılı olarak cevap bekliyoruz.

Ayrıca, köylerle ilgili imar planı büyükşehir olmayan yerlerde, büyükşehirlerde de köy olup da mahalle olanların imar durumu nasıl çözülecek? Bunlarla ilgili bilgi istiyoruz.

Evet, şimdi ara verelim mi hemen?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Tabii, tabii verelim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, şimdi, o zaman şu anda saat iki buçuk diyelim, saat...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Dörtte olsun.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Dört geç olur.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Komisyona gireceğiz, sonra bir de yemek yiyeceğiz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, üç buçuk diyelim, bir saat yeter. Bir saat uygun mu?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Biz geç kalacağız gibi gözüküyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, geç kalırsanız biz üç buçukta başlayalım ama siz dörtte gelin.

Peki, Erdal Bey, size müsaade edelim.

Teşekkür ediyoruz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Hiçbir şeye cevap vermeyecek miyim Sayın Bakanım?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yazılı, yazılı.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Yazılı bize sorulacak değil mi yoksa benim aldığım notlardan mı?

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Tutanaklarda var.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Uzmanlarımız tutanaklardan iletecek, yazılı olarak onlara cevap verin, oldu mu?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Tek bir şey söyleyeyim sadece.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Peki, son bir söz...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Yani üst ölçekli çevre düzeni planlarını yapma, yaptırma görevi Bakanlığın; diğer taraftan, il bütünü büyükşehir olan yerlerde o büyükşehir belediyelerinin. Ülkemizin yüzde 100'ünün üst ölçekli planı vardır.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – 1/100.000'lik planlar.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Planların hepsi vardır Sayın Bakanım; sizin zamanınızda başladı, devam etti, 2010 yılında hepsi bitti.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – 1/25.000'lik?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – 1/25.000'lik olması gerekmiyor zaten, gerekmiyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – 1/5.000'lik?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Büyükşehirlerde 1/25.000’lik nâzım imar planı yapılması gerekiyor ya da 1/25.000’lik ile 1/5.000’lik arasında.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Peki, ben de bir soru sorayım, hangi illerde büyükşehir tarafından 1/5.000 ölçekli planlar onaylandı? Onun cevabını...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Şöyle Sayın Bakanım, biz belediyelere “Coğrafi bilgi sistemlerine aktarmak üzere bütün onaylı planlarınızı sisteme girmek üzere gönderin.” dedik. Daha hepsi göndermedi, gönderenler var. Ben şu anda “Şu onaylandı, bu onaylandı.” diye cevap veremem ancak gelenler üzerinden daha sonraki şeyde cevap verebilirim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yazılı olarak ona cevap verirseniz...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Evet, anlaşıldı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Biz teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ekibe de teşekkür ediyoruz.

Sağ olun.

Ara vereceğiz.

Efendim, şu anda...

NECİP NASIR (İzmir) – İzmir’in 1/100.000’i mahkeme iptal etmedi, değil mi?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Neyi efendim?

NECİP NASIR (İzmir) – İzmir’in 1/100.000’i, sonuç askıdan indi.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Şu anda iptal diye bir şey yok ama devam eden davalar var.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yazılı olarak verin.

NECİP NASIR (İzmir) – İzmir’le ilgili dava devam mı ediyor?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ ERDAL KAYAPINAR – Devam eden bir kısım davalar var, geçmişte açılmış.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ediyoruz.

Şimdi saat 15.30’a kadar toplantıya ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.28

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.37****BAŞKAN: Veysel EROĞLU (Afyonkarahisar)****BAŞKAN VEKİLİ: Recep UNCÜOĞLU (Sakarya)****SÖZCÜ: Zeynep YILDIZ (Ankara)****KÂTİP: Sefer AYCAN (Kahramanmaraş)**

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Toplantıyı açıyorum.

Bu toplantıda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğümüz sunum yapacak.

Şimdi, Genel Müdür Yardımcımız Emrullah Töremen burada, Alper Sami Çayır burada, Selim Solmaz burada ayrıca Şaban Gündoğan, o da burada. Vekilimiz de geldi, hoş geldiniz Vekilim.

O zaman sizlere söz veriyorum; Kısa ve öz bir şekilde anlatırsanız çünkü arkasından TOKİ'yi dinleyeceğiz, Tapu Kadastro ve Emlak Konutu dinleyeceğiz. O bakımdan hızlı bir şekilde sunumu yapalım, tamam mı efendim.

3.-Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdür Yardımcısı Emrullah Töremen'in, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü ve deprem bölgesinde yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Sayın Bakanım, saygıdeğer milletvekillerimiz, kıymetli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

6 Şubat Kahramanmaraş depremleri kapsamında Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğümüzce hazırlanan sunumu kısaca arz etmek istiyorum. Sunuma beş başlık altında başladık ama kısa sürede, kısaca anlatmak istiyorum.

İlk başta Genel Müdürlüğümüzü kısaca tanıtabilirsek... Genel Müdürlüğümüzde 1 genel müdür, 2 genel müdür yardımcısı, 6 daire başkanı, 21 şube müdürü olmak üzere 109 personel bulunmaktadır. Yine Genel Müdürlüğümüz Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle birlikte 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle ki mahalli idareler ve bunların merkezî idareyle olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek Bakanlığımızın temel görevlerinden bir tanesidir; bu görevler çerçevesinde de Genel Müdürlüğümüze özellikle belediyelerin iş ve işlemlerini takip etmesi bakımından görev verilmiştir. Burayı hemen hızlıca geçiyorum Sayın Başkanım.

Yine, yerel yönetimler Anayasa'nın 127'nci maddesinde “Beldenin mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş, esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturan kamu tüzel kişileridir.” Bu anlamda il özel idareleri, belediyeler ve köyler bulunmaktadır.

Yine, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi kapsamında İçişleri Bakanlığımızla yapılan protokol çerçevesinde biz yerel yönetimler olarak sadece belediyelerin iş ve işlemlerini takip etmekteyiz, denetim kısmı yine İçişleri Bakanlığında devam etmektedir.

Belediyelerimize şöyle baktığımız zaman; 1.391 belediye bulunmaktadır, bunun 30'u büyükşehir belediyesi, 519'u büyükşehir ilçe belediyesi, 51'i il belediyesidir. Bunların alt kısımlarına da baktığımız zaman da 403'ü ilçe belediyesi, 388'i belde belediyesidir. 6360 sayılı Kanunla birlikte aslında belediyeler, sınırları içerisinde şu an itibarıyla yüzde 94'e yakın bir nüfusu barındırıyor, yaklaşık yüzde 78'i de büyükşehir sınırları içerisinde. Köy nüfusu da yaklaşık yüzde 5'e tekabül ediyor.

Yine, belediyeler ve bağlı kuruluşlara baktığımız zaman da yaklaşık 760 bin personelle mahalli müşterek ihtiyaçları karşılamak üzere çalışmalarını sürdürmektedirler.

Belediyelerimizin afet öncesi faaliyetleri kapsamında afet zarar ve risklerini azaltmak, afet ve acil durum planını yapmak, ekip ve donanımları hazırlamak, eğitim ve farkındalığın artırılmasına yönelik çalışmaları yapmak olarak gözükebilir.

Bu kapsamda yine belediyelerimiz afet öncesi faaliyetler kapsamında şehir planlaması, üst ölçekli planlar, daha önce de bahsedildiği gibi, Bakanlığımız uygulama planları ve nâzım planları genel itibarıyla belediyelerimiz ve büyükşehir belediyesi ve diğer belediyelerimiz şeklinde yapılmaktadır. Kentsel dönüşüm hizmetleri bu kapsamda altyapı modernizasyonu, yapı denetim faaliyetleri, eğitim ve farkındalık oluşturma faaliyeti olarak karşımıza çıkmaktadır. Afet acil durum planlarını yapmak bakımından da sivil savunma planı, yirmi dört saat çalışma planı, yangın ulaşım planı gibi planlar bulunmaktadır. Esas itibarıyla afetlerle mücadele kapsamında Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında yerel yönetimlere yerel düzeyde planlar yapması söz konusu bulunmaktadır. Bu kapsamda da belediyelere afet öncesi bakımından TAMP'a baktığımız zaman da özellikle deprem ve afetler öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılacak faaliyetler hizmet grupları itibarıyla belirlenmiştir. Burada ana çözüm ortağı ve destek çözüm ortağı olarak belirli sorumluluklar verilmiştir.

Yine, belediyelerimiz bakımından özellikle TAMP kapsamına baktığımız zaman da 28 hizmet grubu var; bu 28 hizmet grubundan 26 hizmet grubu belediyelerimizle ilişkilidir.

Bakanlığımızın ana çözüm ortağı olarak 5 hizmet grubu vardır: Altyapı hizmet grubu, hasar tespit hizmet grubu, enkaz kaldırma hizmet grubu, yangın hizmet grubu, kimliklendirme ve defin hizmet grubu olarak sayılabilir bunlar. Bu kapsamda Genel Müdürlüğümüzü doğrudan ilgilendiren de yangın hizmet grubu, kimliklendirme ve defin hizmet grubu ana çözüm ortağıdır.

Belediyelere yangın hizmet grubu olarak baktığımız zaman da hizmet grubu itibarıyla yangın hizmet grubu, ana çözüm ortağı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, belediyeler; destek çözüm ortağı olarak da Millî Savunma Bakanlığımız, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı ve yerel yönetimler ve özel sektör destek çözüm ortağı olarak görmektedir.

Hizmet grubunun sorumlulukları da genel itibarıyla yangınları kontrol altına almak, engel olmak, bu kapsamdaki gerekli önleyici ve bertaraf edecek tedbirleri almak şeklinde sayılabilir.

Kimliklendirme ve defin hizmet grubuna baktığımız zaman da yine ana çözüm ortağı olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, belediyelerimiz; destek çözüm ortağı Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve özel sektör olarak gözükmüyor.

Hizmet grubunun görevleri, vefat edenlerin kimliklerini tespit etmek, gerekirse DNA, foto film, parmak izi ve benzeri yöntemlerle kimlik tespiti yapmak, vefat edenlerin ölüm raporunu gereken birimlere iletmek, cesetlerin bozulmasını önlemek, soğuk hava depolarını ve toplu mezar yerlerini belirlemek ve bunları planlamak, gerekli malzemeleri tedarik etmek, dinî hazırlıkları yapmak şeklinde sıralanabilir.

Şimdi, destek il örneğine baktığımız zaman, Gaziantep'i örnek gösterirsek, birinci grup destek iller: Adana, Mersin, Osmaniye, Kahramanmaraş, Kilis, Hatay, Adıyaman, Şanlıurfa. İkinci grup destek iller Adana, Kayseri, Malatya. Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlüğü de Adana olarak gözükmektedir. Bu kapsamda bu örneğe baktığımız zaman da şu an yaşadığımız depremin ne kadar büyük olduğu, dolayısıyla destek gruptaki bölgedeki iller ve komşu iller dâhil bu kapsamda maruz kaldığı gözükmektedir.

Afet sonrasında özellikle...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, Genel Müdürüm, bakın, burada bazı iller başka ille bir noktada destek grubu olarak çeşleşiyor ama bunun doğru olmadığı anlaşıldı. Dolayısıyla, siz büyük bir alan olsa, bir tek ilde afet olsa tamam, bunu yeniden gözden geçirmeniz gerekiyor. Mesela İstanbul'da bir deprem olduğu zaman hangi iller...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Kocaeli olmaz mesela.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Kocaeli olmayacağı aşikâr veya Bursa'da bir şey olsa. Sizden ricam, tamam, şimdi, depremden önce bunu yapmışsınız ama şimdi yeni bir deprem için riskli, İzmir olsun, İstanbul, Balıkesir veya daha başka yerlerde bunları yeniden planlamanız gerekiyor.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Evet, Sayın Bakanım, dediğiniz çok haklı aslında. Artık bunların TAMP'ı da belki yeniden gözden geçirip yeniden düzenlemek lazım. Tabii, sizin belirttiğiniz üzere daha önce lokal afetler oluyordu ama şu yaşadığımız afet hakikaten geniş bir coğrafi alana yerleşmiş oldu. Bu kapsamda yine afet sonrasında İl Afet ve Acil Durum Başkanlığındaki vali bünyesinde yine belediyelerimiz arama kurtarma çalışmalarına, itfaiye ve ambulans hizmetleri, iş makineleri ve ekipmanlar tedarik, personel hizmetleri, sosyal destekler ve kentin rehabilitasyonu kapsamında faaliyetlerini sürdürmektedirler.

Kahramanmaraş ve çevresi depremlere geldiğimiz zaman... Bilindiği üzere, hepimizin malumu olduğu üzere burada Pazarcık merkezli ve yine, Elbistan merkezli büyük depremler yaşandı, bu da 11 ili yıkıcı bir şekilde etkiledi. Yine, Hatay'da benzer bir şekilde deprem oldu. Bunlarla ilgili olarak da çok sayıda artçı deprem meydana geldi. Bu kapsamda, depremin olduğu ilk günden itibaren saat beş civarı itibarıyla AFAD'daki bu TAMP kapsamındaki bizim hizmet grubu sorumluluğumuz çerçevesinde saat beş civarı genel müdürlük olarak AFAD Kriz Merkezinde hazır bulunulmuştur, beş ila yedi saatleri arasında da yine bu hizmet gruplarının planlaması yapılmıştır. Öncelikle, deprem bölgesine ulaşabilen yerel yönetim birimleri ve itfaiye teşkilatlarıyla irtibata geçilmiştir. Genel Müdürlüğümüz bünyesinde yer alan YERELBİLGİ Sistemi'nden belediyelerin araç envanteri tespit edilmiştir. İhtiyaçlar doğrultusunda her iki hizmet grubu için deprem bölgesi dışındaki yerel yönetimlerle irtibata geçilmiştir. Bu bakımdan, belediyelerimizin araç envanterine baktığımız zaman da özellikle deprem bölgesindeki araç envanteri 45 ambulans, 344 cenaze aracı, özellikle 659 itfaiye aracı ve toplamda da 14.263 araç envanteri gözükmektedir, genel toplama baktığımız zaman da 113.282 araç envanteri gözükmektedir.

Deprem bölgesindeki belediyelere baktığımızda da 7 tane büyükşehir belediyesi, 4 tane il belediyesi, 93 büyükşehir ilçe belediyesi, 28 ilçe belediyesi, 30 belde belediyesi, toplamda 162 belediye etkilenmiştir efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Okunmasına gerek yok, tabii. Rapor dağıtıldı, siz icmalı, genel toplamı söylerseniz daha isabetli olur.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Tamam efendim.

Kimliklendirme ve defin grubu olarak da efendim, deprem bölgesine uzaklık ve sahip oldukları araç envanteri göz önüne alınarak, özellikle başta büyükşehir olmak üzere, belediyelerle irtibata geçilerek cenaze araçlarının sevki sağlanmıştır depremi müteakip. Bu kapsamda, bölgeye 750 adet cenaze aracı sevki yapılmıştır.

Yine, Sağlık Bakanlığı, Devlet Malzeme Ofisi...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ya, burada şöyle bir problem çıktı: Ben Antakya'daydım, orada yıkılan bir binanın önündeydim, orada bir vatandaş geldi, “Ya -cenaze için- ben cenazemi mümkünse Gaziantep’e götürmek istiyorum.” dedi ama orada, tabii, bizim Afyon’dan gelen bir cenaze aracı vardı, ben kendisine rica ettim ama “Bize verilen şey il hudutları.” dedi yani cenazesini başka bir yere götürmek mümkün olmuyor mu? Mesela, Antakya’dan, Gaziantep’te defin yapılacaksa... Bu problemi bizzat sahada yaşadım yani.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Efendim, bunlar aslında çözülebiliyor. Oradaki, sadece AFAD, ildeki AFAD koordinasyon çerçevesinde bunu görevlendirebilir, belki de o yönde bir talimat almıştır, yoksa bize de yansıyan çok çeşitli şekilde dışarılara...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yani cenaze aracı Afyonluydu. Dedim: Ya, bunu götür. Ben bir yetkiyi kullandım, olmayan yetkimi, o şekilde götürdü ama böyle problemler oluyor. Yani bu konuda da...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Bunu da not edelim efendim. Bundan sonraki süreçte...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bundan sonraki süreçte bu olabilir yani.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Evet, gidermeye çalışalım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Cenazesini başka yere götürmek ister yani orada cenazenin sahibi varsa, teslim alıyorsa, cenaze nakil aracı problemi de yoksa götürsün yani.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Yani zaten siz de biliyorsunuz, özellikle Antep, Maraş birbirine çok yakın şehirler ve birlikte bir yere geçişkenlik çok fazla oldu, ben de o tarafları bildiğim için efendim...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Yani ihtiyaç var ama burada da mesafe koymakta fayda var. 1.500-2 bin kilometrede verilemez.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Belki mesafe... Tabii, yani Sayın Vekilimizin dediği de çok önemli. “Ben İstanbul’dan alıp Bayburt’a götüreceğim.” demesi, o da doğru değil yani. Zaten şartlar sıkıntılı, haklısınız. Buna da bir mesafe koymak lazım.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Tamam efendim.

Yine, bu kapsamda, Sağlık Bakanlığı, Devlet Malzeme Ofisi, AFAD, Diyanet İşleri Başkanlığı depolarından yeterli miktarda ceset torbası ve kefenin bölgeye sevki sağlanmıştır efendim. Yine, bu kapsamda, Diyanet İşleri Başkanlığıımızdan 809 personel defin hizmetlerinde görev almıştır. Cenazelerin kimliklendirme işlemleri Adalet Bakanlığı tarafından görevlendirilen savcılar ve İçişleri Bakanlığı Emniyet mensuplarıyla birlikte yapılmıştır. Kimsesiz cenazelerle ilgili olarak fotoğraf, parmak izi ve DNA örneği alınarak defin işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Bu çerçevede, çevre iller başta olmak üzere 510 itfaiye aracı ve 4.247 itfaiye personeli görev yapmıştır yangın hizmet grubu çerçevesinde.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yalnız, bu İskenderun’da liman yangını oldu.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Bir sonrakinde ona...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Burayla ilgili nasıl bir planlama yaptınız?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bir antrepodaki bir konteynerde başladı yangın. O söndürülemedi, uzun sürdü. Ben oradaydım yani.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Siz oradaydınız, değil mi?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İlk gün saat 16.00 civarında mı yangın başladı?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yani İskenderun’da limandaki antrepodaki yangınla ilgili bilginiz var mı? İsterseniz sunum yaptıktan sonra çünkü bu yangın uzun sürdü.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Şimdi, burada da aldık efendim bunu. Öncelikle Pazarcık ve Hatay’da boru hatlarında yaşanan münferit şeyler oldu. Onlar dört beş saat içerisinde kontrol altına alındı ama İskenderun Limanı’ndaki kontrolden çıkan yangına bölgeye giden hem belediye itfaiyeleri hem BOTAŞ itfaiye araçlarıyla müdahale edildi ama iki güne yakın ancak kontrol altına alınabildi. Daha sonraki süreçte de münferit yangınlar oldu ama daha hızlı bir şekilde onlar kontrol altına alındı.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Burada limanlardaki yangın söndürme tesisatının kendi içinde de çözülebilir olması gerekir. Onun için sordum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, yani belki yönetmeliğe, kendi içinde yangın söndürme... Yanında deniz var kardeşim ya, neticede basit bir dalgıç motor...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Denizden de müdahale edildi tabii, zaman zaman ama yeteri kadar olamadı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bir de şu problem var: Yani biliyorsunuz, uçak ve helikopterle yangın söndürmede sadece Orman Genel Müdürlüğü yetkili ama bazen orman yangınları dışında kırsal alanda yangınlar oluyor. Bunu, belki bu konuyu da gündeme getirmekte fayda var. Orman tabii, yangın mevsimi dışında helikopter veya uçak kiralamıyor. Yani diğer zamanlarda mutlaka belli büyük şehirlerde sürekli yangın söndürme helikopterleri, uçakları olması lazım. Onu da gündeme getirirkenizde fayda var.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Tamam efendim, onu da ben not alayım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hatta ben şunu ifade edeyim: Yani konumuz değil ama özellikle biliyorsunuz, AFAD’dan önce afetlerle ilgili yüksek kurul toplantısı oluyordu Başbakanın başkanlığında. En son toplantıda da ben şunu demiştim, sunum da hazırlamıştım: Ya, bu yangınlar için de -o da bir afet- öyle bir organizasyon yapalım diye söylemiştim. Çünkü bazı, tamam, büyükşehirler tamam, orman yangınları için Orman Genel Müdürlüğü var ama kırsal alanda bakıyorsunuz eleman var itfaiye aracı yok veya itfaiye aracı var eleman yok. Yani bunun için de bir merkezi yapılanma yapmak lazım çünkü israf oluyor, küçük yerler için, her biri için itfaiye aracı veremezsiniz. Dolayısıyla belli bir mesafede itfaiye merkezleri olması gerektiği kanaatindeyim. Bu, maalesef böyle bir sunum hazırlamıştım, artık bir daha Afet Yüksek Kurulu toplanmayınca bizim sunum da havaya gitti.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Tamam. Bunu da biz not ettik efendim. İtfaiye teşkilatını...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yani bunu da ele almamız lazım.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Tamam efendim. Gelişmesi noktasında bunları da dikkate alalım.

Yine, deprem sonrası yangınları önlemek amacıyla bölgede yer alan belediyelerin itfaiye birimleriyle görüşülmüştür. Bu kapsamda özellikle konteyner ve çadır kentlerin yangın riskine karşı gerekli önlemler koordine edilmiştir. İhtiyaç duyulan araç ve personel için diğer belediyelerden ve ilgili idarelerden yönlendirme yapılmıştır.

Yine, deprem bölgesinde belediyelerin hasar tespitlerine ilişkin olarak bir bilgi toplamaya çalıştık. Burada da özellikle tesis ve araçlar kapsamında 10 ana başlık altında belediyelerin hangi tesis ve araçları hasar gördü, o noktada da aldık. Bu kapsamda da aldığımız 10 başlık altında şu an itibarıyla 66 belediyeden dönüş oldu. Dolayısıyla yaklaşık 6,2 milyarlık bir hasar tespiti söz konusu. Zaten altyapının bir kısmını bizim İller Bankası yapmakla birlikte bunlar daha çok belediyenin tesisleri. 12 belediye de hasarların olmadığını bildirmiştir. Diğer belediyelerimizde de bu yönde hasar tespitine ilişkin tespitleri almaya devam ediyoruz.

Yine, deprem bölgesinde belediyelerce yapılan harcamalar kapsamında, malumlarınız olduğu üzere, sadece oradaki belediyeler değil, tüm Türkiye’deki bütün yerel yönetimlerimiz buradaki iş ve işlemlere, buradaki enkazı kaldırmaya yardım etme noktasında seferber oldular. Bu noktada, yine, harcamaları da biz 5 kalemden aldık; personel harcaması, mal ve hizmet alım giderleri, cari transferler, sermaye giderleri kapsamında da burada da yaklaşık yine 1.348 belediye, bağlı kuruluş, birlik olarak da yaklaşık yine 6,2 milyar civarında bir yardım, harcama yaptıklarını beyan etmişlerdir efendim.

Deprem bölgesinde görevlendirilen personel...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yani bu, oraya yardıma giden belediyelerin yaptığı harcama, değil mi?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN – Evet efendim.

Bu kapsamda, deprem bölgesinde görevlendirilen yine bizim belediye kapsamındaki personele baktığımız zaman da bunlar arama kurtarma, kent temizliği hizmetleri, altyapı onarımları, çadır kent, konteyner kent kurulumu, toplanan yardımların sevkleri, içecek, yiyecek hizmetleri gibi birçok noktada hizmette bulunmuşlardı. Bunlar da yaklaşık 39.646 personel deprem bölgesinde görev almıştır.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yalnız şunu ifade edeyim: Tamam, belediyede sadece belediye yok, büyükşehir olmayan yerlerde il özel idareler de orada çalışma yaptı.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN - Başta da söylediğim gibi efendim, özel idareler İçişleri Bakanlığı uhdesinde takip edildiği için biz onların bilgisini almadık, bizim açıklamalarımız daha çok buradaki belediyeler ve belediyelere bağlı birimler noktasında.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yani Genel Müdürüm, benim şahsi kanaatim. Yani o da bir mahalli idare değil mi?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN - Tabii tabii...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Dolayısıyla, bence siz onu İçişleri Bakanlığından alıp onu da ilave etmeniz gerekir diye düşünüyorum.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN - O konuda, evet, dediğiniz noktada katılıyorum Sayın Bakanım. Zaten orada 7 tane büyükşehir var, 7 tane büyükşehirde il özel idaresi yoktur, diğer 3 tane ilimiz var, orada il özel idaresi var. O anlamda ben de dediğiniz noktaya katılıyorum efendim.

Yine, bu kapsamda belediyelerimizde çalışan 9.363 inşaat mühendisi ve mimarın bilgileri, teknik ihtiyaç olması durumunda değerlendirilmek üzere Bakanlığımız Yapı İşleri Genel Müdürlüğüyle paylaşılmıştır. Bu kapsamda da bunlardan hizmet alınabilecektir efendim.

Son olarak da deprem kapsamında, diğer çalışmalar kapsamında özellikle mevzuat düzenlemesi ve yönlendirme bakımından hem diğer kurumlarımızdan hem de bizim kendi gelen yazılarımızı belediyelerimizle paylaşarak destek olmaya çalışılmıştır efendim.

Sonuçta geldiğimiz noktada, belediyelerimiz bütçe imkânları ile teknik ve insan kapasitesi doğrultusunda mahalli müşterek ihtiyaçların yerine getirilmesinde, afetlere müdahale ve sonrasında yapılan iyileştirme çalışmalarında en önemli paydaşlardan bir tanesidir. Bu süreçte hem deprem bölgesindeki belediyelerimiz hem de bölge dışındaki belediyelerimiz afetin zararlarının giderilmesi, deprem bölgelerinde hayatın normalleşmesi bakımından çalışmalara önemli katkılar sağlamıştır ve sağlamaya devam etmektedir.

Benim sunumum bu kadar efendim, arz ederim.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tabii, elbette.

Değerli Vekilim, buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi belediyelerimizin yapmış olduğu harcamalarla ilgili bir çizelge gösterdiniz. Tabii, başlangıçta toplumsal hassasiyet, olaylara müdahale etme arzusu ve genel yaklaşım sebebiyle pek çok belediyemiz bölgeye doğrudan ayni, nakdî, insani yardım yaptı fakat biliyoruz ki pek çok belediye belli bir dönem sonra ekiplerini iki nedenle yavaş yavaş alandan çekecekler. Yani normal asli görevlerine dönülecek, ikincisi de bütçe olanaklarıyla ilgili. Yani bunlar da öngörülemeyen rakamlara ulaştığında belediyeler bu manada kimi yerlerde aşevini yavaş yavaş kaldırıyor, kimi yerde personelini geriye çekiyor, kimi yerde sağlık hizmeti ya da hayvan bakım üniteleri yavaş yavaş geriye çekiliyor.

Sorum şu: Depreme maruz kalmış olan büyükşehir belediyeleri ve ilçe belediyeleri ya da belde belediyelerinde yaşamını yitirmiş olan kamu çalışanı sayısı belli mi? Yaralanma ya da başka nedenlerle görevini yapamayacak noktada olan personel sayısı belli mi? Enkaz altında kalma, dolayısıyla ailesinden kayıplar nedeniyle sağlıklı olsalar bile sosyal, psikolojik desteğe maruz kaldığı için izinli sayılan, bu manada kamusal hizmeti yapamayan personeller belli mi? Yine yerel yönetimlerde depremin en ağır geçtiği illerdeki belediyelerin araç gereç, ekipman kayıpları konusunda nasıl bir envanter çalışması yaptınız? Bazı belediyelerimizin kamusal hizmeti yürütebilmesi için pek çok mekânın yıkıldığını, hasar gördüğünü ya da kullanılamaz hâle geldiğini biliyoruz. Burada Bakanlık olarak siz, hızlı bir biçimde prefabrik yöntemlerle ya da başka biçimlerle bu hizmetin sürdürülebilmesi için nasıl bir program yaptınız? Çünkü demin dediğim gibi yani bu geçici görevle buraya gelmiş ya da sorumluluk bilinciyle bu bölgeye gelmiş olan kurumlar yavaş yavaş çekildiğinde AFAD, belli başlı devlet kurumlarıyla birlikte sonuçta buradaki yerel idare kalacaktır. Hele ramazandan sonra ben tümüyle belediyelerin çekileceğini öngörüyorum. Yani birkaç büyükşehir belediyenin dışında çoğu belediyenin bunu sürdürebilecek imkânının olmadığını görüyorum. O nedenle, burada yeni personel alımı ya da yeni memur alımı, eksilen personelin giderilmesi, kamu hizmetinin verilebilmesi için mekân, araç gereç, ekipman ya da kaynak noktasında ne çalışma yaptınız ya da mesela bu ay için, önümüzdeki ay için bir planlama var mı açıkçası bunu sizden duymak isterdik. Genel bir değerlendirme ötesinde bizim Komisyonumuza bu bilgilerin veriliryor olmasını beklerdim.

Teşekkür ederim.

BAşKAN VEYSEL EROğLU – şimdi, ben buna bir ilave daha yapayım, Sayın Vekilimiz Gökan Bey’in söylediklerine ilave olarak bazı belediye personeli mecburen -ailesini kaybetti- başka illere gitti, oraya yerleşti; otellere veyahut da yurtlara vesaire yerleşti. Bu elemanların sayısını biliyor muyuz? Bunlar geri dönecek mi? Bunu da ilave edersek...

Bir de sadece belediyeler değil -ben tekrar ediyorum burada- özel idarelerin de mesela Afyonkarahisar İl zel İdaresi var orada, pek çok ilçeyi sahiplendi, diğer özel idareler... Yani büyükşehir olmayan illerdeki özel idarelerin de hem eleman hem maddi hem de araç takviyesi var. E, bunu da lütfen bu... Madem ki siz "mahalli idare" deyince sadece belediyeler değil, aynı zamanda biz özel idareleri de mahalli idare olarak kabul ediyoruz. Bunu da ilave edip sunumunuzu ona göre düzenleyip bize gönderirseniz, seviniriz. İçişleri Bakanlığından veya ilgili özel idarelerden alabilirsiniz.

ÇEVRE, şEHİRCİLİK VE İKLİM DEğİşİKLİğİ BAKANLIğI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN - Tamam efendim.

BAşKAN VEYSEL EROğLU – Evet, peki, buyurun, size söz veriyorum Sayın Genel Müdürüm.

ÇEVRE, şEHİRCİLİK VE İKLİM DEğİşİKLİğİ BAKANLIğI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN - Sayın Bakanım, şimdi, ilk başta bu personel envanteri bakımından araç gereç... şu an biz, çıkardığımız oradaki araç gereç noktasında -sanıyorum- 122 milyara yakın bir maliyet olarak addettik. şu an itibarıyla bunun yaklaşık yüzde 10'u bir hasar görmüş olsa dahi bunun 12 milyara yakın bir noktada şeyi var. Tabii, biz bu hasarları tespit ettikten sonra Strateji ve Bütçe Başkanlığıyla da bir çalışmamız söz konusu, orada da var. Dolayısıyla burada hem uluslararası hibelerden hem de daha sonraki buna ilişkin bir kaynak aktarması durumunda da bunu bu şekilde alıştıracağız.

Personelle ilgili olarak da o yönde bir çalışmayı, AFAD Başkanlığımızdaki yapılan koordinasyon çerçevesinde Türkiye Belediyeler Birliği takip edecekti. O yazının personel kısmı şu an itibarıyla gelmedi. Onu biz de takip ediyoruz efendim, o geldiği zaman da onu size gerekirse yazılı olarak da iletebiliriz.

Diğer taraftan da sizin de bahsettiğiniz üzere il özel idaresi ve diğer mahalli idare birimlerine ilişkin olarak da bilgileri de biz aldıktan sonra size arz edelim efendim.

Şu an söyleyeceklerimiz bu kadar. Gerekli değerlendirmeleri isterseniz daha sonra yazılı olarak da topluca size aktarabiliriz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yazılı olarak...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Zamanımız yok, Komisyonun süresi sınırlı. “Bu bilgileri gelince göndeririz.” değil Sayın Genel Müdürüm, lütfen hızla alınız ve bize iletiniz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yani şöyle Sayın Vekilim, müsaade ederseniz: Önümüzdeki hafta salı günü saat 16.59’a kadar Komisyona bu bilgileri iletmenizi rica ediyoruz.

Tamam mı?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Evet.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EMRULLAH TÖREMEN - Tamam efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

Evet, sizlere de teşekkür ediyoruz, sizler de ayrılabilirsiniz isterseniz.

Şimdi TOKİ’yi dinleyeceğiz.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Sayın Bakanım...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, buyurun.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Şimdi, deprem bölgesindeki yapım sürecini Emlak Konut TOKİ’yle beraber beraber yürüttüğü için acaba diyorum, siz de uygun görürseniz, bir bütünlük arz etmesi için...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Beraber mi şey yapmak istiyorsunuz?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Yok, biz Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü olarak ilk önce sunumumuzu yapsak, onların ikisi beraber yapsa, böyle bir talebimiz var ama siz nasıl uygun görürseniz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam da şimdi, TOKİ bizim için çok önemli, Tapu Kadastro çok önemli biliyorum da...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Yok, yok Sayın Bakanım, ben de aynı şeyi söylemek istiyorum. Yani şöyle diyorum: Yapım sürecini TOKİ’yle beraber Emlak Konut birlikte...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, dinleyeceğiz, beraber dinleyeceğiz.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – O zaman biz mi yapalım Sayın Bakanım?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – En son sunumu siz yapın, tamam mı?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Tamam Sayın Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Siz buradasınız zaten.

Yani şöyle yapalım: Emlak Konut ve TOKİ’yi...

Şimdi, TOKİ'den gerçekten çok çalışkan bir TOKİ Başkan Yardımcımız var, Dursun Baştürk Beyefendi. Ayrıca, özellikle projelerden sorumlu daire başkanımız, o da burada, Ahmet Kutluğ Gayretli değil mi?

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Doğrudur, Sayın Bakanım.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Başkan Yardımcısı Vekilidir efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, Başkan Yardımcısı Vekili.

Bu arada, bir de Alim Kaplaner'i aynı anda, birlikte dinleyelim.

Evvela, ben şunu ifade edeyim: TOKİ hakikaten çok büyük çalışmalar yapmış. Sevindirici husus da şu: TOKİ'nin binaları gerçekten sağlam, kısa sürede yapıyor ve kayar kalıp sistemiyle yaptığı için de depreme dayanıklı. Bu bakımdan... Ama bizim TOKİ'den beklentimiz şu: TOKİ özellikle zemini sağlam yerlere, sağlam binaları, süratli bir şekilde, değişik inşaat tekniklerini de uygulayarak... Yani TOKİ sadece... Ben de bir mühendisim. Sizin mevcut kayar kalıp sistemine göre başlarsınız, kalıpcıyı veya demirciyi veyahut da çimentoyu tedarik edemezsiniz. Dolayısıyla, bunun dışında pek çok inşaat tekniği var. Teknik üniversite bu konuda çalışma yapıyor. Tahmin ediyorum raporlar da bu hafta sonu çıkacak. Yani bu konularda da sizin bu beklenen konutların yapılabilmesi için çok süratli hareket etmeniz gerekir diye düşünüyorum. Yoksa malzeme bulamazsınız veya yeteri kadar işçi bulamazsınız.

Bir de sizden önceki toplantılarda şunu talep ettik. Ya, genelde işçi ve usta bulmak da çok zor. Kurumlara dedik ki: Lütfen, kısa zamanda, bu elemanları, işçileri, kalıpcı, tesisatçı, demirci, mekanik aksam, şu bu bunları kısa sürede eğitin, eğitilmiş olarak... Ne olacak on beş günde eğitim de tamamlanabilir. Bu konuda TOKİ de sertifikalı elemanları çalıştırса çok isabet olur diye düşünüyorum.

Tabii, prefabrik inşaatlar da çok önemli. Bu konuda da sistem çalışması olduğunu haber aldık. Bu yüzden, biz, hemen...

Dursun Bey, sunumu siz mi yapacaksınız, Ahmet Bey mi yapacak?

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Efendim, ben bir giriş...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, siz de bir başlayın.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Daha sonra il il proje çalışmalarımız hakkında da Ahmet Bey bilgi verecek.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, peki.

Buyurun.

4.- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkan Yardımcısı Dursun Baştürk'ün, Toplu Konut Projeleri ve Araştırma Dairesi Başkanı Ahmet Kutluğ Gayretli ve Emlak Konut GYO AŞ Genel Müdür Yardımcısı Alim Kaplaner'in, 6 Şubatta meydana gelen depremler sonrası deprem bölgesinde yaptıkları çalışmalar ve planlamalar hakkında sunumu

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Sayın Bakanım, Sayın Vekilim; 6 Şubatta meydana gelen depremin ilk saatlerinde Toplu Konut İdaresi olarak tüm yetkili arkadaşlarımızla, uzman arkadaşlarımızla sahada idik. İmalattan sorumlu uzman arkadaşlarımız yapmış olduğumuz konutlarının kontrolünü yaptılar. Bunun akabinde, elimizdeki müteahhitlerin gönüllülük esasına dayalı olmak üzere ilk etapta ekskavatör gibi, kamyon gibi sahada hangi malzemeler lazımsa onların temini noktasında AFAD'ımızla koordineli bir şekilde onlara destek vermeye çalıştık.

Daha sonra da yine, Emlak Konutumuzla beraber Adıyaman, Antep, Hatay bölgelerinde Toplu Konut İdaresi olarak 4.402 geçici barınma birimi yapıyoruz. Deprem dolayısıyla ihtiyaç olarak tespit edilen 468 bin konut yapımı söz konusu. Bunun 68 bininin ihalesini mart ayında tamamlamayı öngörüyoruz. 28 bin tanesini yaptık. İki ay içerisinde de 211 bin konutun ihale çalışmalarını tamamlamayı öngörüyoruz. Mayıs sonu itibarıyla da 240 binlerde konut imalatına başlamış olacağız. Aynı zamanda, şehir merkezlerinde ve arsa temini çalışması noktasında da yine konut yapılması öngörülüyor. Özellikle şehir merkezlerinde yapılacak konutlar -az önce Erdal Kayapınar Bey'in de izah ettiği gibi- o şehirlerde yapılacak yeni planlamalar çerçevesinde yapılacak. Bu şehir merkezlerindeki konutlarımız diğer rezerv alanlarda yaptığımız konutlardan bir müddet sonra başlayacak, öyle görünüyor. Diğer 100 bin konutun da arsa temini tespit çalışmalarından sonra sürece hemen başlayacağız. İl il yaptığımız çalışmalar hakkında da Ahmet Bey size bilgi arz edecek.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun Ahmet Bey.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Sağ olun Sayın Başkanım.

Öncelikle, bizim deprem çalışmalarına başlarken kendimize projeksiyon olarak tutmuş olduğumuz tabloyu izah edeyim, Başkanım da biraz değindi.

Adana'da 11.700, Adıyaman'da 46.900, Diyarbakır'da 15.500, Gaziantep'te 27.900, Hatay'da 203.700, Kahramanmaraş'ta 77 bin...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Onlar var şeyde, onları geçelim; icmalî söylerseniz.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Yani genel olarak toplamda 468 bin gibi bir ihtiyaç var.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Konut olarak değil mi, bağımsız bölüm?

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Konut olarak, bağımsız bölüm olarak; bina değil Sayın Bakanım, konut.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – O zaman şöyle: İl il ne çalışmalar yaptık, ne ihtiyaç var; bizim ürettiğimiz...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Genelde özeti şey yapın; rakamlar olduğu için bunlar, rakamları okursak...

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Tabii, tabii; rakamlara o zaman çok takılmayalım.

Hasar tespit çalışmaları... Öncelikle yer seçimi yapılıyor Sayın Bakanım. Fay hattı meselesi...

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Sayın Bakanım, özür dilerim; aslında yer seçimi konusunda da bilgiler verecektik ama Erdal Kayapınar Genel Müdürümüz anlattığı için biz direkt proje noktasına geçiyoruz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Gerek yok onlara, Erdal Bey anlattı.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Nereelerde proje yaptığımız noktasında da sunumlarımızda yer bilgileri vardır efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yani biz tarım arazilerinden ziyade taşlık, kayalık, özellikle sağlam zeminlere yapılmasını istiyoruz; özetle bu.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Biz de bu konuda elimizden gelen gayreti gösteriyoruz Sayın Bakanım.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Efendim, Adana’daki proje alanlarımız: Adana Çukurova’da ihalesini gerçekleştirdiğimiz, Şambayadı bölgesinde ihalesini gerçekleştirmiş olduğumuz 581 konutun bulunduğu bölge, yaptığımız çalışmalar. Çukurova’da, Adana’nın merkez Çukurova bölgesinde belirlediğimiz alanlar ve proje çalışmalarını sürdürdüğümüz alanlar. Sarıçam’da ihalesini gerçekleştirdiğimiz alanlar, proje çalışmasını gerçekleştirerek ihalesini gerçekleştirdiğimiz ve yapımına başlanılan alanlar. Ceyhan’da önce bulduğumuz ama daha sonra -bahsedilen sebeplerden dolayı- vazgeçtiğimiz proje alanımız. Onun yerine, şimdi öngördüğümüz ve projesi tamamlanmış olup ihale aşamasına geçmiş olduğumuz alanlar.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Orası tarım toprağı değil mi; 1, 2, 3?

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – 1 no.lu alanda çalışıyoruz Sayın Vekilim.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – 2, 3?

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – 1 no.lu alan tarım toprağı değil, yakından bir görüntüsünü de gösteririm size.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – 2, 3’ü soruyorum; 2 ve 3?

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – 1 no.lu alanda çalışıyoruz Sayın Vekilim. Bu vaziyet planı 1 no.lu alana ait Sayın Vekilim, 2 ve 3 değil; yandakiler de proje görselleri.

Adıyaman bölgesi...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi bir soru soracağım.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Buyurun Sayın Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tabii, mekân seçiminde özellikle fay hatlarına olan mesafe, heyelan riski, sıvılaşma gibi hususları dikkate alıyor muyuz? Çünkü MTA her il için burada sunum yaptı; bu konuda illeri dikkate alarak birtakım çalışmaları, fay hatlarını vesaire veriyor.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Efendim, bütün altlıklarımızda MTA’nın hazırlamış olduğu diri fay hatlarının -son depremden sonra oluşan kırıklar da dâhil olmak üzere bütün diri fay hatlarının- işlenmiş olduğu altlıklar var. Bunlara göre –Sayın Bakanımızın da açıklamış olduğu üzere- en yakın olarak minimum 500 metre mesafe uzaklıkta yerleşmeye çalışıyoruz. MTA’nın haritalarını zaten en başta yer seçimlerini belirlerken esas alıyoruz; heyelan tehlikesi var mı, morfolojik durumu nedir, fay hattına yakınlığı nedir, depremsellik ilişkisi nedir ve daha önce de bahsedildiği gibi işte, mikro bölgeleme haritalarında ne çıktı, imara esas raporlarında ne çıktı... Ve seçtiğimiz alanların bir kısmı bizim daha evvel proje geliştirdiğimiz alanların yakınlarındaki alanlar. Bunların zemin etütleri var, yoksa zaten hemen yapmaya başlıyoruz. Kesinlikle, yerleşime uygun olmayan... Hatta ve hatta şu ana kadar ihalesini gerçekleştirdiğimiz konutların hiçbirinde zemin iyileştirme yapmaya bile gerek duymadık. Biz özellikle zemin-proje ilişkisini çok önemsiyoruz yani doğru zemin, doğru proje, doğru kontrollülükle bizim binalarımızın bu zor sınavdan başarılı çıktığını düşündüğümüz için... Bakan Bey de çok hassas bu konuda. Hani zemin iyileştirme muhakkak yapılacaktır, olan yerlerde yapılır, her alanda bina yapılabilir ama bu konuda hassasiyetimiz var. Az katlı binalar; zemin artı 3, zemin artı 4 hatta zemin artı 2 yaptığımız

yerler de doldu. Bunlar az katlı binalar olmasına rağmen en iyi zeminleri, en doğru zeminleri seçmeye çalışıyoruz. Hem iyileştirme masraflarından kaçınmış oluyoruz hem de en azından şu süreçte, depremin hemen sonrasında bu tür risk barındıran zeminlerde çalışmamaya özen gösteriyoruz. Şu ana kadarki gerçekleştirdiğimiz ihaleler ve hazırladığımız projelerde de zaten Sayın Bakanım, zemin iyileştirmeyle ilgili hiçbir çalışma yapmadık, gerek yoktu çünkü zemin sınıflarımız minimum ZC diye tarif ettiğimiz iyi zeminlerdi, bu şekilde de devam ediyoruz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bodrumu muhakkak yapıyorsunuz.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Bodrumu muhakkak yapıyoruz Sayın Bakanım, zaten biz hep bodrum yaparız. Bodrumlar zaten bizim yaptığımız çok katlı konutların ihtiyacı olan birimleri de barındırdığı için sığınak olsun, teslim merkezi olsun vesaire; onlarda muhakkak bodrum kat yapıyoruz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Adıyaman’daki belirlemiş olduğumuz proje alanları: Burası merkez Örenli bölgesi. Burada da ihalelerimizi gerçekleştirdik, proje çalışması devam eden etaplarımız var Örenli’de. İndere’de -Genel Müdür Yardımcımız burada, birazdan açıklayacaktır- Adıyaman’da Emlak Konut GYO burada proje çalışmalarını sürdürüyor. İşte, zeminle ilgili alandan yapmış olduğumuz çalışmalar, alanın havadan fotoğrafları, taslak vaziyet çalışmalarımız, kentsel tasarım çalışmalarımız, bunları hazırlıyoruz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Burada ben bölgeyi gezdim yani “Nerede yapılabilir?” diye, herhangi bir bilgi olmadan, bu bölgeye de gittim. Orada Adıyaman Belediyesinin bir hayvan rehabilitasyon merkezi inşaatı da devam ediyor. Son derece doğru bir zemin.

Şimdi, mesela çok üzüldüm Sayın Bakanım yani Adıyaman nasıl buraya büyüyemez. Bir kere ferah, 200 metre yukarıda, rüzgâr alıyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Müthiş bir yer.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Yani herhâlde burada bir 70-80 bin nüfusu iskân edecek kadar da büyük ve sert bir zemin, sağlam bir zemin.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – 100 bin, 100 bin sadece İndere’de.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – 100 bin nüfus. İnşallah onu yapacaklar, hızla yapacaksınız.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, araya giriyorum da yani bu oradaydı, arazi hâlâ orada, eskiden beri orada dururken Adıyaman son yirmi yıl içinde vadi tabanında büyüdü...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Gökan Bey, mikrofonunuzu açayım.

Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Evet, yani ben bu bölgeyi ay başında gezdim, hani Adıyaman’da “Nerede yapılabilir?” noktasında. Bir kere, bir kentin planlanması açısından son derece uygun bir yer; şehirden 200-250 metre yüksekliği var. Adıyaman’ın o yaz sıcaklığının ve neminin uygun olmadığı; orada yaşam konforunun, kalitesinin yüksek olacağı bir alan ama tabii, belediye burada -gözden ırak bir yer olarak da şehrin dışında- şu anda yanılmıyorsa 6 tane hayvan rehabilitasyon merkezi için çelik konstrüksiyonla bir hayvan hastanesi yapıyor.

Şimdi, buradan bir ders şu çıkacak yani: Ya, biz bu kentleri gerçekten, seçimlerle gelmiş, şehir içinde de muhtelif yerlerde arazisi olup sonra belediye meclislerine girmiş, imar komisyonlarına girmiş, başkan olmuş insanların ve yakınlarının arazisine göre planlamak yerine bilimin öngördüğü biçimiyle planlamak durumundayız.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Doğru.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Aslında bunu yapmış olsaydık Adıyaman son otuz yıl içinde büyüyen bir şehir, aslında eskiden küçük bir şehirdi. Bütün ilçelerinden, köylerinden nüfus merkeze geliyor; merkezdeki nüfus baskısı şehrin çeperlerindeki “ticaret merkezi” dediğimiz eski merkezin etrafındaki o yumuşak zeminlerde, sivilaşma ihtimali yüksek olan zeminlerde kent genişliyor. Yıkılan binaların büyük bir çoğunluğuna baktığımız anda da gerçekten yani hiç kimsenin öngörmeyeceği zemin özellikleri. Şimdi, burada bu var, buldunuz, tamam. Sabahki oturumda da söyledim yani biz illa şehrin hemen kenarında bir yer yapmak yerine o şehri sanayisiyle -o kentin küçük sanayi siteleri, organize sanayi siteleri- ve etrafındaki yeni şehirlerle birlikte 2023’ün şehirleri olarak planlayalım. Yani 50 bin nüfuslu, 100 bin nüfuslu... Artık bu deprem bize gösterdi ki bir kent merkezinde ne kadar nüfusu birbirinin içine sokarsak afet sonrası müdahale planlarımız o kadar çöküyor. O nedenle birbirinden bağımsız hareket edebilen yeni yerleşim yerlerine ihtiyaç var.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Gececek yol bulamıyoruz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Yani kent ve kır ilişkisinde burada kır biraz daha güçlendirerek; “kır yerleşimi” dediğimiz, gene kentin içinde ama şehre on dakika, on beş dakika ulaşım mesafesinde olan yerleşim yerlerini planlayarak kendi içinde ticaretini, kültür donatı alanlarını eğitimiyle birlikte, ibadethaneleriyle birlikte planlayıp orayı bir yaşam merkezine dönüştürmek. Şimdi, Adıyaman’da bunu gördüm; mesela, listelere baktım, Samandağ’da bir şey bulunmamış. Bulunmuyorsa da onun gerekçesini açıklamak gerekir. Anlatabildim mi?

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Aslında var Sayın Vekilim, birazdan ona da geleceğiz, birlikte değerlendiririz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Ben hakikaten özellikle Gökan Bey’in görüşüne iştirak ediyorum. Yani hakikaten belediye meclislerine baktığımız zaman herkes imar komisyonuna girmek için can atıyor; kasabı da... Siz de eski belediye meclis üyesiydiniz değil mi?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Neden? Çünkü orada yeni imar alanları açmak, yeşil alansa onu konut alanına vesaireye çevirmek için. Bu çok yanlış yani bunu mutlaka artık yıkmamız lazım. Ben bir önceki toplantıda da söyledim, artık bizim ulaşım problemimiz yok, artık markete atla gitmiyoruz. Çok rahat, nefes alacak güzel alanları, yakın yerleri yerleşime açalım.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ormanlar da korunuyor değil mi o alanın içindeki?

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Evet efendim, ağaçlık alanlara mümkün olduğu kadar girmiyoruz.

Sayın Bakanım, ilerleyen sunumlarımızda da göreceksiniz, biz de tam sizlerin buyurduğu gibi uydu kent tarzında çalışmaya gayret ettik efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Adıyaman Kahta, bizim ihalesini gerçekleştirdiğimiz alan. Yine Kahta’da Emlak Konutun çalışmış olduğu bölge. Adıyaman Besni’deki alan Gölbaşı’ndaki alanlar. Burada alanlardan neden vazgeçtiğimiz yazıyor Sayın Bakanım; işte, fay kırığı geçtiğinden, heyelan tehlikesi olduğundan bu alanları tek tek değerlendirip sonra daha uygun bir alan bulmaya çalışıyoruz. O, çalışmaların aslında bir özetiydi.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Gölbaşı’nda yer bulabildiniz mi? Orada hep sivilaşma riski var.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Gölbaşı’nda bulduğumuz alan bu Sayın Bakanım. Zaten Gölbaşı’na da uzak, sivilaşma riski de bulunmuyor. Alanın topografyası da göreceğiniz üzere zaten sert bir topografya.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bir de şu var: Biz altyapı mühendisleri olarak biliriz; düz arazide altyapı, kanalizasyon, şu bu fevkalade zordur yani pompaj gerekir, şu gerekir, arıtma tesisine... Yani bunları özellikle atalarımız hep yamaçlara yapmış ki cazibeli şekilde atık suları toplayabiliyorlar arıtma tesisine.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Efendim, dediğiniz gibi, biz severiz; o meyle ihtiyacımız var. Sonra o mekanik yaptığımız çözümler problem çıkarabiliyor daha sonra, dediğiniz gibi.

Adıyaman Gölbaşı’ndaki yapmak istediğimiz, yaptığımız tasarım. Adıyaman Tut’ta gerçekleştirmiş olduğumuz bir ihalemi var. Adıyaman’da yine Emlak Konutumuzla birlikte gerçekleştirmiş olduğumuz geçici yaşam birimleri, Adıyaman merkezde. Bunların kat planı var, 28 metrekare civarında bir kat planı var, 1+1 gibi düşünülebilir. İşte, onların fotoğrafları, şantiye çalışmalarımız. Gaziantep’te yaptığımız işler, alanlarımız. Şehitkamil’de bizim “Kuzeyşehir” dediğimiz bölgede parsellerimiz vardı, oralarda proje çalışmalarını yaptık. Burası bizim bölgenin dokusuna, yöresel mimarisine uygun olarak orada kullanılan kemerler olsun, doğal taş malzemeler olsun vesaire, bölgeye özgü tasarım yaptığımız bir bölge. Yine, Şehitkamil’deki çalışmalarımız.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şahinbey zaten çok büyük kentsel dönüşüm yaptı.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Şahinbey’de de yine keza çalışmalarımız var, Geneyik bölgesinde var Sayın Bakanım.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Orada çıkma yasağı getirmek lazım 5 katın üzerinde yapılarda.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Zaten 4 katlı...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Antep, Urfa, Diyarbakır, bütün bu binalarda 5 katlı binalarda çıkma yasağı...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Çok güzel projeler, bahçeli, düşük katlı...

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Gaziantep İslahiye... İslahiye de depremde etkilenen bir bölgeydi. Oradaki çalışmalar, yaptığımız işler... Göreceğiniz üzere, sizin de belirttiğiniz gibi, zemin artı 3 katı, 4 katı geçmemeye gayret ediyoruz, depremde sonra zaten geçmedik de bu bölgede de geçmedik.

İslahiye’deki çalışmalarımız, yine farklı farklı bölgelerdeki çalışmalarımız...

Nurdağı... Nurdağı’nda yapmış olduğumuz ihale; ihalesi devam eden, proje çalışmaları sürdürülen alanlar...

Nizip bölgesi... Nizip’te de ihale gerçekleştirdik; 2’nci ihalenin de çalışmaları devam ediyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Nizip’te çok yıkım var mıydı?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Nizip’te çok yıkım yok da...

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Hatay... Hatay’da seçtiğimiz, Antakya’da seçtiğimiz alanlar en başta bu alanlardı. Bunlarda daha sonra yerinde gidip tekrardan değerlendirmelerde revize ettiğimiz durumlar oldu, hususlar oldu; ona göre son hâllerini de aldılar, çalışma proje sınırlarımız şu anda kati bir şekilde belli. Proje çalışması tamamlanan ve sürdürülen işlerimiz var. Bunlardan bahsediyoruz burada, bu sunumda Sayın Bakanım.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Mesela, Serinyol tarafında böyle bir yeni kent... Yani Asî Nehri kenarındaki rakamlarda üçte 1’e düşürüyorsunuz konut yerleşimlerini. İşte, Antakya Defne’nin dışında Serinyol yeni bir ilçe olamaz mı? Orası 100, 150 bin nüfuslu merkeze dönüşemez mi?

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Sayın Vekilim, ekrandaki görüntüye bakarsanız, bu havaalanı karşısı Serinyol. Serinyol’da biz özellikle bu depremde sonra Amik Ovası’ndan dağa doğru gitmek için gayret ettik ama dağ bölgesindeki hem fiziki yapı hem eğim bize imkân vermedi. Onun hemen önünde dikkat ederseniz şeritvari bölgeler belirlemeye çalıştık. Serinyol’un o bölgede de girişinde, Hatay’ın girişinde bir komando tugayımız var, onun kapladığı alan var, arkasında dağ hemen çok yüksek, dik bir eğim veriyor yani oraya da biz gitmeye çalıştık.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 11 no.lu bölge...

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Serinyol’un hemen üzerinde Belen ilçesinde kalan alanlar var, bu sefer Belen ilçesine kaldığı için Antakya ve Defne bölgesinde, özellikle ilçe sınırlarında da kalsın şekliyle bu çevre yolunun üst taraflarında bölge bölge alanlar belirlemeye çalıştık Sayın Vekilim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hangisi, 11 no.lu alan mı?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 11 no.lu alan mı?

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – 11 no.lu alan vazgeçtiğimiz bir alan oldu.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sadece 1, 2, 3...

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10 şu anda aktif olarak çalıştığımız alanlar. İşte, 12 no.lu alan da sit alanı oldu. 13 no.lu alanda bir türbe vardı, onu gördük.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Belen sınırlarına giren...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bu EXPO alanının etrafı...

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – EXPO hemen şu 1 no.lu alanın altı Sayın Vekilim, EXPO alanı şurası, görüyor musunuz?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Orası güvenli alanlar mı? Mesela, burada yol, altyapı da yapılmış bir mahalle yapılabilse...

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – EXPO’nun üstündeki bu 1 no.lu alanı Sayın Vekilim şöyle: Şurası EXPO alanı, görüyorsunuz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Evet.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Şu alan dediğiniz gibi ulaşımın da sağlanabileceği, altyapı getirebileceğimiz doğru bir alan olarak belirlediğimiz bir alan. Bu alanı şu anda projelendiriyoruz Sayın Vekilim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, bir husus var, Değerli Vekilimiz, İzmir Milletvekilimiz Necip Bey bahsetti, hatırlattı daha doğrusu: Bir ara MTA burada sunum yaparken... Biliyorsunuz, Antakya asırlar öncesinden yıkılmış, tekrar kurulmuş, birtakım mozaikler ortaya çıkmış Asi Nehri kenarında. Bunları da dikkate alacağız, orayı sit alanı ilan edeceğiz. O bakımdan oralarda herhangi bir yapılaşma olmamasını istiyoruz.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Kesinlikle.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yarın zaten Kültür ve Turizm Bakanlığımızdan arkadaşlar geliyor, onlara da söyleyeceğiz ama sizin de haberinizi olsun yani onlar ortaya çıktı. Mozaiklerin bulunduğu alana biz yapı yapılmasını istemiyoruz.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Tamam Sayın Bakanım.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Hatay’daki alanlarımız... İşte, neden vazgeçtiğimiz, alanları tekrar tekrar değerlendirdiğimizde yerleşime uygunluğunu tekrar değerlendiriyoruz.

Antakya’da Gülderen dediğimiz bölgede yapmış olduğumuz proje çalışması. Bunun da şu anda projeleri tamamlandı, inşallah ihalesi gerçekleştirilecek, burada böyle bir doku oluşacak.

Yine “Dikmece” dediğimiz bölgede yapmış olduğumuz plan ve proje çalışması; eğitim analizleri, topoğrafyanın incelenmesi ve diğer alanlar.

Ne yapıyoruz? Yani Hatay’da ne yapıyoruz? Bölgenin bütün mevsimsel demografik koşullarını inceliyoruz, buna uygun hem cephe karakteri olarak hem konutlarda yapmamız gereken mimari çözümler olarak çalışmalar yapıyoruz. Sayın Bakanım, mesela, Hatay bölgesinde, Osmaniye, Adana, buralarda daha büyük balkonlar istendiği için bu bölgelerdeki tiplerimizde balkonlarımızı büyötmeye çalıştık. Klima altyapısını, klimayı takmasak bile klima takılmaya hazır altyapısıyla birlikte projelerimizi ihaleye gönderdik çünkü bunlar daha sonradan bizden talep edilecek konular, en baştan bunları düşünelim, kararını verelim, geri dönüşü de zor olmasın diye bunları da tasarlayarak, düşünerek çalışmalarımızı sürdürüyoruz; bölge bölge, il il hepsinin...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Daha önceki toplantıda vekillerim şunu söylemişti: “TOKİ bir bölgeyi planlarken oranın kültürüne uygun sosyal donatıları da hazırlasın.” şeklinde bir teklif oldu. Bunu biraz daha zenginleştirirsek iyi olur, mahalle kültürünü... Siz bunu söylemişsiniz, TOKİ gelince bunu söyleyelim diye, ben sizin adınıza...

NECİP NASIR (İzmir) - TOKİ’nin konutlarında sosyal donatı alanlarının olması...

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRE BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Efendim, biz idare olarak daha evvel “7 İklim 7 Bölge-Mahalle” diye tasarım yarışması açmış, Türkiye’den birçok mimari grubu yarışmaya davet etmiş ve hani, o alınan, beğenilen, dereceye giren ödülleri bölge bölge uygulamaya çalışmış bir idareyiz. Yani “7 İklim 7 Bölge-Mahalle” işte Hatay’da olsun Ankara’da olsun Marmara’da olsun, biz bu mahalleler nedir, bunların araştırmasını yapan, ona uygun çözümler üretmeye çalışan bir idareyiz.

Söylediğiniz gibi, mesela, doğuda bize çok taziyeevi talebi geliyor, taziyeevlerini koymaya çalışıyoruz sosyal donatı olarak; ihtiyaç oluyor, koymaya çalışıyoruz. Bunun gibi diğer verileri de göz önünde bulunduruyoruz Sayın Bakanım.

NECİP NASIR (İzmir) – Sayın Bakanım, ben de...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun Sayın Nasır.

NECİP NASIR (İzmir) – Öncelikle çok teşekkür ediyorum, TOKİ rüşdünü ispatladı. Çok yakından da çalışmalarını izliyoruz. Özellikle İzmir depreminden sonra yaptıklarından dolayı teşekkür ediyorum.

Ben inşaat mühendisiyim. Özel sektörün bile yapmadığını TOKİ yaptı, onun için teşekkür ediyorum.

Ben Sayın Bakanıma bir şey eklemek istiyorum. İlk önceki dönemlerde, örneğin Adapazarı Karamandere’de, yine bu son depremde bizim Bayraklı’da yapılan alanlarda, rezerv alanda sosyal donatı alanları, ticari alanlar pek olmadığından dolayı... Karamandere’de yaşıyoruz, vatandaşlar kopuk; aktivite merkeze uzak olduğu için, ticari alanlar olmadığı için pek işlevsel olmuyor. Bunun için yeni projelerde bunların değerlendirilmesi çok önemli diye düşünüyorum.

Bizim yine Bayraklı’da yapılacak olan daha sonraki etaplar, bu depremzedenin haricindeki rezerv alan dışındaki alanlarda da aynı görüş açısıyla hareket edilmesinin doğru olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRE BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Hatay Defne’de yapmış olduğumuz çalışma. Hassa’da yapmış olduğumuz ve yapmaya devam ettiğimiz çalışma. İskenderun’da yapmış olduğumuz, Cebike Mahallesi ve Aşkarbeyli Mahallesi’nde yapmış olduğumuz çalışma, ihalesi gerçekleştirildi bu işimizin. Yine, İskenderun’da yerel idarelerle birlikte yapmış olduğumuz plan çalışması, taslak imar plan çalışması. Kırıkhan’da belirlediğimiz alanlar, Hatay Kırıkhan’da.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Kırıkhan’da nasıl belirlediniz, orada çok sağlam zemin yok sanki?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Zaten Kırıkhan, adı üzerinde.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Efendim, sizde...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Kırıkhan’ın dağlık kesimi de var, girişte solda var. Hatta selden etkilenenlerin yerleştirildiği tepeler de var orada, Kırıkhan’da.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Kırıkhan’da mı?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tabii.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Şimdi, sizin de göreceğiz üzere bütün arsalarımızı çıkarttığımızda altında fay hatlarını işleyerek gösteriyoruz, uzak planda bunu gösteriyoruz. Hani, gözümüzle görelim, ne kadar uzaktayız, nereye yerleşiyoruz gibi. Daha sonra da yakından jeolojik etütlerini yapıyoruz, zemin etütlerini yapıyoruz, alanların uygunluğunu değerlendiriyoruz; ona göre de tamam, işte, buralar olabilir diyerek proje çalışmalarına geçiyoruz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Kırıkhan’da fay Amanos Dağları’nın eteklerinden geçiyor.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Efendim, Sayın Vekilim, şu kırmızılar diri fay hatları, hem şurada var gördüğünüz üzere hem de şurada var. Aslında, şehrin içine biraz girmiş şekilde fay hattı, mevcut şehrin içine. Şu kırmızılar fay hattıdır.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sol tarafta Amanos Dağları.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Şunlar da evet, dediğiniz gibi, doğrudur. Biz bunların arasındayız yani aslına bakarsanız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şu yeşil kuzeydeki sol taraftaki rezerv alanı mı?

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Bunu çalışmıyoruz şu anda Sayın Vekilim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Çünkü fayın devamı gibi.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Evet, onu çalışmıyoruz.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – En kuzeydekini...

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Şu mu? Buna da çalışmıyoruz Sayın Vekilim. Çalıştığımız alanlar, şu, şu; öncelikle bu alanı çalışıyoruz, sonra bu, sonra da bu alanı çalışıyoruz Sayın Vekilim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – 3'üncü alan fay hattına çok yakın gibi geldi.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – 600 metre Sayın Bakanım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Özür dilerim ama her ikisi de bakın, hep kırmızı fay, biri fayın bir ucunda, diğeri fayın diğer ucunda yani bunun daha sonra bütünleşmeyeceğini, -bir jeoloji mühendisi gözüyle söylüyorum şu anda- çıplak gözle bakıldığında şu kırmızı hattın, belirlediğiniz 2 yerdeki hattın birleşmeyeceğini nasıl garanti ediyorsunuz?

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Sayın Vekilim, o kırmızılardan kasıt, bizim oklar değildir inşallah, biz kırmızıyla çekmişiz...

RECEP UNCÜOĞLU (Sakarya) – Onlar ok, fay hattı değil.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Onlar bizim oklar ya, kusura bakmayın. Bizim açıklama yapmak için çekmiş olduğumuz oklar, kırmızı olmaması lazım.

RECEP UNCÜOĞLU (Sakarya) – Fay parçası gibi.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Başka renkler kullanın.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Evet, doğru söylüyorsunuz. O bizim açıklama yapmak için çektiğimiz çizgi.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Kırmızı görünce...

RECEP UNCÜOĞLU (Sakarya) – Sanki segment varmış gibi duruyor, orada bir parça gözüküyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani orada kırılmamış...

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Yok, yok, arasına yerleşmedik yani o, bizim oklar, onu düzeltiriz.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Burada fay nerede peki?

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Fay, bakın, şu imleci görebiliyor musunuz?

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Evet, o.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Şurada bir kırılmış ama Sayın Vekilimin dediği gibi.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Tam içinden, biraz kuzeyinden.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet...

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Kırıkhan'daki arsalarımız. Şurada da zaten göstermişiz, 600 metre, 900 metre diye işaretlemişiz.

Payas'ta yapmış olduğumuz, gerçekleştirmiş olduğumuz ihale.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – En çok hasar ilçelerden Kırıkhan.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Antakya.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Antakya ayrı, merkez olarak Antakya.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Burası da Samandağ'daki arsamız Sayın Vekilim, demin sormuştunuz. Samandağ'da oldukça zorlu bir yerde çalışıyoruz aslında, eğim olarak, topoğrafik olarak ama zemini iyi olduğu için buraya yoğunlaştık şu anda.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, bir şey söyleyebilir miyim burada?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hatay için konuşmak istiyorum. Hatay Büyükşehir Belediyesinin bu rezerv alanlarına ilişkin bir mikro bölgeleme çalışması olduğunu biliyoruz. Onlarla koordineli çalışıyor musunuz? Yani yapılmış bir çalışma var yani Amerika'yı yeniden keşfetmek yerine koordineli çalışıyor musunuz Büyükşehir Belediyesiyle? Çünkü bildiğimiz bir mikro bölgeleme çalışmasının yapıldığı ve buna ilişkin de böyle rezerv alanların tespit edildiği bilgisi var bizde. Bence koordineli çalışmakta fayda var.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Şöyle Sayın Vekilim: Az önce Mekânsal Planlama Genel Müdürümüz Erdal Kayapınar mikro bölgelemelerle ilgili, proje alanlarının belirlenmesiyle ilgili bir açıklama yapmıştı. Onlar da hem üniversitemiz hem belediyelerimizle ortaklaşa çalışıyorlar efendim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Önemli yerler çevre çalışması için. Bir daha, bir daha aynı şeyler yapılmasın.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Evet, tabii ki.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Devam edeyim mi Sayın Bakanım?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sizin sorunuz vardı.

NECİP NASIR (İzmir) – Yok, ben genel...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, peki.

Evet, devam edelim.

Şöyle, tabii, hepsini bizim burada inceleme imkânımız yok ama biz prensipli konuşuyoruz; fay hatlarına yakın olmasın, minimum 500 metre, zemin sağlam olsun, heyelan riski olmasın, zemin sıvılaşması olmasın, mümbit tarım arazilerine konulmasın. Az önce dediği gibi içinde de sosyal donatılar olsun yani mahalle kültürünü yaşatacak olan.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Muhakkak.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – İnsanlar birbirleriyle kaynaşsın.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sadece bir bakkal dükkânı değil yani sosyal donatı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tabii, değil, işte, onu dedik.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Adıyaman’da TOKİ’nin yaptığı 1.100 konutlu, 11 katlı ve orta hasar almış olan bir yeri inceledik, orada da sosyal donatı yok.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Söz istiyorsanız...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Yok.

Kayseri merkezli bir firma tarafından yapılmış.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Onu siz söylediniz, ben hatırlattım işte, sizin sözünüzü gündeme...

Evet, toparlayalım hızlı bir şekilde, esas şeye girelim.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Sayın Bakanım, dediğiniz gibi, bizim sunumumuz bu minvalde bir sunum yani her il için aynı şeyleri söyleyeceğim. Sunumu zaten paylaşırsınız kıymetli hazırlarla da.

Neticeye gelecek olursak yani biz zeminiyle ilgili, yerleşime uygunluğuyla ilgili değerlendirmesini tamamlamadığımız hiçbir yerde, bölgede çalışmıyoruz. Çalışırken de az katlı yapılaşmaya dikkat ediyoruz. Sosyal donatı alanları zaten... Mesela, Diyarbakır’da bir proje açtım -sayın vekillerim de takdir edecektir- donatı alanlarımızın hepsini ayırdık, içerilerde insanların sosyalleşeceği yürüyüş yolları, bisiklet yolları, parklar, çocuk oyun alanları gibi sosyal ihtiyaçların tümüne karşılık verecek alanlar oluşturmaya çalıştık. Ticaret merkezleri, ibadethaneler ve... Özellikle ilköğretim okulu yapmaya çok özen gösteriyoruz öncelikli olarak, onu da Milli Eğitim Bakanlığımızla koordineli şekilde yürütüyoruz. Yani burada insanların tüm ihtiyaçlarını karşılayacağı, başka bir yere, uzak bir bölgeye gitmeye ya da araçlarına binip gitmek durumunda kalmayacakları alanlar oluşturmaya çalışıyoruz. Bu hususlara dikkat ediyoruz, bundan sonra daha da çok dikkat ederiz çünkü dediğiniz gibi, sadece konut tek başına bir işe yaramıyor, orayı canlı tutacak olan, hayatta tutacak olan o eklentiler, o donatılar. Biz bütün imar planlarımızda... Bu mavi gördüklerinizde okul var, ticarethaneler var, ibadethaneler var; bunların hepsini de düşünerek proje çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bütün illerde hemen hemen bu şekilde devam ediyoruz.

Şu anda bunlar da bizim örnek cephelerimiz, her bölgeye özgü bir cephe çalışması yapıyoruz. “Nerede ne yapabiliriz? İşte, Antep’te böyle bir çatıda hareket var mı? İşte, bu renkler nereden geliyor? Bu bölgede ne yapılıyor?” gibi gibi çalışmalar. İşin açıkçası, şuna çok önem gösteriyoruz Sayın Bakanım, biz bunları yapıyoruz, çok acil ihtiyaç; bir an önce vatandaşlarımızı ev sahibi yapmak istiyoruz, bu doğrultuda çalışıyoruz ama bunların kalıcı olduğunu ve olağanüstü durumlar olsa dahi bunları en doğru şekilde yapmamız gerektiği bilincindeyiz. Yani yeri geliyor Bakan Bey’le ve Başkanımızla birlikte banyonun çözümüne kadar konuşuyoruz; işte, klozet nerede olmalı, duş nerede olmalı diye çünkü

bunlar bizim insanlarımızın yaşayacağı, hayatlarını idame ettirecekleri yerler; onları en doğru, en güzel, en sağlıklı yuvalarına kavuşturmak için en ufak ayrıntısına kadar her şeyi düşünüyoruz, bu konuda hiç şüpheniz olmasın.

Yaptığımız çalışmalar bunlardan ibarettir.

Teşekkür ederim.

Arz ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Sizin bir genel...

NECİP NASIR (İzmir) – Ben en son...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Önce Müzeyyen Hanım’a söz vereceğim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, Toplu Konut İdaresi aslında yoksul kesime konut sağlamak amacıyla kurulmuştu. Temel çalışma alanı olan ve toplumun barınma sorununa odaklanması gerekirken 2010’lu yıllardan sonra TOKİ, barajdan enerji tesislerine, hastanelerden okullara, millet bahçelerinden altyapı tesislerine kadar birçok konuda hizmet üreten ve ihale dağıtan bir kurum hâline dönüştürülmüştür. Günümüzde de uzmanı olmadığı konulardan biri olan afet ve acil durumlara yönelik çalışmalar yürütmektedir yani bunu yapması gereken AFAD, Maden Tetkik Arama, Çevre Şehircilik Bakanlığının, işte, Mekânsal Planlama birimi olması gerekirken konut üretmekten ziyade hem acil hem de afetle ilgili durumlara yönelik çalışmalar yapıyorsunuz. Yani adı “Konut İdaresi” olan Başkanlığınız baraj yapımına ilişkin görevler üstlenmiş mesela. Kurumunuzun baraj inşaatıyla ilgili bir uzmanlığı var mı? Bir kere bunu sormak istiyorum. Varsa bugüne kadar kaç baraj inşa ettiniz? Toplumun büyük bir bölümü barınma sorunu yaşarken TOKİ’nin amacı dışında işlerle uğraşmasının manası nedir? Bunu sormak istiyorum. Niçin toplumun barınma sorunuyla değil de bu tür hani barajdı, işte, diğer konularla ilgileniyorsunuz?

TOKİ’nin afet yönetim stratejisindeki yerini bize anlatır mısınız lütfen? Yine, TOKİ afetlerle mücadele edecekse mesela şunu sormak isterim: Neden Manisa Kırkağaç’taki konutları götürüp doğrudan fay zone üzerine inşa etti? Manisa Kırkağaç... Veya Samsun’da 20’ye yakın vatandaşımızın yaşamını yitirdiği; dere yataklarının taşkın sahasına neden inşaat yaptı veya götürüp Gümüşhane Devlet Hastanesini neden heyelanlı alana inşa etti? Gümüşhane’de bugüne kadar yaptığınız yapı ve konutlardan -Gümüşhane için söylemiyorum, genelini soruyorum- kaç heyelanlı sahaya oturması nedeniyle hasar görmüştür? Basın-yayın kuruluşlarında Gümüşhane Devlet Hastanesi yer aldı, buna ilişkin hani nasıl bir açıklamanız olacak?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bitmedi efendim, devam ediyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Peki, devam edin.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yine, Giresun Dereli’de sel baskınından zarar gören kaç vatandaşımız var konut sahibi? Kaç adet konut inşa edilecektir? Konut borçlandırma bedelleri ne kadardır burayla ilgili? Yine, tabii, bu 3 alan hakkında bize bilgi verirseniz memnun olurum.

Ayrıca, diğer kentlerde jeolojik açıdan sakinçali alanlara inşa ettiğiniz yapılar var mıdır? Deprem bölgesinde doğru düzgün zemin etüdü yapılmadan konut inşaatlarına başladığınız zaman zaman ifade ediliyor, bu doğru mudur? Mesela az önce de örnekledim, Malatya Battalgazi’de zemin etüdü çalışması yapılmadan, yani hiç sondaj yapılmadan zemin etüdü, bir rapor düzenlenip burada çalışmaya

başlandığı, inşaata başlandığı söyleniyor, buna ilişkin bilgi verir misiniz lütfen? Bu hafta sonu kendim de eğer imkân bulabilirsem gidip bu sondajları ve zemin incelemesini yerinde tek tek görmek istiyorum açıkçası.

Ülke insanının depremler karşısında kırılganlığı yüksek binalarda yaşamasının nedeni nedir? Bunun için yaptığınız bir strateji var mı? Herhangi bir strateji uyguluyor musunuz?

Yine, Elâzığ depreminde, kurumunuz depremzedeler için kaç konut üretecek? Kaç liraya depremzedelere satmayı planlıyorsunuz veya vatandaş kaç liraya borçlandırıldı Elâzığ depremi için?

Ülkemiz insanının yaşadığı barınma sorununun çözülmemesinin temel nedenlerinden birinin yeterli sayıda arsa üretiminin gerçekleştirilmemesi olduğu bilinmektedir. 2007 yılında Arsa Ofisi kapatılarak görevleri TOKİ'ye devredildi. Bugüne kadar başta büyük kentlerimiz olmak üzere, TOKİ Başkanlığı kaç kilometrekare planlı arsa üretti? İl il bilgi verebilir misiniz? Yani belki şu anda veremezsiniz ama bize yazılı olarak bunları gönderirseniz memnun olurum.

Yine, TOKİ geçmişte Arsa Ofisinin Ankara Eryaman ve Temelli; İstanbul Ataköy ve Ataşehir; İzmir Mavişehir ve Gaziemir'de olduğu gibi kent çeperlerinde neden kentsel gelişim alanları için arsa üretmiyor? Bu konudaki zorluklar nelerdir? Neden arsa üretimine hız vermiyorsunuz? Ve son on beş yılda geçmişteki başarılı, planlı arsa üretimi neden gerçekleştirilemiyor, bilgi vermeniz mümkün mü?

TOKİ, ne zaman asıl konusu olan konut üretimiyle ilgili sınırlı çalışma yapmaya yönelecek?

Ayrıca, Toplu Konut İdaresine karşı bugüne kadar kaç adet dava açılmıştır? Bu davaların kaç konut sahibi olan vatandaşlar tarafından açılmıştır? Yapılan konutların niteliksizliğinden kaynaklı kaç davanız bulunmaktadır? Bugüne kadar konutların eksik, hatalı veya kusurlu yapılmasından dolayı kurum kaç lira tazminat ödemek zorunda kalmıştır? Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinin yanında mesela konut üretiminden önce zemin araştırmaları yapmadan fay zone üzerine inşa edildiğine dair yine bilgiler var. Buna ilişkin bir soruşturma yürütülmekte midir? Son olarak da “Kurumunuzda kaç kişi çalışıyor, bunların kaç jeoloji mühendisi?” diye sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

Şimdi, tabii, sorular çok uzun; soruların hepsini alalım, şimdi bir kısmını cevaplayın, bir kısmına da daha sonra yazılı olarak cevap verebilirsiniz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Umuyorum cevaplarlar, çoğu kez yanıtlar gelmiyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yok, yok gelecek, süre verdik ya.

Gökân Bey, size söz veriyorum efendim.

Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Toplu Konut İdaresi yetkililerine de sunum için teşekkür ederim.

Yani açıkçası bu bilgiyi daha önceden almayı çok isterdim. Farklı yerlerde, çevre şehircilik il müdürlüğüne “Hangi zeminler üzerinde kente ilişkin yeni bir çalışma yapıyorsunuz?” diye çok araştırdık, bugün sahip olduk.

Şimdi, genel olarak benim planlamayla ilgili temel yaklaşımım şu: Yani biz konut üzerinden meseleye gidiyoruz. 3 bin konut buraya, 5 bin konut buraya, işte, 10 bin konut... Yani sonuçta “Yıkılmış olan bağımsız birim sayısının belli bir oranını nasıl yeniden inşa edebiliriz? Bunu Toplu Konut İdaresi üzerinden nasıl gerçekleştiririz?” biçiminde. Oysa şehircilik bu değil yani şehircilik... Şu çalışma

yapılmış olması gerekirdi: Depremle yıkılmış olan bir kentten göç etmiş olan insanların ne kadarını biz geriye getirebileceğiz? Bakın, Türkiye’de 400 milletvekili çıktığı zaman Erzincan’ın 4 milletvekili vardı; şimdi 600 milletvekiline çıktık, Erzincan 2 milletvekili. Yani deprem bazı kentleri büyütürken, onu bir ticaret merkezine dönüştürebilirken bazı şehirlerdeki nüfus ve göçü geriye getirememektedir. O nedenle bu tür simülasyon çalışmalarını başlangıçta makro ölçekli olarak yapmak gerekir.

İkincisi, siz özellikle Adıyaman dışındaki illerle ilgili daha çok bulabildiğiniz arsalar üzerinde ya da hazine arazileri üzerindeki konut yerleşimlerini bize çok anlattınız. Ben bunun kısa vadede bir çözüm üretse bile uzun vadede şehircilik ilkeleri açısından ciddi sıkıntılar yaratacağını söylüyorum. Bir başka olay tasarım. Tasarım ilkeleri açısından...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Gökân Bey, bir an önce vatandaş konutuna yerleştirmemiz lazım, onu dikkate almamız gerekiyor.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İşte, ah benim üniversitelerim, benim üniversitelerim; sessiz, konuşmayan, “Konuşursam başıma bir şey gelir.” diye susmayan üniversiteler olsaydı bütün bu konularla ilgili bütün şehirler... Yani Adıyaman’da üniversite var, orada da belediye var; ortak çalışmayı başaramamışlar. Gaziantep’te birkaç üniversite var, belediyeyle yan yana gelip çalışma başaramamışlar. Yani üniversiteler, kendisini, sırtını kamuya dönmüş, halka dönmüş hiçbir biçimiyle onların sorunları konusunda vizyonel çalışma yapmıyorlar yani yapmadıkları için de biz kaybediyoruz. Tüm dünya gelişimini üniversitelere borçlu. Dünyada gelişmiş bütün ülkeler üniversite, kamu, özel sektör, sivil toplum örgütleri arasındaki iş birliğini ne kadar başarılı uygulayabilirse, gerçek sorunlar üzerinde araştırmalar yapmış ve bunu hayata geçirmişlerse o kadar başarıyorlar.

İkincisi değerli yöneticiler, şimdi Elâzığ’da gördük, 2+1 konutları kimse istememişti. Başka deprem bölgelerinde de insanlar 2+1 konut istemedi.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Gürsel Bey söylemişti onu “3+1” diye.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Gürsel Bey bunu Türkiye gündemine taşıyan milletvekilimiz, teşekkür ediyorum.

Ancak bakın, toplumumuz değişiyor, mahremiyet duygusu, aile içi mahremiyet duygularımız da değişiyor. O nedenle burada, bütün çözümlerde, ortak banyo öneriyorsunuz. Oysa artık yeni yapılan sivil mimari eserlerin tümünde ebeveyn yatak odasıyla ona bağlantılı bir banyo çözümünü herkes istiyor yani anne baba, çocuklarının olmadığı bir ortamda kendi banyosunu istiyor. O nedenle buradaki çözümlerde şimdi yani sonuçta tünel kalıpla yapıldığına göre planlanabilir bunlar. Tip proje de değil, elimiz de mahkûm değil. Benim sizden ricam, ebeveyn banyolu yatak odalarının oluşturulması. Bizim hem geleneğimiz hem dinî ritüeller açısından da yaşam biçimini oluşturan muhafazakâr aileler açısından da diğer aileler açısından da önerim bu. Bunu artık... Hani büyük kentlerde ebeveyn banyolu hiçbir bina yapılmıyor, bağımsız, yatak odasının içinde.

NECİP NASIR (İzmir) – Banyosuz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Banyosuz. Ebeveyn banyolu yatak odaları. Yani o nedenle bir wc varsa wc, bir ortak banyo, bir de...

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Çok maliyet de getirmez.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Getirmez. Basit bir planlama ilkesi açısından kriter.

Bir de Toplu Konut İdaresi kamu arazileri üzerinde plan yaparak elde ettiği gelirlerin önemli bir kısmını bu tür dönüşüm projelerine ayırmak zorunda. Şimdi, Adana’da 3 ile 5 milyon arası ya da 8 milyon TL satış değeri olan binalar yıkılmış ama bizim orada yıkılmış olan 14 katlı, 12 katlı

Çukurova'daki binaların yan tarafında da benzer özellik taşıyan yapı stoklarımız var. Şimdi, Toplu Konut İdaresinin ötesinde bir anlayışla bizim bu tür yıkılma ihtimali yüksek olan yapı bloklarımızı ortadan kaldırmamız gerekiyor. Şimdi, Hatay'da çevre yolunun kuzeyinde 10-12 katlı binalar var, şu anda inşaat hâlinde. Doğru mu? Gördünüz siz de. Yani mesela, burası madem ki OHAL kapsamında, burada bir OHAL var. Derhâl buralarla ilgili kat yüksekliklerinde sınırlama getirilmeli, yapılmış olan inşa hâlindeki binaların belli bir kat seviyesinde de yıkımı gerçekleştirilmelidir yani hızlı bir biçimiyle karar süreçlerini işletmemiz gerekir.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ama o TOKİ'nin mesuliyetinde değil, onu başka şekilde...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Efendim...

NECİP NASIR (İzmir) – Statigine göre yapıldıktan sonra ne aykırılığı var? Yönetmeliğe uygun isterseniz 500 katlı yapın. Bunun ne şeyi var ki?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ama...

NECİP NASIR (İzmir) – Ha, kent silüetine uygun da kanun çıkardık. Buradaki sorun ne?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Şöyle, sorun şu...

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Nüfus yoğunluğunu bile artırıyor.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sorun şu...

NECİP NASIR (İzmir) – Planlama ilkelerine göre yapılmış planlarda bizim mühendislik hizmetlerimizde bir sıkıntı yok. Zemin de ona göre tasarlanıyor.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Zemin değerleri değişti.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bakın, Hatay'da Kırıkhan'a kadar fay kırığının biz görebiliyoruz. Kırıkhan'dan sonra Samandağ'da yüzeyde biz kırığı görmedik. Bir deprem oldu ama acaba bu son deprem miydi, nihai deprem miydi, devam edecek bir deprem miydi? Bilmiyoruz. Benim söylediğim Antakya çevre yolunun kuzeyi Samandağ yolu üzerinde. Ben oradaki riski görüyorum ve bununla ilgili de tedbir alınması gerektiğini söylüyorum.

NECİP NASIR (İzmir) – Performans analizi ile kontrol gibi mi?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ya mutlaka, tabii bütün bunları değerlendirmek gerekir.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tabii, tabii.

NECİP NASIR (İzmir) – Doğru.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Şimdi, Toplu Konut İdaresinin bugün işte 5 katla kendini tanımlaması ve sınırlandırmasını doğru buluyorum çünkü ben Adıyaman'da -mahallesini hatırlamıyorum ama işte- Kayseri merkezli bir firma tarafından yapılan 1.100 konutluk bir binaların olduğu siteye gittim; boşaltılmış durumda. Orada yetkiliyle konuştum, şirket yetkilisiyle, orta hasar raporu düzenlenmiş. Şimdi, belli yanlışlardan da bizim dönmemiz gerekir. Yani ben yüksek yapıya ilkesel olarak karşı değilim. Mühendislik bilimi, çelik yapıyla istediğiniz biçimiyle yüksek yapabilirsiniz.

Bir başka nokta da şu: Ya, Toplu Konut İdaresi kendisini betonarme yapı konusunda, tünel yapı konusunda yani tek seçenek hâline getirmemesi gerekir. Mesela köy yerlerinde... Şimdi, ihaleye çıktınız; köy binaları 2,5 milyon TL civarında. Bunlar birim maliyet üzerinden 2 milyon 300 bin TL gibi gördüm ihalede köy yapılarını. Şimdi, bizim, köy yapılarıyla ilgili başka seçenekler üzerinde çalışmamız gerekir ve prefabrik yapı konusunda da Toplu Konut İdaresi büyük oyuncu ise bu konuyla ilgili de sektöre daha güçlü bir inşai faaliyeti oluşturacak fabrikasyonu -prefabrik endüstrisi- geliştirmesi gerekir.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – O konuda bir çalışma var.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ben iddia ediyorum: Bu deprem bölgelerinin hemen yakın çevrelerinde riskli olmayan alanlarda hızlı biçimiyle bizim kalıcı, prefabrik yapı endüstrisini de Toplu Konut İdaresinin bir seçenek olarak koyması gerekiyor.

NECİP NASIR (İzmir) – TOKİ hafif çelikli yapı yapıyor.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Toplu Konut İdaresi şunu diyebilmeli: Ben riskli alanlarla ilgili olarak yapı tercihlerimde yüzde 30'u prefabrike çevirebiliyorum diyebilmeli. Bakın, Türkiye'de prefabrik endüstrisi gelişmiyor çünkü alıcı pozisyonunda olan kurumlar buna ilişkin düzenleme yapmadığı zaman kurulan fabrikalar da birkaç yıl sonra başka alana dönüşüyorlar. O nedenle bütün dünyada deprem riski yüksek olan ülkelerin tamamına yakınında çelik ve prefabrik endüstrileri başlı başına dev şirketlere dönüşmüş durumdadır. Mesela biz Türkiye'de bu endüstrilerimiz belli bir büyüklüğe ulaşmış olsaydı bizim günlük 1.000-2.000 kapasiteli konut üretecek prefabrik endüstrimiz olsaydı biz bu krizleri çok daha rahat yönetebilirdik.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Toparlayalım lütfen.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bir de şöyle, deprem değil ama afetle ilgili olarak da Toplu Konut İdaresinden özellikle yağış rejimi dolayısıyla... Hepimiz biliyoruz ki kuraklık nedeniyle, Türkiye'de 76 tane ilimizde her geçen yıl kuraklık artarken Karadeniz kıyısında Artvin, Rize, Trabzon, Giresun ve Kastamonu illerinde de yağışlar artacak. Bu 5 ilde yağışlar artarken 76 ilimizde de yağışlar her geçen yıl yıllık ortalamaları düşecek. Yağış rejiminin değiştiği ve yazın hızlı bir biçimiyle yüksek miktarda yağış alan bölgelerimizdeki derelerin kenarlarında şehirler kurulmuş durumda. Eskiden bunlar 2 bin 3 bin nüfuslu kasabalardı. Karadeniz'de ağırlıklı olarak nüfus köylerdeydi, dağınık köy yerleşimleri vardı, merkezlerin nüfusu çok küçüktü. Şimdi giderek bu dağınık köy yerleşimleri merkezlerde toplanmaya başladı ve derelerin hemen sağında solunda da yapılar yapıyor. Toplu Konut İdaresinin buraları cazibe merkezi hâline getirmemesi gerekir. Yani bu özellikle Rize, Trabzon, Giresun ve Kastamonu'daki vadi tabanlarının hemen yan tarafında yeni yerleşim alanları oluşturarak buraları köylerdeki insanlar açısından göç edilecek merkezler hâline de dönüştürmemesi gerekir yani bu konuyla ilgili de afet riskini azaltmanın yolu insanları bağlı bulunduğu köy yerleşim yerinde tutmaktan geçer. Özellikle de "slow city" dediğimiz yaşlı nüfusun yoğun yaşadığı Sinop, Kastamonu, Giresun gibi, Çankırı gibi bölgelerde ise emekli nüfusunun fazla olduğu yerleşim yerlerinde de merkeze baskı oluşturmak yerine, bu tür riskler var, bunları gene oluşturacağımız köyleri büyütürken, oraları yaşam merkezlerine dönüştürerek hem büyük kentlerdeki yoğun ekonomik maliyet sebebiyle yaşam zorluğu çeken insanlar açısından emeklileri büyük şehirlerden kırsala ama kırsal da dere yataklarının etrafına yerleştirmemiş oluruz diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Biz de teşekkür ederiz.

Gürsel Bey, söz mü istiyorsunuz?

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Evet Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Elâzığ Milletvekilimiz Gürsel Bey'e söz veriyorum.

Buyurun.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Başkanım, şimdi, TOKİ konutlarıyla ilgili süreci en canlı yaşayan milletvekillerinden birisiyim. 2020 yılında Elâzığ'da bir deprem yaşadık.

TOKİ sürecini en canlı yaşayan milletvekillerinden birisiyim. Yani bu süreç içerisinde TOKİ'nin kurum olarak doğru yaptığı işler, aynı zamanda planlamayla ilgili, süreçle ilgili yapılan yanlışlıklar, neler yapılması gerektiği konusundaki düşüncelerimi ben Meclis Genel Kurulunda, bunu ulaşılabildiğim basın organlarında da sürekli gündeme getirdim.

Özellikle konuşmama başlarken sanıyorum Başkan Yardımcısı statüsünde arkadaşımız burada. Kuruma teşekkür ederim. Yani TOKİ gerçekten bir kamu kuruluşunun disiplini ve özel sektörün pratik, acil ve hızlı hareket edebilme kapasitesiyle iş yapan ve son derece de başarılı işler yapan bir kurum olarak Elâzığ'da gördüm. Bunu niye söylüyorum? Yani bina yapımıyla ilgili ihale süreçleri, kontrol süreçleri, kesin kabulleri, kura çekimleri, bunlarla ilgili bir başarı hikâyesi vardı ama eksiklikler de vardı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sistem vardı.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Yani benim gördüğüm kadarıyla, izlenimlerim kadarıyla vatandaşların, hak sahiplerinin hem talepleri hem istekleri hem önerileriyle ilgili burada yorum ve değerlendirme yapmak isterim. Yani öncelikle birinci derecede TOKİ'nin bir başarı hikâyesi olduğunu ifade etmek isterim. Bunu nereden anlıyoruz? Bunu şuradan da anlıyoruz: 6 Şubatta yaşanan deprem Elâzığ'da da yaşandı eğer TOKİ konutları 2020 yılındaki depremden sonra bu kadar hızlı ve seri bir şekilde yapılmamış olsaydı biz de Malatya gibi bir acı tabloyla karşı karşıya kalabilirdik.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Doğru.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Yani bu, işin bir boyutu. Yani yaşamsal boyutuyla ilgili bir başarı hikâyesi var mıdır? Vardır. Vatandaşlarımızın can güvenliği sağlanmıştır, başlarını sokabilecekleri birer ev yapmıştır ve mülkiyet haklarıyla ilgili de yapılabilmesi gereken şeyler yapılmıştır.

Şimdi orada yaşanan sorunlara ve önerilere gelmek isterim. Birincisi, Anadolu şehirleri batı şehirleri gibi çok hızlı gelişen bölgeler değil, iller değil. Yani Ankara'da bugün Ankara'ya 15-20 kilometre uzaklıkta bir mahalleye bir konut projesi uygulayabilirsiniz, iki yıl, üç yıl sonra oralar bir şehir merkezine dönüşebilir yani şehirlerin büyümesi, hızı açısından, gelişimi açısından ama Anadolu şehirleri için aynı şey geçerli değil. Anadolu şehirleri dışarıdan göç almak yerine sürekli göç verdiği için yani şehirler gelişmek yerine küçülen şehirler hâline dönüşüyor. Mesela, Elâzığ'daki bu TOKİ konutlarının yapımıyla ilgili bana göre en büyük eksikliklerden ve eksik değerlendirmesindeki temel nedenlerden biri şu: Rezerv alanlarımız şehir merkezlerine çok uzak bölgeler seçildi. Güvenli bölgeler, dağ etekleri ama şehrin günlük yaşam akışını sağlayacak bölgeler değildi. Yani oranın, o TOKİ konutlarının yapıldığı rezerv alanlarının şehir merkezi olabilmesi için, bir mahalle kültürünün gelişebilmesi için uzun bir sürece ihtiyacı var. Yani burada, aslında şehrin içerisinde zemini daha güvenli bölgelerde rezerv alanı olarak kentsel dönüşümle birlikte planlanmış olsaydı ve kötü yapı stokuyla bunun içinde eritilmiş olsaydı şehirde yalnızca konut yapmak değil, aynı zamanda şehre yeni bir değer katabilirdik yani şehri bir çekim merkezi hâline getirebilirdik. Bununla ilgili eksiklikler oldu ama bu söylediğimiz öneri 6 Şubat depreminden sonra Elâzığ Valiliğinin -Valinin- Başkanlığında 4 AK PARTİ milletvekili ve Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili olarak ben, ilin Belediye Başkanı, sivil toplum örgütleri olarak toplandık; yeni yapılacak konut alanlarının şehir merkezindeki bütünlüğü sağlayabilecek alanlar olmasıyla ilgili ortak bir öneri getirdik.

Bir de Sayın Başkanım, konutlar hızlı yapıldı, pratik yapıldı, sağlam yapıldı ve can güvenliği açısından bana göre son derece sağlam konutlar. Buralar doğal olarak -bu TOKİ'nin sorumluluğunda değil ama siyasetin sorumluluğunda- bu alanlar yaşam alanı olarak planlanmadı. Yani yalnızca barınma

alanı olarak planlandı, yalnızca konutlar yapıldı. Hâlbuki buralara bir mahalle kültürünü de getirerek bir yaşam alanını da sunmak ve imkânlarını da sunmak lazım. Ulaşım sorunu var, ticari alışveriş yapmakla ilgili sorunlar var; sosyal, günlük hayatın akışıyla ilgili, ihtiyaçların giderilmesiyle ilgili sorunlar var.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Gürsel Bey, siz yokken hep bunu gündeme getirdik.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Olabilir, teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hatta sizin isminizi verdik.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Ben yaşadığım için buradan söylüyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hatta 3+1 olsun diye yani sizin adınıza bunların tamamını söyledik.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sağ olun.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; inanın, ilk günden beri biz 2+1 konutlara karşı çıktık. Dedik ki: Yapmayın, 3+1 yapın.

Ayrıca, konutların kura çekiminde de sorun var. Yani aslında Emlak Konut bu konuda Türkiye’de çok profesyonel bir altyapısı olan kurum. Ön yeterlilik olarak yani katlara göre, fiyatlara göre bir talep formatı düzenleyerek, bir istek talep formu düzenleyerek kuraları ona göre yapabilir. Şimdi, burada ne yapıyor? Yani TOKİ’nin yetkilileri de bilirler, hak sahiplerinin hepsi bir torbaya atılıyor, kura çekiliyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Kura çekiliyor.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Diyelim ki siz bir karı, kocanız, size 2+1 yeter ama size 3+1 çıkıyor. Veya diyelim ki: Ailede iki üç çocuk, toplam 5 kişi.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Becayış yapabilirler, becayış.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Yapamıyorlar, yapmıyorlar.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Öyle mi?

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Ona da 2+1 çıkıyor. Yahut da Sayın Başkanımız Recep Bey bilir, Elâzığ depremi sonrası kurulan Komisyonda bir mahalleyi ziyaret etmiştik.

RECEP UNCÜOĞLU (Sakarya) – Evet.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – 2+1’de oturan bir vatandaşımız geldi -hatta orada tatsız bir tartışmamız da olmuştu 1 başka arkadaşımızla- dedi ki: “Ya 2+1, ben 5 nüfusum -2 kızım, bir oğlum var- 5 nüfus 2+1 bir evde nasıl yaşayabilirim?” Kümes gibi evler yapıldı yani vatandaşın memnuniyeti de değerlendirilmeli. Mesela, Gökân Bey’in işte bu ortak kullanılacak alanlarla ilgili, lavabo, tuvaletlerle ilgili önerileri, bunlar doğru; Anadolu kültüründe artık insanların yaşam tarzı değişiyor.

Kura çekimiyle ilgili de yani kat kat önceden planlanmalı yani 4’üncü katın fiyatı bu, 3’üncü katın fiyatı bu, 2’nci katın fiyatı bu; 2+1’in fiyatı bu, 3+1’in fiyatı bu. Mevkiler de değişiyor yani mevkiler de emlaka değer katıyor. Mesela, Elâzığ’da Yemişlik ile Zafran bölgesinde yapılan konutların fiyatları aynı değil yani sattığımız zaman aynı fiyat değil. Zafran bölgesi daha değerli bir bölge ama herkes aynı kuraya katılıyor. E, şimdi, o zaman Zafran’daki konutun fiyatı ile Yemişlik’teki konutun fiyatı da aynı olmamalı yani TOKİ’nin borçlandırması da aynı olmamalı. Vatandaşlara seçenek sunulmalı, vatandaşlar bu seçenekler doğrultusunda kuraya girmeli ve kurada çıkan sonuca göre de hakkına razı olmalı.

Bir de Başkanım, konut fiyatlarında belirsizlik var. Mesela, Elâzığ’da hâlâ -bunu ben Sayın Bakana yazılı soru önergesi de verdim, cevap gelmedi- şöyle bir belirsizlik var: 2020 yılında deprem yaşandı, TOKİ hemen hızlı bir şekilde konut yapmalara başladı, 2020 yılı içerisinde teslimler yapıldı. Şimdi, hâlâ da Elâzığ’da TOKİ konutları devam ediyor. Şimdi, 2020 yılındaki konutun birim fiyatı ile, maliyet fiyatı ile 2022 veya 2023 yılındaki konutun birim fiyatı ve maliyeti aynı fiyat değil. Yani 2020 yılında, işte, diyelim ki bir konutu 500 bin liraya mal ettiyseniz hak sahibini AFAD 500 bin lira üzerinden borçlandırıyor ama 2022 yılında eğer bir konutun maliyeti 500 bin değil de 1 milyon olduysa maliyet üzerinden borçlandırıdıkları için orada da bir haksızlık var. Yani ikisi de mağdur, aynı depremde hak sahipliği kazanmış, aynı deprem sonucunda bir konutun alımıyla ilgili hakkı doğmuş ama bunun da bir standarda bağlanması lazım. Yani depremin olduğu tarih itibarıyla bir konutun maliyeti neyse siz hangi tarihte yaparsanız yapın, teslim ederseniz edin fiyat sabit olmalı. Yani bu konuda da Elâzığ’da talepler ve yaşanan sorunlar var.

Bunu da gündeme getirdiniz mi bilmiyorum, ilk araştırma komisyonunun ilk toplantısında gündeme getirmiştik; orta hasarlı binalar. Dün de gündeme getirdim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bu, gündeme geldi.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Bu, kesinlikle “orta hasarlı binalar” diye bir kavram, bir tanımlama olmamalı.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – İptal oldu o zaten.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, bu TOKİ’nin...

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Evet yani sisteme de işlenmeli bu.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Aynen, TOKİ’nin konut desteği, bunu görüştük, Necip Bey özellikle bunu çok vurguladı.

Onun TOKİ’yle ilgisi yok.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Gelelim köy konutlarına.

Şimdi, Gökân Bey köy konutlarıyla ilgili, işte, prefabrik binaları önerdi. Tabii, hayvancılığın olmadığı yerlerde prefabrik binalar doğru tercihtir ama hayvancılığın olduğu yerlerde 2 katlı ahırlı binalar yapılmalı. Mesela, Elâzığ’da prefabrik tek katlı binalar yapıldı, bunlar hayvancılıkla uğraşan köylüler için kullanışlı binalar değil yani bunlar bağ evi, çiftlik evi, hafta sonları gidip zamanınızı geçirebileceğiniz standartlara sahip evler. Hâlbuki köyde bir yaşam devam ediyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Gürsel Bey, ben burada size itiraz ediyorum; çok önemli, uygulamasını yaptık.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Tabii tabii, buyurun Sayın Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bu Ilısu Barajında Ilısu köyü vardı. “Ya, bizim evin altında ahır olsun.” dediler. Biz, tabii, vatandaş istiyor diye yaptık fakat öyle bin metrekareye 2 katlı villa gibi evler yaptık. Sonra dediler ki: “Ya, buraya ahır olmaz. Burayı biz gelecekte çocuklarımız evlendiği zaman konut olarak kullanırız. Ve neticede onları ne yaptık, biliyor musunuz? Bakın, benim dediğim noktaya geldiniz dedim. Hemen köyün yukarısında böyle müşterek bir ahır, hatta onun bütün sularını topladık, biyogaz tesisi falan kurduk. Bana kalırsa evlerinin altına ahır yerine yani TOKİ bu Ilısu köyündeki durumu incelerse vatandaş çok memnun. Yani evlerin altına ahır yapmanın başka mahzurları var. Hemen köyün üstünde veya yakınında...

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sayın Bakanım, bizim Anadolu şehirlerimizde toplu ahır alanları doğru bir uygulama değil yani bu da isteğe bağlı yapılabilir. Yani şimdi, bununla ilgili bir örnek vereyim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ya, bu şimdi değişti Gürsel Bey.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Şimdi, Elâzığ’da tarım da etkin, hayvancılık da etkin.

NECİP NASIR (İzmir) – Ben bir örnek vereceğim...

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Ben müsaade ederseniz bunu anlatayım: Yani tarıma dayalı olan köylerde ahıra ihtiyaç yok yani onu bir erzak odası, depoları gibi kullanabilir ama hayvancılığın olduğu köylerde 2 katlı ahırlı evlerin yapılmasıyla ilgili talep var. Ayrıca, bunu da yine hak sahibine bırakalım. Yani yine onun fiyatlandırmasını ayrı yapalım. Yani tek katlı mı istiyor, 2 katlı mı istiyor, ahırını uzak bir bölgede mi istiyor yani burada vatandaşı işin sürecine dâhil etmek lazım, sorun burada. Yani ben Ankara’dan bunu planladım...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ama vatandaşa böyle bir imkân da sunalım, toplu ahır, toplu şey, onlar ahırları da...

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Yani buna da karşı çıkmıyorum Sayın Bakanım, bu da önerilebilir ama buna vatandaş, köy karar versin.

NECİP NASIR (İzmir) – Bir örnek vereyim sadece...

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Yani buna biz karar vermek yerine köy karar versin.

NECİP NASIR (İzmir) – Sayın Başkanım, iki saniye...

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Buyurun Sayın Başkan, buyurun.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Müsaade ederseniz Gürsel Bey.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Tabii, tabii.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun.

NECİP NASIR (İzmir) – Şu anda, TOKİ bizim İzmir Eğridere’de heyelandan kaynaklı 34 tane hafif çelik ahırlı konutlar yapıyor; yalnız, ahırlarını arka tarafında yani yerleşimin hemen arkasında herkese has alanlar yaptı ve inşallah önümüzdeki ay -zannediyorum- teslim edeceğiz. Hafif çelik yapıtı, çok güzel konutlar oldu...

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sayın Milletvekilim, bakın, Anadolu’da ahırların evlerin altında olmasının en büyük nedenlerinden biri, ısıtma.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Evet, alttan ısıtma.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Soğuk kentlerde, soğuk illerde ahırın olduğu evler ısınır, ısıtma amaçlıdır. Ben diyorum ki: Her bölgenin coğrafik yapısı, iklim koşulları birbirinden farklı olduğu için yani Ege’de bir köy evini yaparken tek katlı prefabrik ev mantıklıdır veya İç Anadolu’da mantıklı olabilir veya Akdeniz Bölgesi’nde mantıklı olabilir ama kırsal iklimin ve soğuk havanın etkin olduğu illerde ahırın evin altında olması lazım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ya, bunu vatandaşın tercihi bırakalım mı?

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Bunda da teknik olarak yine, Ankara siyasetinin ve bürokrasinin planlaması değil, bunu valilikler muhtarlıklara köy köy sorabilirler, ona göre de bir maliyet olur Sayın Bakanım yani “Tek katlı ev istiyorsan maliyeti bu, 2 katlı ahırlı ev istiyorsan maliyeti bu.” Yani vatandaş işin sürecine dâhil etmek lazım ve onun inisiyatifine göre bir hak mağduriyetinin giderilmesi lazım.

Elâzığ’da eksik işler de yapılmıştır, doğru işler de yapılmıştır. 6 Şubat depreminden sonra bizim de girişimimizle Sayın Cumhurbaşkanının oluruyla Elâzığ afet bölgesi ilan edildi. 6 Şubatta can kaybımız yok; yalnızca 1 bina göçtü, göçükte 1 polis memurumuz bir de 1 vatandaşımız hayatını kaybetti.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Allah rahmet eylesin.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Ama sonra bizim bunlarla ilgili anlatmamız, söylememiz ve Sayın Cumhurbaşkanıyla görüşmemizden sonra Elâzığ afet bölgesi ilan edildi. Afet bölgesi ilan edildikten sonra hasar tespitlerinde şu anda 8 bine yakın binanın yıkım kararı çıktı. Bu 8 bin bina, nasıl bir bina biliyor musun Sayın Bakanım? Az hasarlı olup da depremler sonrası ağır hasara dönen binalar yani depremden etkilenen ve ağır hasara dönen ve Hatay’dan, Maraş’tan, Gaziantep’ten, Adıyaman’dan ve Malatya’dan sonra en fazla yıkım kararı verilen il, Elâzığ. Yani benim sizden ricam: 2020 yılından sonra Elâzığ’da TOKİ konutları vatandaşın hayatının kurtarılmasıyla ilgili önemli bir iş başarmıştır ama 6 Şubattan sonraki depremden dolayı yeni yaratılan hak mağduriyetiyle ilgili yıkılacak binalardan dolayı bu önerilerimizi ciddiye alarak TOKİ konutlarının yalnızca bir barınma alanı olarak değil, bir yaşam alanı olarak planlanması, köy evlerinin 2 katlı olarak yapılması ve hak sahiplerinin bu planlamalarla ilgili, yapımlarla ilgili sürece dâhil edilmesini Komisyonun da bürokrat arkadaşların da bilgisine sunarım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz

Ben de şunu teklif ediyorum: Bu evlerin altında ahır olması veya olmaması, müşterek ahır yapılması konusunu vatandaşa bırakalım.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Manavgat’ta yapıldı.

RECEP UNCÜOĞLU (Sakarya) – Pütürge’de de yapıldı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yani dolayısıyla, bunu vatandaşa göre şey yaparsak... Mesela, bakın, Iılsu’da özellikle vatandaşlar önce evin altına istediler ama onu gördükten sonra dediler ki: “Bize köyün yakınına müşterek bir ahır yapın.” Hemen yürüyüş mesafesinde...

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sayın Bakanım, biz rahata düşkünüz, biz uzağa gidemeyiz, ahır evimizin altında olacak.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ya, biraz yürüstün.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Isı, ısı...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, ısı... Ama dediği gibi soğuk bölgelerde bu, evin altında olabilir.

Peki, teşekkür ediyoruz.

Siz değerlendirme yapacak mısınız şimdi?

NECİP NASIR (İzmir) – Ben bu konuyla ilgili değil, en son bir önerim var, Komisyonumuza farklı bir konuyla ilgili önerim var.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam.

Evvela TOKİ’ye teşekkür ediyoruz. TOKİ -Gürsel Erol Beyefendi’nin de ifade ettiği gibi- hakikaten bir başarı hikâyesi oldu ama tabii, her başarının yanında eksikler var, ben de katılıyorum; kura çekimi, maliyetlerin tespiti, uygun konut tipinin seçimi vesaire önemli. Bunları siz de dikkate alırsanız çok memnun oluruz hakikaten; bu genel bir husus.

Bir de özellikle Gökan Bey’in söylediği husus da çok önemli yani TOKİ hakikaten çok... Bir il olsa işiniz daha kolaydı ama şimdi 11 il var, 400 küsur bin tane konut yapacaksınız; bu daha da artar, 500 bine, 600 bine çıkacaktır. Dolayısıyla, vatandaş da önümüzdeki kış ayından önce konutlarına yerleşmek ister; bu çok önemli yani bu ekonomi açısından da önemli çünkü işi orada, arazisi orada, her

şeyi orada. Yani TOKİ'nin burada, bu inşaatları özel sektörün kapasitesini dikkate alarak, kendinizin kayar kalıp sistemi... Özellikle Sayın Vekilimiz Gökhan Bey'in ifade ettiği gibi prefabrikte değişik teknikler var biliyorsunuz; betonarme prefabrik, beton-çelik karışımı, hatta ön gerilmeli, ahşap gibi dört beş çeşit inşaat teknikleri var; burada da Türkiye'de çok büyük potansiyel var, ben de bir mühendis olarak Türkiye'deki potansiyeli biliyorum ama bu potansiyel çok daha gelişebilirdi. Pek çok ülkede bu potansiyel çok gelişti, eğer biz de bu potansiyeli harekete geçirsek size büyük destek olur. En azından biz yüzde 25-30 oranında mümkün olan yerlerde zemin+3, zemin+2; 2 kat olan yerlerde prefabrik konut olarak hemen önünü açarsak ekonomik olacağını... Emniyetli olması lazım, ekonomik olması lazım, bir de her şeyden önce süratli olması lazım, çok süratli. Bu organizasyonu TOKİ olarak yaparsa... Tabii, bu arz talep meselesi, eğer siz "Ya, biz bu şekilde, mevcut kayar kalıp sistemine göre yaptıracağız." dersiniz, inanın, kalıpcı bulamazsınız, demirci bulamazsınız, belki yeteri kadar da malzeme bulamazsınız çünkü prefabrik inşaatlarda -ben yurt dışında da çok gördüm- hakikaten duvarı bile hazır prefabriğe ediyor, oraya monte ediyor; içinde elektrik tesisatı, su tesisatı, her şey var. Dolayısıyla, bunu da dikkate alırsanız, en ekonomik neyse... Burada, prefabriklerde şu hata olabilir: Eğer betonarmeyse birtakım kiriş kolon bağlantılarında bu konuda hassas olmak gerektiği kanaatindeyim ama dünyada bu konu da -kendi konum olduğu için biliyorum; betonarmeden mezunum ben, teknik üniversite- çözülmüş durumda; ben bunu tavsiye ediyorum. Yani sizin sağlam yere, çok sağlam binaları süratli bir şekilde, ekonomik şekilde, vatandaşın da taleplerine uygun şekilde yapmanızda çok büyük fayda var çünkü bu vatandaşımızı memnun etmemiz lazım. Ya, bu bizim vatandaşımız, mağdur olmuş, yakınıni kaybetmiş, malını kaybetmiş, mal canın yongası. Dolayısıyla, bu vatandaşa, herkese ayırım yapmadan sahip çıkmamız gerekiyor.

Bir de şunu söyleyeyim: Devletimiz güçlü, hakikaten, dünyada bu sektörde biz Çin'i de geçtik yani, müteahhlik sektöründe Çin'den sonra 2'nci sıradayız dünyada. Dolayısıyla, bu potansiyeli de değerlendirelim diye teklif ediyorum.

Teşekkür ediyoruz.

Kısa, öz olarak siz de söyleyeceksiniz, söz aldınız; size de söz vereyim. Daha sonra Sayın Başkan Yardımcım soruların bir kısmını cevaplasın, diğerlerini daha sonra yazılı... Ben size söz vereyim, siz de kısaca özetleyin.

Buyurun efendim.

EMLAK KONUT GYO AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ALİM KAPLANER – Sayın Bakanım, saygıdeğer milletvekillerim ve değerli arkadaşlarımız; saygıyla selamlıyorum herkesi. Emlak Konut Genel Müdür Yardımcısıyım.

Biz Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı kuruluşu, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı iştirakiyiz. Bakanlığımızın koordinasyonunda biz de depremin ilk gününden beri Adıyaman'da, Hatay'da, Antep'te -Antep İslâhiye, Antep Nurdağı ayrı ayrı- Malatya'da, Maraş'ta toplam 3.756 adet geçici yaşam alanları yapıyoruz. Aynı zamanda, geçici yaşam alanlarında yaşam başlayan yerlerde ve Bakanımızın il gezilerinde ticaret ihtiyacı, talebi olduğu için geçici ticaretlere de başladık; Adıyaman'da, Malatya'da, Antep'te, Hatay'da, Kahramanmaraş'ta 723 adet ticaret alanları yapılacak hem vatandaşın ticaret yapabilmesi hem de esnafın da bu depremden etkilenmemesi için bu inşaatlara da başladık. Aynı zamanda, Toplu Konut İdaresi Başkanlığıyla birlikte Adıyaman'da kalıcı yaşam konutlarının planlaması, projelendirilmesi, ihalesi ve yapımı yapılacak; bunun da şu an projesi tamamlandı, haftaya ihaleleri yapılacak, bunun akabinde inşaatla başlanacak.

Bununla alakalı da görselleri paylaşacak olursam; burası Adıyaman İndere, burada yaklaşık 25 bin konut yapılacak; bunun projelendirmesi tamamlandı, haftaya ihalesi yapılıyor; 1'inci etap olarak başlayacak, devamında tamamı yapılacak. Toplu Konut İdaresi Başkanlığının yaptığı gibi yine donatı alanları, parklar, dükkânlar; bunların hepsi mevcut. Burada yaklaşık 100 bin nüfus olacak hatta 100 binden de fazla; burası yeni Adıyaman olacak aslında. Görseller bunlar; zemin+3, zemin+4. Şu aşağı sol taraftaki dükkân örnekleri. Yani buranın da bir hikâyesi, bir tarihi olacak ileride, bittiği zaman, bittiği ve yaşam başladığı zaman. Daha demin “Sadece konut yapılıyor.” cümlesi kuruldu ama öyle değil, her şeyiyle tam bir yaşam alanı, ticaret aksı planlandı ve çok kısa zamanda da bitecek.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Kaç bin? 100 bin kişi sığacak mı oraya?

EMLAK KONUT GYO AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ALİM KAPLANER – Evet, minimum 100 bin.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Siz neredesiniz, TOKİ nerede burada?

EMLAK KONUT GYO AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ALİM KAPLANER – TOKİ'yle beraber yapıyoruz, uygulamayı da biz yapacağız. TOKİ iştiraki bir şirket olduğumuz için biz görevlendirildik.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani TOKİ bünyesinde bir şirket gibi mi çalışıyor?

EMLAK KONUT GYO AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ALİM KAPLANER – Evet, TOKİ iştiraki bir şirketiz zaten, hepimiz Bakanlığa bağlıyız.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ama ortaklık yapınızda siviller de var.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Bilgi vereyim mi efendim?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun, bir bilgi verin.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Sayın vekillerim, Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı, TOKİ iştiraki, aynı zamanda da Bakanlığımızın bağlı, ilgili kuruluşu durumunda. Son çıkan KHK'yle de Bakanlığımız Emlak Konuta da görev verebiliyor efendim. O çerçevede Emlak Konut burada çalışma yapıyor.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ortaklık yapısı nasıl Emlak Konutun?

EMLAK KONUT GYO AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ALİM KAPLANER – Halka arz bir şirketiz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ortaklarınız var.

EMLAK KONUT GYO AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ALİM KAPLANER – Evet, evet; ortaklarımız var.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Kamu kurumu değilsiniz yani.

EMLAK KONUT GYO AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ALİM KAPLANER – Yani değiliz, evet.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Halka arz var yani oradaki şirket hissedarlarının da kâr ve zarar çıkartları var. Yani onu nasıl çezeceğiz, bilmiyorum, kafam almadı onu.

EMLAK KONUT GYO AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ALİM KAPLANER – Sayın Bakanım...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ama Emlak Konutun da çok büyük tecrübeleri var, özel sektörler.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Sayın Bakanım...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Bakanlık adına işleri yapıyoruz. Biz burada herhangi bir satış vesaire yapmıyoruz; Bakanlık adına biz tecrübemizi, bilgi birikimimizi ve operasyonel yeteneğimizi kullanıyoruz.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – İmalat yapıyorlar sadece.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Proje mi yapıyorsunuz, inşaatları siz mi yapacaksınız?

EMLAK KONUT GYO AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ALİM KAPLANER – İnşaatların ihalesini de biz yapacağız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – İhaleyi siz, kontrolü TOKİ mi yapıyor?

EMLAK KONUT GYO AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ALİM KAPLANER – Kontrolünü de biz yapacağız ama satış vesaire olmayacak.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Onları mı TOKİ yapacak? Satışı mı?

EMLAK KONUT GYO AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ALİM KAPLANER – Bakanlık yapacak onu da.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Sayın Bakanım, açıklayabilir miyim?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Sayın vekillerim, az sonra genel bilgilendirme kapsamında söyleyeceğim bir konuydu: Biz afet bölgelerinde -sadece bu afet için değil, diğer afetlerde de- Toplu Konut İdaresi olarak sahaya yapımcı kuruluş olarak giriyoruz efendim Bakanlığımızın talimatlarıyla. Bu depremde de Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı da aynı pozisyonda sahaya girmiş oldu. Bizim afet bölgelerinde yapmış olduğumuz konutlarda birinci önceliğimiz AFAD’ın ihtiyaçlarını karşılamak üzere; ikinci etapta, Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzün dönüşüm kapsamında bir projesi varsa o bölgede, onun ihtiyaçlarını karşılamak üzere. Her iki kurumdan sonra kalan bir konut olur da bunu “Toplu Konut İdaresi, sen kendi mevzuatına göre değerlendir.” derlerse de bizim tasarrufumuza kalıyor efendim. Buradaki üretilen konutlar da yine aynı sistemle bu 3 basamakta kullanılacak.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, devam edin.

EMLAK KONUT GYO AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ ALİM KAPLANER – Yine, Adıyaman’da Kâhta’da 1.200 adet konut, bunlar görsel çalışmaları, “render”ları; Besni’de 2.600 adet konutun “render”ları, yine zemin artı 3; Gölbaşı’nda 5 bin adet, arazi, plan “render”ları da bu tipte daireler.

Ticari ünitelerde Adıyaman’da birinci etap ve ikinci etapta toplam 38 tane; Malatya merkezde -belediyenin orada- 338 tane; Hatay’da 2 etap toplam 110 tane, görsellerini bunların paylaşacağım; Kahramanmaraş’ta yine 83 adet; Gaziantep Nurdağı’nda Galerici Sitesi; bunlar da resimleri, “render”ları.

Geçici yaşam alanlarını TOKİ’yle birlikte Adıyaman’da yapıyoruz. Yine, Antakya’da yapıyoruz 896 adet; bunların resimlerini paylaşacağım. Gaziantep Nurdağı ve İslâhiye’de yapıyoruz. Malatya’da yapıyoruz 176 adet. Bunlar da resimleri, Nurdağı ve İslâhiye’de yaşam başladı, teslim edildi vatandaşlara AFAD tarafından; diğerleri de bu aşamada, Adıyaman’da, İslâhiye’de şu son biten resim. Burası Nurdağı, burada yaşam başladı. Kahramanmaraş bitmek üzere. Bunlar geçici yaşam alanları; prefabrik, sandviç panel, yığma, farklı çeşitlerde; çeşitlilik oluşturmak için, hızlı yapabilmek için.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, sizin söz talebiniz vardı.

Buyurun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Sayın Bakanım, çok teşekkür ederim.

TOKİ tabii, bizim her zaman için sahada Gaziantep şehrinde de çok önemli çalışmalarda bulunmuş bir kurumumuzdur. Tabii, Gaziantep’te hem kentsel dönüşüm çalışmalarında hem de artan nüfus açısından TOKİ bizim için önemli bir kurum olmuştur.

Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde, Sayın Cumhurbaşkanımızın da söylediği gibi bir yıl içerisinde bu konutlarımız tamamlanacak ve depremde zarar gören vatandaşlarımızın konutları da teslim edilecek.

Tabii, çok önemli bir süreç, önemli bir proje süreci. Bizim, Allah’tan, Gaziantep’te bundan bir beş altı ay öncesinde bir çalışmamız başlamıştı ve bu bizim için Kuzeyşehir, Güneyşehir Proje çalışmalarımızı yürütmekteydik. Tabii, bu bizim elimizi biraz kuvvetlendirdi merkezde.

Tabii, sahamız çok geniş bir alan. Malzemeye benim şöyle bir... Muhakkak ki altyapıyı hazırlamışsınızdır ama çok büyük bir inşaat yapılacak, inşaat alanı sürecek; demir, PVC, çimento gibi inşaat malzemelerini bu anlamda önceden planlamak önemli. Şu anda proje aşamasındasınız, ihalelere yeni başlandı ama Türkiye genelinde bu demirin, PVC’nin, seramiğin, hepsinin çok hızlı bir şekilde temini, tasarlanması önemli olacak bu süreçte.

Ben konuşmamda aslında şuna değinmek istedim. Gaziantep’te deprem ilk olduğu andan itibaren Murat Kurum Bakanımız başta olmak üzere -Gaziantep’e intikal etti kendisi- Abdulhamit Gül Bakanımız, Büyükşehir Belediye Başkanımız, Valimiz, Bakan Yardımcılarımız -İçişleri Bakan Yardımcılarımız- Genel Başkan Yardımcılarımız, tüm milletvekili arkadaşlarımız, koordinatör valilerimiz gerçekten çok hızlı bir şekilde sahaya ulaştılar ve herkes iş birliği içerisinde çalışmaları yürüttü.

Tabii, ben de ilk saatlerde tüm Belediye Başkanlarımızı aradım. Nurdağı ve İslâhiye’den bilgiler bize alanda yıkımların çok olduğu yönünde gelince hemen herkes oraya intikal etmek için büyük bir çaba ve gayret içerisine girdi. Büyükşehir Belediyemiz de yine Valimizle birlikte, Murat Kurum Bakanımızla birlikte herkes aynı şekilde sahada bulundu. Ben Büyükşehir Belediyemizde -daha önce Suzan Vekilimiz de bu konuda bir bilgi istemişti- “Neler yapıldı?” diye kısaca bu konulara değinmek istiyorum.

İslâhiye ve Nurdağı’na Büyükşehir Belediyemiz tarafından Afet Sonrası İyileştirme Daire Başkanlığı kuruldu. Gaziantep merkez, İslâhiye ve Nurdağı kırsalda 4.918 personelimiz görevlendirildi; Nurdağı’na, İslâhiye’ye, merkeze ve GASKİ’ye görevlendirildiler. Tabii, arama kurtarma faaliyetleri burada çok önemli oldu. Arama kurtarma faaliyetlerinde İtfaiye Daire Başkanlığının 68 noktada 418 personeli ve 72 aracıyla 17 Şubat 2023’te 191 vatandaşımız enkazdan kurtarıldı. Merkezde 24 noktada 164 personel, 30 araç 6 Şubat tarihinde; Nurdağı ilçesinde 6 noktada 57 personel, 4 araç 6 Şubat tarihinde; İslâhiye ilçesinde 7 noktada 40 personel, 2 araç 6 Şubat tarihinde; Nizip ilçesinde 1 noktada 8 personel 6 Şubat tarihinde; Yavuzeli ilçesinde 1 noktada 4 personel, 1 araç 6 Şubat tarihinde; Araban ilçesinde 1 noktada 4 personel, 1 araç bulunduruldu.

Belediyemiz Gaziantep Belediyesi, GASKİ ve odalarımız koordinasyonu ile deprem alanlarına iş makinesi ve vinç sevk edilmiştir. Nurdağı’nda bulunan 7 adet çadır kentte 8 itfaiye aracı ve 25 itfaiye personeli ile İslâhiye’de kurulan çadır kentlerde -6 adet çadır kent kurulmuş, 3 adedi 23

Şubat 2023 tarihinde kapatılmıştır- 4 itfaiye aracı ve 14 itfaiye personeli ile Şehitkâmil ve Şahinbey ilçelerinde kurulan çadır kentlerde -14 adet çadır kent kurulmuş 13 adedi 19-28 Şubat 2023 tarihlerinde kapatılmıştır- 1 itfaiye aracı, 3 personelle yangın güvenlik önlemleri alınmış olup ekiplerin tamamı yirmi dört saat esasına göre görev yapmışlardır.

Yine, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi toplam 4.918 personel ve 1.180 araçla Gaziantep merkez, İslâhiye, Nurdağı ve kırsalda hizmet etmiştir. 77 itfaiye aracı, 32 cenaze aracı -çünkü ilk aşamada cenaze nakil araçlarının da çok hızlı çalışmaları gerekmişti, hasta taşıma araçları da yine aynı şekilde- 16 adet ekskavator, 7 adet dozer, vinç, 95 kamyon, 9 adet su tankeri, 13 çekici, greyder, JCB, silindir, trayler, sondaj makinası, zırhlı araç, 22 adet jeneratör; bunun 8 tanesi de GASKİ'den olmak üzere ayrıca toplamda 1.180 araç bu bölgede görev almıştır.

Tabii, su hasar görmüştü Gaziantep'te, ilk gün su verilemedi Gaziantep'te de ve bu bölgede de -aslında resimleri de var ama şu anda hani anlatım olarak sadece iştirak ediyorum- 3 ana isale hattımızda meydana gelen 77 arızaya müdahale edilmiştir. 2.744 içme suyu, 4.814 kanalizasyon, 2.216 arıtma, 77 ana hat, ilçelerde 18.139 adet olmak üzere toplam 34.970 arıza onarılmıştır. Deprem 2'nci günü akşamı şehir merkezine dönüşümlü olarak su verilmeye başlanmıştır. Nurdağı ve İslâhiye şebekesi dâhil olmak üzere 4'üncü gününde tüm ilçelerimize içme ve kullanma suyu verilmiştir. Çadır ve konteyner kurulumu yapılan alanlarda içme suyu ve kanal bağlantıları yapılmıştır.

Düzbağ Tüneli'nde 2.600 milimetre çelik boru arızası giderilmiştir. Günde ortalama 500 bin metreküp su tüketmekte olan şehrimize geniş bir coğrafyaya yayılmış olan 4 farklı kaynaktan su temin edilmektedir. Dünyada kabul edilen tüm parametrelere uygun sağlıklı, içilebilir kalitede su şehrin her noktasına iletilmektedir. Tabii, Düzbağ'dan, Pazarcık Kartalkaya'dan Mizmilli Kuyuları, Hacıbaba Arıtma Tesisi ve DY12 tesisleri bu konuda çalışma yürütmüştür.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Düzbağ isale hattında problem oldu mu?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Evet Bakanım, oldu, onları da anlatıyorum hemen.

Kartalkaya tesisimizi ilk yirmi dört saat içinde devreye aldık. Orası şöyle görüldüğü gibi, ciddi anlamda yıkım almıştı. Yirmi dört saatte onarım tamamlandı, kırk sekiz saat içerisinde şehrimize saatte 13 bin metreküp su temin edildi. Şu şekilde, resimlerde de gördüğüm hasarlar vardı. 54 kilometre isale hattının 36 kilometresi de projelendiriliyor. Tünel içerisinde devam eden isale hattı borusuna hareket etme şansı tanıyan körük sistemi, tünel içerisinde devam eden isale hattı borusunu hareket etme şansı tanıyan, hareket edebilen taşıma yapıları, tünel içerisinde bulunan isale hattının kontrolü ve müdahale imkânı sağlayan tüm tünel çapı ve sığınma cepleri tasarlandı. Tünel içerisinde devam eden isale hattı borusunun deprem anında tünelden ayrı hareketinin sağlanması için yerleşim yeri ve konumu hesaplandı. Olası depremler düşünülerek özel tasarlanan tünelimizde isale hattımızın tünel yapısından ayrı hareket etmesi dolayısıyla depremde oluşabilecek arızalar aslında minimuma indirilmiş oldu. Tünelde ciddi deformasyonların olduğu tespit edilmiştir. Bölgede yoğun olarak devam eden tektonik hareketler sonucu olan artçı sarsıntılara rağmen aralıksız olarak sürdürülen onarım çalışmaları 23 Şubat tarihinde tamamlanmıştır. İçeride de şu şekilde hasarlar meydana geldi.

Doğu Anadolu Fay Hattı'nın büyük hasar verdiği isale hattımızda 5 metrelik kopma meydana geldi, Düzbağ isale hattımızda.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Çok özür dilerim ama Sayın Vekilim, biz TOKİ ve Emlak Konut üzerine genel bir değerlendirme yapıyoruz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Yok, ben de bu konuyu konuşmayacaktım ama vekilimiz o gün bu konuda bilgi istemişti. Yerel yönetimlerin arkasından, çok uzun olmadan...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Biraz kısaltabilirsiniz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Biraz kısaltacağım, uzun değil konuşmam. Bilgi vermek istedim, hani sizden talep geldiği için.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şöyle bir şey Sayın Vekilim, benim bilmeyi istediğim konu Antep Belediyesi ne yaptı konusu değil.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ama öyle dediniz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hayır, öyle demedim ama.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Öyle dediniz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şöyle...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – İsterseniz ben tamamlayayım, siz de sonra görüşlerinizi...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Biraz kısa şey yapabilirsiniz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Evet, çok uzun da değil...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Kim yapmadı, kim gelmedi anlamında söylüyorum yani.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Su konusundaki şeyi dile getirdiniz, ben de o konuda açıklama yapma gereği duydum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Biraz özetleyebilirsiniz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Çok uzun değil zaten Bakanım, kısa anlatacağım.

6 Şubat tarihinde deprem bölgesi şehrimize su temin edilen tüm kaynaklardan şehir içi kuyularımızdan, şebekelerimizden düzenli su numuneleri alınmış, günümüze kadar laboratuvarımızda toplam 11.200 analiz yapılmış, şebeke suyumuz tarafından anbean takip edilmiştir. 20 Şubat tarihi itibarıyla mikrobiyolojik kimyasal analiz sonuçlarımız neticesinde şehir şebekemizin tamamı İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik'e uygun olarak yürütülmüştür. 6 Şubatta, Nurdağı bölgesinde bağlantı yolu açılmış, Akyokuş Geçidi ve karayollarıyla takip edilen kapanan otoyolun tamiratıyla ulaşım açılmıştır. O gün otoyol kapandı, biliyorsunuz, yarık oluştu, altta yarıklar vardı geçişlerde çok ciddi zorlanıldı ve burada da Büyükşehir ekiplerimiz ani olarak, hızlı olarak o yerlere müdahalede bulundular. Hatta bir de tır devrildi, tır da yolu kapadı, onun açılmasına da yine Büyükşehir Belediye ekiplerimiz tarafından ciddi destek sağlandı. İslâhiye-Nurdağı köy yollarında 20 köy ve köprünün tamamı incelenerek ulaşımı engelleyen sorunlar giderildi. İslâhiye ve Nurdağı'nda çadır kentin konteyner merkezinin, sahra hastanesinin, depo alanlarının ve aktivite alanlarının zeminleri düzenlendi. Çadır kentte 1.150 adet çadırın elektrik altyapısı tamamlandı. Konteyner kentin sosyal donatı alanının çocuk alanı park imalatları da yapıldı. Ulaşım ve sevkte 549 araç da burada görev aldı. Tabii, ekipler indirmeleri havalimanından uçaklarla sağlamakta; buradan kurtarma, asker, gönüllü ve yardım malzemeleri taşındı. Nurdağı, İslâhiye ve köylere arama kurtarma, asker, gönüllü yardım hizmetleri de taşındı. Nurdağı'nda 343 WC, 141 duş, İslâhiye'de 164 WC ve 124 duş, merkezde 798, Nurdağı'nda 303, İslâhiye'de 80 adet çadır kurulumunu da destek oldu. 98 tesisimizde yaklaşık 64 bin vatandaşımızı misafir ettik. Yüzme havuzları, spor salonları, macera parkları, taziye evleri ve kültür merkezleri... Tabii, mescit desteklerimiz, yemekhane desteklerimiz, kıyafet çadırlarımız, kıyafet marketimiz, çay dağıtım noktaları, sahra mutfaklarımız, sosyal berber ve kuaför salonlarımız, gıda, kıyafet temin edilen yerler, çocuklarımıza destek olan ve meydanlarda da gıdadan banka hizmetlerine kadar AFAD, Çevre ve Şehircilik dilekçelerinin verilmesi, bunlarla ilgili itirazların yürütülmesi

konusunda da bu meydanlarda düzenlemelerimiz yapıldı. 3 çocuk kütüphanemiz, bilim çadırlarımız ve gezici kütüphanelerimizle de Büyükşehir Belediyemiz çalışmasını sürdürmekte. Medikal hizmetler, ekmek dağıtımı, gıda dağıtımında çalışmalar sürmekte.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Şimdi, Sayın Lütfi Kaşıkçı Vekilimizin söz talebi var, değil mi Lütfi Bey?

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Evet, Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ben son sözü de Lütfi Bey’e vereyim, daha sonra sorularımıza kısa cevap, yazılı cevap. Bir de Tapu ve Kadastrodan gelen birisi vardı...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben özellikle sorularına yanıt istiyorum çünkü TOKİ’yle ilgili çok ciddi bilgiler sorduğumu düşünüyorum, lütfen onlara yanıt bekliyorum.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Vereceğiz Sayın Vekilim, yazılı cevap vereceğiz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani sözlü cevap vermezse de yazılı bekliyorum. Ben de Genel Kurula gitmek zorundayım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yazılı istiyoruz.

Lütfi Bey, buyurunuz.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sayın Bakanım, teşekkür ederim.

Çevre ve Şehircilik Bakanımız Sayın Murat Kurum Hatay’da yeni yerleşim alanlarının belirlenmesiyle ilgili çok geniş kapsamlı bir toplantı yaptı. Bu toplantıda şehrin kanaat önderleri, tüm siyasi partilerin milletvekilleri, sivil toplum örgütleriyle birlikte yeni şehir merkezlerinin yerlerinin seçimi tartışıldı. Bunu şu sebepten dolayı söylüyorum: Muhtemelen yarın “Ya, bu seçim yapılırken bizimle konuşulmadı, bizim görüşümüz alınmadı.” denmesin diye -muhtemelen bunlar önümüzdeki süreçte konuşulacak- ben bunları kayıtlara geçmesini arzu ettiğim için sözümün başında ifade edeyim dedim.

Özellikle yeni şehir alanlarının seçiminde Bakanlığınızın nasıl bir titiz uygulama takip ettiğini orada, Hatay’da yakından izleme fırsatı buldum. Dağın eteklerine doğru ve fay hattından olabildiğince uzak ve yine bilim insanların koordinasyonunda Hatay’da -tüm ilçeler için söylüyorum- çok uygun yerleşim alanları seçildi. Öncelikle yıkımın çok ağır etkisini hissettiği Antakya ilçemiz için tercih edilen ve şu anda da önümde olan bu 13 alanın gerçekten şehirde yaşayan insanların da “Evet, ben burada yaşarım.” diyebileceği alanlar olduğunu bilmek sevindirici. Yine, Samandağ’ında, Defne’de, İskenderun’da, Belen’de, Kırıkhan’da tercih edilen yerler, gerçekten depremden önce de insanlarımızın, vatandaşlarımızın “Benim burada bir konutum olsa gider yaşarım.” dediği alanlardı.

Hassa’yla ilgili bir itirazım var. Tabii özellikle Kırıkhan ve Hassa’da yer bulmak gerçekten zor çünkü Doğu Anadolu Fay Hattı’nın gelip Hatay’ın içerisine girdiği bir nokta, dolayısıyla şehrin kuzeyi ve güneyi fay hatlarıyla sınırlı. Bu noktada Hassa’yı bir kez daha çalışabilir miyiz? Çünkü planlama aşamasında olduğunu biliyorum.

Bunun dışında, aslında sizin de işinizi kolaylaştıracak çok önemli bir bilgiyi sizinle paylaşmak isterim; bunu da çalışmalarınızda dikkate alırsanız eğer bizleri de memnun edersiniz. Antakya’da yaşayan her 3 vatandaşımızdan 1’i Altınözü’lü, 1’i Yayladağlı ve 1’i de Antakya’nın yerlisi diyebiliriz ve bu, şehrin genelinde de kabul görmüş bir yaklaşımdır. Dolayısıyla, depremden hemen sonra, Altınözü’nden zamanla Antakya ilçemize gelip yerleşen vatandaşlarımız şehri terk etmediler, Altınözü

ilçesine gittiler. Yayladağı'ndan da yine zaman içerisinde Antakya ilçemize gelen vatandaşlarımız depremden hemen sonra, depremden etkilenmediği için Yayladağı ilçemize gittiler. Biz nasipse yapacağımız bu deprem konutlarıyla Altınözü'ndeki ve Yayladağı'ndaki hemşehrilerimizi, depremden zarar gören vatandaşlarımızı tekrar Antakya'ya getireceğiz. Fakat sizler de geldiniz, gördünüz ki Antakya'da bir yerleşim alanı bulmak gerçekten çok zor. Mekânsal Planlama şu an Antakya merkezle ilgili bir çalışma yapıyor. Önümüzdeki günlerde muhtemelen tarihi Antakya'da yapılaşmanın nasıl olacağını Mekânsal Planlamanın yapmış olduğu bu çalışmada göreceğiz. Ancak yeni bir yerleşim alanı olarak düşünülmesi gerektiğini önerdiğim bir alan var. Bu alanı tekrar burada sizlerle de paylaşmak istiyorum, Sayın Murat Kurum Bakanımıza da bu alanı söyledim. Altınözü ve Yayladağı -bölgeyi iyi incelediğinizi düşündüğüm için söylüyorum- aynı zamanda bir plato, zemin olarak fay hatlarından uzak ve Antakya merkeze göre daha sağlam bir zemin üzerinde. Dolayısıyla, Antakya'ya getireceğimiz dışarıdaki vatandaşlarımızın bir kısmını Altınözü ilçemizin Enek Mahallesi ile Yayladağı ilçemizin Şenköy Mahallesi'ni birbirine birleştiren çizgi üzerinde de çok rahat bir şekilde toplayabiliriz. Bugün Antakya için planlanan 100 bin konut için siz bir yer tespit ettiniz ama bunun üstünde en az bir bu kadar daha konut yapılacağını biliyoruz. Dolayısıyla, Altınözü ve Yayladağı'nın Antakya'ya yakın bölgelerini yeni şehir alanları olarak düşünebiliriz ki buraların zemininin iyi olduğunu bu alanda çalışan uzman insanlar da zaten sizlerle de paylaşacaktır.

Bunun dışında, kırsalla ilgili yapılan çalışmalar, hasar tespit çalışmalarından hemen sonra kırsalda da yerleşim bölgelerinin planlanacağını biliyoruz. Yerleşim bölgeleriyle ilgili de sadece şunu ifade etmek isterim: Kırıkhan'da Bektaşlı, yine Kırıkhan'da Ceylanlı köylerimiz depremde çok büyük hasar gördü ama depremin tetiklediği kaya düşmeleri de o 2 mahallemizde özellikle gerçekleşti. Bu mahallelerin umarım ki taşınması söz konusu olur çünkü vatandaşlarımız için artık oralar yaşanabilir alanlar değil. Çünkü depremin etkisiyle hâlâ yerinden oynamış fakat düşmemiş birçok kayanın olduğunu biliyoruz. Ki bunlardan 1 tanesi de Hassa ilçemizdeki Güvenç Mahallemiz.

Ben kırsalda yapılacak konutlarla ilgili farklı bir yaklaşımı sizinle paylaşmak istiyorum. Elâzığ'da yapılan kırsaldaki konutları gidip yerinde görme imkânına sahip olduk, Deprem Komisyonuyla birlikte gittik. Şunu söyleyebilirim: Gerçekten çok estetik ve güzel bir şekilde inşa edilmiş konutlardı. Ancak şöyle bir problemle karşı karşıya kalacağız diye düşünüyorum: Kırsalda yaptığımız konutların bu kadar şaşıklı yapılması -sözüm ona- süreç içerisinde bu konutları yenileyecek vatandaşlarımızı yorabilir. Dolayısıyla, bu hususun sizler tarafından da düşünülmesi, insanlarımızı...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yani maliyeti daha uygun mu olsun demek istiyorsunuz?

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sayın Bakanım, şunu aslında söylemek istiyorum: Kırsalda da çok güzel konut yapıyor TOKİ. Fakat kırsalda yaşayan vatandaşlarımız süreç içerisinde TOKİ'nin vermiş olduğu bu konutları oldu ki bir yenilemeyle karşı karşıya kaldılar veya içeride bir tadilat yapma imkânı onların eline, önüne böyle bir imkân geldi, bu sefer de bunu yenilemeyle ilgili ciddi bir maliyet ortaya çıkıyor; bu vatandaşımızı yorabilir. Daha pratik, orada yaşayan insanların da süreç içerisinde yenilerken ekonomik olarak daha zahmet görmeyeceği konutların inşa edilmesi; benim aslında sizle paylaşmak istediğim husus buydu ki biz Hatay'da bunu tartışıyoruz zaten.

Son olarak da şunu ifade etmek istiyorum: Hatay Büyükşehir Belediyesinin 2 gün önce bence talihsiz bir açıklaması oldu. Tüm siyasetini yabancı düşmanlığı üzerine kuran bu Büyükşehir Belediyesi Birleşmiş Milletlerle birlikte, Hatay'ın yeniden inşa edilmesi üzerine bir çalışma yaptığını kendi sosyal medyasında paylaştı. Bugüne kadar -sözüm ona- tüm siyasetini Suriyeli düşmanlığı üzerine kurmuş. Hatay'da hiç olmadığı hâlde, "Hatay'da yabancılara sürekli toprak satılıyor." ifadesiyle kamuoyunda farklı tartışmalar açıp ve yaklaşık on beş yıllık Belediye Başkanlığında siyasetinde bu

söylemleri takip eden, bir Büyükşehir Belediyesinin bugün kalkıp Hatay’ın yeniden imarında Birleşmiş Milletlerden destek alacağını ifade etmesinin de çok talihsiz olduğunu burada kayıtlara geçmesi için ifade etmek istiyorum ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin Hatay’ın yeniden inşa edilirken özellikle Hatay Büyükşehir Belediyesi gibi geçmiş i mar noktasında şaibeli bir belediyeye müsaade etmemesi gerektiğini de ifade etmek isterim.

Sayın Bakanım, teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Şimdi Mücahit Durmuşoğlu Beyefendi söz istedi. Son sözü size vereyim çünkü vaktimiz de çok şey oldu, daha sonra bir sunum daha var, kendisi de bekliyor şu anda.

Buyurun.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımız Murat Kurum Beyefendi ekibiyle beraber, hemen deprem sonrası, hem TOKİ yetkilileri, hem İller Bankası yetkilileri, hem Millî Emlak yetkilileriyle birlikte Osmaniye ilimize geldi. Belediye Başkanlarımızı da davet ettik, onlar da geldiler. Hemen uydu görüntüleri üzerinde rezerv alan çalışmaları yapıldı. Rezerv alan çalışmalarını müteakiben yer tespitleri yapılarak hemen bununla ilgili planlama çalışmalarını da yapmışlar.

Sunuma da çok teşekkür ediyorum. Bize dağıttıkları il envanteriyle ilgili olarak zaten 250 bin konut çerçevesinde Osmaniye’imizde toplu konut, sosyal konut çalışmaları devam ediyordu. Bununla ilgili olarak, tabii, deprem sonrası ihtiyaç duyulan konutlarla ilgili olarak da planlama yapmışlar. Bu anlamda, Osmaniye ilimize 11.507 konut yapılacak. Ben çok teşekkür ediyorum.

99 depreminden sonra özellikle bir algı vardı “Devlet depremin altında kaldı.” denirdi ama hamdolsun, biz bu anlamda da TOKİ’ye teşekkür ediyoruz, tebrik ediyorum. Hakikaten, deprem bölgelerinde sadece TOKİ konutları ayakta kaldı yani kamu binaları ve toplu konut idarelerinin yapmış olduğu konutlarda kısa süre içerisinde, hemen o panik sonrası vatandaşlarımız hemen evlerine döndü, bu da bizim işlerimizi deprem bölgesinde kolaylaştırdı. Ben teşekkür ediyorum.

İnşallah bir an evvel bu yaraların sarılmasına TOKİ’nin büyük katkı sağlayacağını ümit ediyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sağ olun, teşekkür ederiz.

Şimdi, sizlere söz vereceğim. Dursun Bey, siz mi cevaplayacaksınız yoksa Ahmet Bey mi?

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Ben efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – İsterseniz ikinize de açayım mikrofonu.

Tabii, sorular çok uzun, vaktimiz de sınırlı, Mecliste hâlâ oturumlar devam ediyor. Şu anda cevap vereceklerinize verin veya ilave bilgilendirmek istediğiniz husus varsa onu da bilgilendirin ama geri kalan kısmı için de size biz bir haftalık süre verelim, en geç önümüzdeki hafta çarşamba günü 06.59’a kadar sorulara cevap verirsiniz memnun oluruz.

TOKİ BAŞKAN YARDIMCISI DURSUN BAŞTÜRK – Tamam Sayın Bakanım.

Sayın Vekilimiz Müzeyyen Şevkin Hanımefendi’nin sorduğu bir sürü sorular vardı. Orada 2 tane ana başlığa değinmek istiyorum efendim. Diğerlerine yazılı olarak cevap vereceğiz.

“Toplu Konut İdaresi diğer kurumların ihtiyacı olan binaları yani konutun dışındaki işlemleri neden yapıyor?” sorusuna cevap vermek istiyorum. Toplu Konut Kanunu, 2985 sayılı Kanun’un ek 1/m maddesi “Bakanlıkların talebi, bağlı bulunduğu Bakanın onayıyla yapılır, yaptırılır.” hükmü çerçevesinde, Murat

Kurum Bakanımız gelmezden önce Toplu Konut İdaresi kurumlarla protokol yaparak arsa karşılığı, nakit karşılığı kurumların bina ihtiyaçlarını yapmaya gayret ediyordu efendim. Ama son 250 bin sosyal konut ve afet sebebiyle diğer kurumların ihtiyaçlarını biz karşılız noktasında zaten bir şeyimiz var, geri duruşumuz. Ayrıca, diğer bakanlıklarla yapılan bütün protokoller Bakanlığımız olarak yapılmıştır. Eğer Bakanlığımızın arada Toplu Konut İdaresince de yapılmasını uygun gördüğü işler olursa da Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Toplu Konut İdaresi arasında da bir protokol vardır, bu kapsamda bu işlerin yapılması İdaremize tevdi edilmektedir.

Arsa üretimiyle ilgili konu da Toplu Konut İdaresi Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü var iken bir protokol kapsamında arsa temini yoluna gidiyordu. Bu genel müdürlüğün kapatılmasıyla görev ve sorumlulukları Toplu Konut İdaresine devredilmiştir. Özellikle hazine taşınmazlarını devralarak ihtiyaç duyduğu sosyal konut alanlarını üretmekle birlikte sosyal konut projelerinin dışında kalan ve ürettiği arsaları da görev ve sorumlulukları kapsamında değerlendirmeye gayret etmektedir.

Sayın Vekilimiz Derya Bakbak Hanımefendi'nin malzemeye ilgili de... Sayın Bakanımız deprem sonrası malzeme tedarikçileriyle dönem dönem ihtiyaç duyduğu sektörlerle ilgili toplantılar yapmaktadır.

Sayın Lütfi Kaşıkçı Vekilimizle ilgili de Hassa ve Altınözü'nde kendisinin de önerdiği yerler var ise onu öğrenmeye çalışacağız. Gerekirse kendisiyle de irtibata geçeriz.

Diğer hususlara da yazılı olarak cevap vereceğiz.

Bina yapım tekniğinde de uygun görürseniz Ahmet Bey de bir iki bilgilendirme yapacak efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, binayı Sayın Vekilimiz Gürsel Bey şey yapmıştı herhâlde.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Yok, Gökhan Bey de söyledi, Gürsel Bey de değindi Sayın Bakanım.

Müsaadenizle.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, buyurun.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Genellikle betonarme, tabii, yapıyoruz tünel kalıp sistemi metoduyla. Lakin şunun farkındayız, arz talep dengesinin bozulmaması adına, malzeme tedarikinde sıkıntı yaşanmaması adına, şu anda -zaten kırsalda, işte, köy evlerinde hafif çelik uygulamalarımız hep vardı, öyle devam ediyordu- çelik sistemler üzerine, prekast sistemler üzerine, ön gerilmeli, arT gerilmeli sistemler üzerine, hatta ve hatta ahşap yapılar üzerine bir sürü sunum hazırladılar, getirdiler üniversiteden hocalarımız. Özellikle İstanbul Teknik Üniversitesinin çok katkısı oluyor bu süreçte.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ben özellikle Rektöre rica etmiştim “Yeni inşaat teknolojileri konusunda çalışma yapın.” diye.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Öyle mi?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Onların raporu da herhâlde bu hafta sonunda çıkacak, ikinci rapor. Birinci raporu sundular.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Doğrudur efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sizde var mı bilemiyorum o birinci rapor.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Bize getiriyorlar, değerlendiriyoruz; depremselliğe tepkilerine bakıyoruz. Dediğiniz gibi, bu tür yapılar, çok katlı olmayan yapılar için aslında çok uygun çözümler; hem ihtiyacı bölmek için hem çalışan işçi, elemanda sorun yaşamamak için bizim elimizi çok rahatlatacak çözümler olacak çünkü her anlamda ciddi bir sınavdan geçiyoruz, hem malzeme tedariki hem işçi tedariki hem müteahhit tedariki yani her manada şu anda bölgeye bir yoğunluk var, bunu bölmeye çalışıyoruz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Çok isabet olur.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Sayın Vekilimin bahsettiği konular... Ticaret Bakanlığımızla sürekli toplantılar yapılıyor. İşte Seramik Federasyonundan arkadaşlar katılıyor, ahşaptan aynı şekilde. Onlar da Ticaret Bakanlığında yaptıkları toplantıdan sonra bize de geliyorlar muhakkak ya da biz de bu toplantılara iştirak ediyoruz. İşte “Hangi malzemeden ne kadar? Neyi, nerede, ne kadar?” gibi bir planlama yapmaya çalışıyoruz çünkü...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Çimento ve demirde sıkıntı olabilir, buna dikkat edin. Belki çimento ihracatını vesaire veya demir ithalatı, onun gibi konuları da gündeme alırsanız. Yani talep ne kadar? Zamanla her bir malzemenin talebini çıkarsanız çok faydalı olur.

TOKİ TOPLU KONUT PROJELERİ VE ARAŞTIRMA DAİRESİ BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Ticaret Bakanlığımızla paylaşıyoruz dediğiniz gibi Sayın Bakanım. İnşallah, hep birlikte doğru olan işleri yapacağız.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ediyoruz.

TOKİ DAİRE BAŞKANI AHMET KUTLUĞ GAYRETLİ – Teşekkür ederiz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Başkan, ben de söz istiyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Soru mu, yoksa...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hayır, ben söz istiyorum. Şöyle, Sayın Lütfi Kaşıkçı bir açıklama yaparak gitti. Cevaben birkaç satır bir şey söylemek isterim, rica ediyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Beklesin mi arkadaşımız, sunum yaptıktan sonra mı?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Tabii, tabii; sonra olur.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – İsterseniz...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yani ya da araya girmesin, ben bu cevabı vereyim çünkü buradaki topluluğun yanlış bir algı içerisinde olmasını istemem. Bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Peki, kısa bir açıklama...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Tabii efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ama ben şunu ifade edeyim...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Çok özür dilerim, bir yanlış algı oluşturulduğu için. Şimdi, Sayın Lütfü Savaş’la ilgili...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Lütfi Bey de yok ama şu anda, o da...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yok ama Sayın Lütfü Savaş’la ilgili, yabancı düşmanlığı yaptığını ama bu arada Birleşmiş Milletlerle bir anlaşma yaparak yerli iş birlikçileri reddettiği gibi bir algıyla bir konuşma yaptı. Talihsiz bir açıklaması olduğunu söylüyor.

Şimdi, efendim, Sayın Lütfü Savaş’ın bu konuda 3 cümlelik bir açıklaması var.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yalnız, bir de şey dedi: “Bütün Hatay yabancılara satılıyor.” Ona da cevap vereceksiniz herhâlde.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Tabii, yani. Yani kim dedi? Ne dedi?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Lütfi Kaşıkçı Bey...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Lütfen, bir 3 satırlık bir açıklaması var, okuyacağım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam efendim, peki efendim.

Buyurun.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Efendim, Sayın Lütfi Kaşıkçı bir açıklama yaptı “Sayın Lütfü Savaş işte, Suriyelilere, onlara, bunlara bu kadar yabancı düşmanlığı yaparken Birleşmiş Milletlerle anlaşma yaparak Hatay’ın planlamasını onlarla yapacaktı.” dedi. Şimdi, Lütfü Savaş’ın açıklamasının değil, Sayın Vekilimin bu açıklamasının talihsiz bir açıklama olduğunu düşünüyorum çünkü bakın, aynen şöyle demiş Sayın Lütfü Savaş: “Bundan sonraki süreç içerisinde yaklaşık altmış-doksan gün arasında hem kendi üniversitelerimizden hem dışarıdan uzmanlar hem buradaki odalarımız hem de Birleşmiş Şehirler himayesindeki 25 konunun uzmanı Hatay’ı tarihî kimliğiyle, kültürel birikimiyle, medeniyet birikimiyle, karbon ayak izi sıfıra getirilecek şekilde nasıl tasarlanır, bunu konuştuk ve bir anlaşmaya vardık.” Şimdi, burada, yabancı, Birleşmiş Milletlerle iş birliği konusuna gelince, böyle bir şey yok. Bütün uzmanlarla. Neden? Hatay 13 medeniyete ev sahipliği yapmış bir yer. Hatay’ı kültürüyle, tarihiyle, ruhuyla, dokusuyla ayağa kaldıracaksak bütünüyle, dünya çapındaki bütün bilim adamlarının ortak vizyonu, ortak fikriyle aynısını ve daha iyisini yaratmak istiyoruz. Bu, Sayın Lütfi Kaşıkçı’nın sığ bir yaklaşımı ve bence talihsiz bir açıklaması olmuştur. İş birliği bu yöndedir, “13 medeniyete ev sahipliği yapmış bir kentin hem kendi üniversitelerimizden -bakın- hem dışarıdan uzmanlar hem buradaki odalarımız hem de Birleşmiş Şehirler himayesindeki 25 konunun uzmanı Hatay’ı tarihî kimliğiyle, kültürel birikimiyle, medeniyet birikimiyle, karbon ayak izi sıfıra getirilecek şekilde nasıl tasarlanır, bunu konuştuk.” Ve biz dünyayla entegre olmuş bir ülkeyiz. Bizim bu konuda bir sürü anlaşmalarımız var, Paris Anlaşmalarımız, başka bir şeyler. E, şimdi bir yabancı sevicisi mi bizim devletimiz uluslararası anlaşmalar yapınca? Kaldı ki bu durum 13 medeniyete ev sahipliği yapmış kültürel yani kültür dokusu olan Hatay için zorunluluktur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yalnız, bir husus daha vardı, muhakkak Lütfi Kaşıkçı Bey de söz isteyecek ama bu karşılıklı şey olmasın.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yani ben... Böyle bir anlayış yani...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Lütfi Bey şey demişti...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Birleşmiş Milletler, şehirler...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bir dakika... Büyükşehir Belediye Başkanı...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Açıklaması aynen okuduğum gibi.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – “Hatay’ın toprakları satılıyor.” falan diye bir şey oldu mu?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Efendim?

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Evet, evet.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Nasıl efendim?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, ben Lütfi Bey’e de söz vereyim.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Şimdi, evet, kendi şehrimin bir milletvekiliyle bu tür siyasi tartışmalar içerisine girmeyi öncelikle uygun bulmuyorum, birincisi bu. İkincisi, ben Milliyetçi Hareket Partisi Hatay Milletvekiliyim. Hatay’da yerel yönetimlerde iktidarda Cumhuriyet Halk Partisi var. Ben aynı zamanda bir inşaat mühendisiyim, dolayısıyla benim Hatay Büyükşehir Belediye Başkanını eleştirmem benim en doğal hakkım. Siz sabah akşam Cumhurbaşkanını eleştirdiğiniz zaman nasıl kimse size çıkıp cevap vermiyorsa sizden ricam, lütfen -her zaman bunu yapıyorsunuz- Hatay Büyükşehir Belediyesiyle ilgili benim yapmış olduğum eleştirilere de bırakın Hatay Büyükşehir Belediye Başkanı cevap versin.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Doğru, haklısınız.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Siz avukatsınız ama Lütfü Bey’in avukatı değilsiniz siz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şimdi, yalnız şöyle...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, Suzan Hanım...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bakın, ama bakın, bir şey söyleyeceğim...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ben sizi dinledim, cevap vermedim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Suzan Hanım, şimdi size söz vermiyorum, kusura bakmayın, bunu kapatalım.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ben de bu manada sizinle böyle bir tartışmanın içerisine girmek istemiyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Lütfü Bey bugün dahi görevde kalmaması gereken bir Belediye Başkanı, bu benim kendi kişisel kanaatim. Devletimizin bir an önce oraya kayyum atayıp Lütfü Bey’i o görevden uzaklaştırması lazım; sebep, on beş yıldır yönettiği şehir bugün yerle bir oldu; bunun ahlaki bir, vicdani bir cevabı, karşılığı olmayacak mı? İlk anda istifa etmesi gereken insanlardan biriydi. Sabah akşam “Süleyman Soylu istifa etsin.” “Murat Kurum istifa etsin.” “İstifa etsin.” diyorsunuz. Ya, bir dönün bir kendinize ya. Dün Gökhan Bey’e söyledim, Gökhan Bey mesleki açıdan çok yetkin bir isim; Antakya’da gittin, on beş gün kaldın Gökhan abi ve senin meslekle ilgili yapmış olduğun tüm eleştirileri bugüne kadar hep bir öğrenci edasıyla dinledim. O şehirde gezerken bugün hâlâ “Çevre yolunun üstünde 12 katlı inşaatlara müsaade etmemek lazım.” diyor. Ya, Gökhan Bey, kim buna müsaade etti ya? Bu şehri on beş yıldır yöneten adam ya Cumhuriyet Halk Partisinin Belediye Başkanı ve depremle ilgili -siz benim Twitter’ımı takip ediyorsunuz, ben de sizinkini takip ediyorum- 2020 yılında...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – On beş yılın belli bir dönemi AK PARTİ...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – 2020 yılında Belediye Başkanına, çok da nezaket dolu paylaşımlarla ona bir öneride bulundum, dedim ki: “Bak deprem bize geliyor, deprem bize geliyor, Hatay’a geliyor ve risk azaltma kapsamında Büyükşehir Belediyesine ve ilçe belediyelerine düşen görevler var. Sizden ricam, Hatay’ın yapı stoku çok kötü; gelin bir taraftan TOKİ, bir taraftan da Hatay Büyükşehir Belediyesi olarak kentsel dönüşüme başlayalım.” Bunlar hep benim Twitter’ımda duruyor, yazdıklarım. Ciddiyetten uzak bir insan yani depreme de hiç ciddi bir şekilde yaklaşmadı. Bugün hani “Biz öldük.” diyorsunuz ya, sadece siz ölmediniz, hepimiz öldük ama eğer burada bir fail arayacaksa bunu Ankara’ya kadar gelmeyin, bence Hatay’dan başlayın bu faili aramaya ki ben sizin vicdanınıza da güveniyorum. Bu noktada...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Kesinlikle ben de bir şey söyleyeceğim.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Lütfen, lütfen, lütfen söyleyin; ben sözümü bitireyim.

Lütfü Bey'in bütçesinin her yıl yüzde 10'unu Hatay'da kentsel dönüşüme harcama yetkisi vardı, bir kere bunu kullanmadı ve EXPO gibi şehrimize hiçbir katkısı olmayan bir projeyle bizim yıllarımızı aldı; EXPO'ya harcanan parayla Emek Mahallesi'nin -veya siz İskenderun'dasınız- Mustafa Kemal'in kentsel dönüşümünde çok önemli bir aşamaya gelineceğini biliyor musunuz? Ben bu mesleğin içerisinde biriyim, "Kırıkhan'da belediye konutları tabutluk, yıkılıyor Lütfü Bey, gelin burayı kentsel dönüşüme sokun." demişim, Twitter'ımda duruyor, bir tanesini dinlemedi. Lütfü Bey'in bu olaylarla ilgili yaklaşımı nasıl biliyor musunuz? Risk azaltma toplantısı yapılıyor 2020 yılında Hatay Valiliğinin başkanlığında; tüm ilçe belediye başkanları o toplantıda, tüm ilçe kaymakamları o toplantıda; hani bugün "bilim insanları" diyorsunuz ya, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesinden bilim insanlarımız da o toplantıya katılıyor ve "Olası bir deprem öncesi Hatay'da ne yapabiliriz?" tartışılıyor. Hatay Valisi -sizin de çok yakından tanıdığınız bir isim- "Hatay Büyükşehirden kim gelmiş?" dediği zaman bir beyefendi el kaldırıyor "Ben geldim." diyor. "Büyükşehir olarak olası Hatay depreminden önce risk azaltma faaliyetleri içinde bugüne kadar ne yaptınız?" diyor, beyefendinin verdiği cevabı hatırlıyorsunuz değil mi? "Efendim, ben bu toplantıya niye gönderildim, bilmiyorum."

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ben o toplantıda sanırım değildim.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Hatay Valisi o beyefendiye şunu soruyor: "Sizin mesleğiniz nedir?" diyor, "Ben mezarlıklar müdürüyüm, veteriner hekimim." diyor.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şimdi, Sayın Lütfi...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – "Hatay Büyükşehir Belediyesinin risk azaltmayla ilgili yapmış olduğu bir çalışmayı biliyorum ama." diyor. Nedir? "Olası bir depremde yeterince mezarlık yerimiz var." Ya, Allah'ınızı severseniz, ne konuşuyorsunuz ya? Bu şehir yıkıldıysa bunda sizin de partinizin mensubu olan Büyükşehir Belediye Başkanının çok önemli bir payı var, bunu da kabul edeceksiniz, kabul etmek zorundasınız.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Lütfi Kaşıkçı... Şimdi, ben uzatmak istemiyorum ama cevap vereceğim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, şöyle, müsaade ederseniz, söz...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Birleşmiş Milletlere geliyorum. Kim Birleşmiş Milletler ya? Türkiye Cumhuriyeti devleti var ya, her şeyi yapar. Şimdi, ben sizin olayı nereye götürdüğünüzü görüyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hayır, başka bir şey diyorum, açıklamasını anlattım...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – "Devlet yapamadı, Birleşmiş Milletler..."

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Kesinlikle öyle bir şey demiyorum, diyorum ki...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Bizim hiç kimsenin 1 lirasına, 1 kuruşuna ihtiyacımız yok.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – 13 medeniyete ev sahipliği yapmış bir yerde...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Suzan Hanım, bir dakika...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – 13 medeniyete ev sahipliği yapmış şehri Allah'ın izniyle Türkiye Cumhuriyeti devleti ayağa kaldırır.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ayağa kaldırırız birlikte, hep beraber.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Dün "Yabancılar toprak satışı yapıyorsunuz." diye feryat figan eden Lütfü Savaş, hayırdır, ne oldu birden Birleşmiş Milletlere döndü?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Lütfi Kaşıkçı, bakın...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yabancılar Hatay'da toprak satışı yasak bildiğim kadarıyla.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Kanunla.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Kanunla.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Tabii işte, bakın hemen cevap...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Kanun var ama şöyle bir şey, ben anlatacağım.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ne var Suzan abla ya?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Anlatacağım ya.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Allah’ınızı severseniz ya.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Soruyorsun, anlatacağım.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Tamam. Benim de sizden ricam, biz bu toplantılarda beraber olacağız.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, şöyle yapalım mı...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ben Büyükşehir Belediyesini şahsen eleştiriyorum efendim. Eğer “Ben bunun avukatıyım.” diyorsanız başımın üzerine, bundan sonraki tartışmaları sizinle karşılıklı yapacağız.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, şöyle yapalım mı...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ben tutanaklara geçmesi açısından belediyeyle ilgili gördüğüm eksikleri söyleyeceğim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ben son bir cümle söyleyeceğim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bakın, ikiniz de...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Müsaade edin, lütfen...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bir dakika, ben bir şey...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Başkan...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bir de ben söyleyeyim müsaadenizle.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Rica ediyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ya, vereceğim, merak etmeyin.

Lütfi Bey Kırkhanlı, siz de İskenderun, ikiniz de Hatay milletvekilisiniz, aranızda bunu...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ya, bizim onunla ilgili sorumuz yok Sayın Başkan.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Siz de...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ben Abdulkadir’i kardeşim gibi seviyorum... Öyle bir şeyimiz yok.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ya, biz kameraların karşısında farklı birer insan oluyoruz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hayır, öyle de değil.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Biz Hatay’da farklıyız...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Öyle de değil yani kesinlikle değil...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Siz hiç bu açıklamanızdan sonra Abdulkadir Bey’le görüştünüz mü?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Görüştim tabii, daha yeni telefon açtım.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ne dedi size?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ne gibi?

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Suzan abla, yaptığın bu konuşmayla ilgili...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hayır, öyle bir şey demedi.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ya, bırakın Allah’ınızı severseniz ya.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Allah belamı versin demedi.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sabah akşam orada...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ya kardeşim, aç telefonu.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, şöyle...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sabah akşam orada beraber çalıştınız...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Benim Abdulkadir’le bir problemim yok, problemlili hâle getirmeye çalışma. Hiçbir problemim yok.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Ben, hayır, Abdulkadir Bey’le...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bizim Abdulkadir’le hiçbir problemimiz yok, ona bir saygısızlık yok...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, efendim, diğer isimleri...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Kardeşim gibi de seviyorum yani o ayrı bir konu. Şimdi, bir başka bir şey söyleyeceğim ben. Bakın, ben özür dilerim, bu konuyu kapatalım...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, bu konuyu kapatalım.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yalnız bir şey söyleyeceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ben, bir dakika açayım ama kısa...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Çok rica ediyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Suzan Hanım, çok...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Abdulkadir Bey’le ben kişisel bir olaya getirmedim, Abdulkadir Bey’den o gün ne istediyseniz size yardım etti.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, burada maksadınızı...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Son bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, peki.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Başkanım, benim buradaki şeyim Lütfü Savaş’ın savunuculuğunu falan filan yapmak değil, öyle bir konuma gelsek...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Bence yapmayın da.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ya, Lütfi kardeş, benim böyle bir savunuculuk yapmak gibi bir iddiam falan yok; öyle bir konumda olsak -bütün büyük şehirler noktasında- bu felaket 11 büyük şehirde meydana geldi, herkesi sorgulamak gerekir. Ben o kısma bakmıyorum, ben sadece şunu söylüyorum: “Birleşmiş Milletlerle anlaşma yapmış.” denince sanki oranın yapılaşmasını, imarını, programını falan Birleşmiş Milletlerle anlaşmış yani yapılaşma konusunda bir anlaşma varmış gibi bir algı oluşturulduğu izlenimi olmaması açısından... Ben dedim ki, aynen açıklaması şu şekliyle: Bir yanlış anlaşılmaya sebebiyet vermesin, hani bu konuda daha geniş kapsamlı, 13 medeniyete ev sahipliği yapılmış bir yerde bilimsel bir toplantı yapıldı, bütün odaları, bütün bu konudaki ilgili birimleri saymış, -size okudum yani- bunlarla bir görüşme yapıldığını söylemiş; böyle bir algı oluştuysa bu algının ortadan kalkması gerekir dedim, başka da bir sözüm yok. Ha, bir sorumluluk varsa herkes için var yani Lütfü Savaş için

de elbette olabilir, başkası için de olabilir, biz bu konuda bir taraf falan filan konumunda değiliz ama 11 büyük şehirde oldu. Bahsettiğiniz yılların ilk dönemi Sayın Lütfü Savaş'ın AK PARTİ Belediye Başkanı olarak geçti, onu da belirteyim.

Sağ olun.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Peki, teşekkür ederim.

Şimdi Zeynep Hanım'ın kısa bir söz talebi var.

Buyurun.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Yani Genel Kurulda sürekli yoklama talebi olması dolayısıyla biz tabii ki sık bir şekilde çok takip edemedik, TOKİ'nin sunumunun tamamını takip etmeyi de arzu ederdim fakat Sayın Vekilim yani bu nokta biz de... Siz hani diyorsunuz: “Biz öldük.” Biz de öldük. Ben Antakya'ya gittiğimde, Antakya'da olan durumu görünce sarsılmamak için... Bir Antakyalı olmaya gerek yok hani bunu hissetmek için.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ya, insan olan herkesin canı yanar tabii ki.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Karşılıklı konuşma yok.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Dolayısıyla ben de çok yoğun şekilde bunu hissettim ve hani biz, burada belirli noktalarda şahıslarla ve kişilerle...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Çok özür dileyerek Sayın Başkanım... Buradaki toplantıda -yani Komisyon toplantısı- bireysel kişilerin adları geçirilerek yapılan sohbetlerin pek bir anlamı olmuyor, polemige dönüyor. Bakın...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Abla sen yaptığın zaman anlamı oluyor, biz yapınca mı anlamı olmuyor?

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Şöyle: Komisyonun başından beri Suzan Hanım...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ben öyle bir şey söylemiyorum.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Müsaade ederseniz...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Kurumsal birimlerle ilgili...

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Ama ben sizin sözünüzü hiç kesmeden dinledim ve gerçekten biz de sizin yaklaşımlarınızı da dinliyoruz, diğer vekillerimizi de...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Özür dilerim.

Kurumsal birimlerle ilgili şunu da söyledim...

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – ...ki Müzeyyen Hanım çok teknik katkılar sunuyor, ilgiyle takip ediyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Kesinlikle sağ olun.

Ben şunu söylemek istiyorum: Belediyelerin sorumluluğunu da baştan beri söylüyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Zeynep Hanım, mikrofona hitap edin.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Diyorum ki: Belediyeler de sorumlu.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Şöyle...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bunu söylemiyor muyum?

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Şimdi, en nihayetinde, en başından beri sizin kullandığınız bir cümle var: “Biz diğer 10 ilden daha fazla yıkımı tek başımıza yaşadık.”

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Evet, doğru.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Dolayısıyla hâl böyle olunca biz belirli noktalarda... Burada kurumlardaki bürokratlara “Siz yatağa başınızı nasıl koyuyorsunuz?” dahi denildi.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Onun üzerine ama söyledim.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Denildi, biz bunları gördük ve dolayısıyla hani burada, bunların her biri bu kadar irdelenirken, bu kadar şahsileştirilirken, kişiselleştirilirken 10 ilin fazlasından yıkıma sahip olan... Hele ki 2017’de Kimyeci’nin Antakya Belediye Başkanırken nasıl orada kentsel dönüşüm için bangır bangır bağırdığına ve nasıl engellendiğine dair bir sürü haber var. Dolayısıyla ben burada onun avukatı değilim, bir başkasının avukatı değilim ama Antakya’ya gittiğimde, Habibi Neccar’ın yanı başında o manzarayı gördüğümde kendi kendime oturdum ve düşündüm -ki kentsel dönüşüm için bu kadar çaba harcanırken- “Burada bunu kim, neden engelledi?” diye kendi kendime vicdani muhasebeyi yaptım ve gerçekten bu nokta vicdani sorumluluğu üstlenmeyenlerin suçu başka yerlere atma çabasını gördükçe de yıkılıyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yok, kimin vicdani sorumluluğu varsa, kimin sorumluluğu varsa...

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Dolayısıyla ben de bu Komisyonun tutanaklarında kayda düşmesi adına bunu anlatmak istedim çünkü burada “Biz öldük.” diyorsunuz, biz de yaşamıyoruz yani burada etkilenmiş olan hepimiz... İlla orali olmaya gerek yok, ben Malatya’da üç hafta kaldım ve kendimi Malatyalı hissediyorum, aynı şekilde Maraşlı hissediyorum, aynı şekilde Antakyalı, Hataylı hissediyorum. Dolayısıyla burada bir mesele varsa bizim, yeri geldiğinde bürokratları çeşitli sorular sorulurken kişiselleştirmeden uzak tutarak gerçekten çözüm odaklı bir metin ortaya koyabilmek adına bir yaklaşım sergilememiz gerektiğini düşünüyorum. Bunu da kayıt altına almak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sevgili Vekilim...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, şöyle... Suzan Hanım, size şey yapmadı.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Çok özür dilerim.

Sevgili Vekilim, zaten şu anda teknik bir Komisyondayız, bizim de maksadımız elbette bu. Ben şunu asla ayrı tutmadım, bunun da tutanaklara geçmesini istiyorum: Bu sorumlulukta belediyelerin sorumluluğu varsa elbette onlar da sorumlu kılınsın. Benim söylediğim şey bugüne kadar; bizim bir Bakanlığımız var, değil mi? Yani silsile de belli. Müteahhit götürüyor, ruhsatı veriyor, zemin etüdü yapılıyor, ruhsata “Başla.” diyen bir belediye var, yapı kullanma denetiminden sonra yapı kullanma izni veren bir belediye var, doğru değil mi? Sonra bu denetimleri yapan bir Şehircilik Bakanlığı var. Silsileyle söyledim, hep baştan kimin sorumluluğu varsa dedim. Ben kişilerin adlarını vermeden, kurumsal kimlikleriyle yapmaları gereken ödevlerin, bugüne kadar almaları gerek tedbirlerin niye yapılmadığını sorguluyorum. Yapmayanların bu konuda sorumlulukları var mıdır? Varsa bu sorumlular baştan sona diyorum, hepimiz sorumluluk alalım diyorum ben de dâhil.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Doğru, hepimiz sorumluluk alalım.

Teşekkür ediyoruz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bilinçli bir konumda, bir siyasetçi olarak ben de halkımı uyarmamışsam, bildiğim bir şey varsa “Dur!” dememişsem ben de sorumluluk almalıyım.

Mesele şu: Bu Deprem Komisyonunun, bu tartışmaların üzerine, fiili uygulamaların yokluğu konusundaki hepimizin kanaatini ortadan kaldırmasını bekliyorum, tek temennim bu.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Klasik CHP yaklaşımı.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Klasik bir insan yaklaşımı, CHP yaklaşımı değil.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Peki, teşekkür ederiz.

ZEYNEPYILDIZ (Ankara) – Bakanlığın yaptırım gücünün artırılması, ihtisas, imar mahkemeleri...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, efendim, müsaadenizle artık vaktimizi çok aştık.

Şu anda Tapu ve Kadastro Genel Müdür Yardımcısı Tamer İnan Beyefendi'ye söz veriyorum.

Buyurun.

5.- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tapu ve Kadastro Genel Müdür Yardımcısı Tamer İnan'ın, 6 Şubat depremleri sonrası deprem bölgelerinde yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Sayın Bakanım, sayın vekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü bildiğiniz üzere yüz yetmiş altı yıllık geçmiş olan köklü bir kurum. Şimdi, bu kurumumuzun özellikle birimlerinden falan bahsetmeliyim ki ona göre depremde yapmamız gerekenleri daha iyi anlatabilmek için.

973 tane tapu birimimiz var, 81 tane kadastro müdürlüğümüz ve bununun bağlı olduğu bazı birimler yani şehirlerin büyüklüğüne göre bazı birimleri var, bölge müdürlüklerimiz ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü. Bizim mutfağımız tapu müdürlükleri ve kadastro müdürlükleri yani bizim iş ve işlemlerin yürütüldüğü süreç orası. Bölge müdürlüklerimiz bizim koordinasyonu sağlayan birimimiz, Genel Müdürlüğümüz ise bu denetim ve kontrolleri yürüten, aynı zamanda bu iş süreçlerindeki yapılacak olan hizmetlerin hızını artıran ve teknolojiyle buluşturmak için projeleri geliştiren birimimiz.

Şimdi, bu aşamada biz öncelikle deprem gününün sabahında Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarla beraber hasar tespiti çalışmalarında paylaşacakları orta fotogrametrik haritalar, kadastral altlıklar, onun haricindeki NCZ ortamında kadastral verileri ve tapu verilerini verdik ki bir önce o çalışmalar başlasın diye.

Bunun yanında, bizim, kendi kurumumuzun hangi durumda olduğunu da tespit etmemiz gerekiyordu. Nasıl bu? “Hangi binalarımız hangi durumda? Bunları ayağa kaldırmak için ne yapabiliriz?” diye. Bunun için biz depremin sabahındaki gün üçer kişilik ekiplerle beraber bütün sahayı gezdik. Kendi yaptığımız binalarımız -yani kendi yaptığımız binalar var, bir de hükümet konaklarında hizmet sürecini yürüttüğümüz binalar var, bir de kiraladığımız binalar var- daha önceden Türkiye Modernizasyon Sistemi kapsamında güçlendirilmesi ve onarımı yapılmış olan binalar olduğu için bizim bu 44 tane binamızdan 29 tanesinde çok hafif hasarlar oldu yani orta hasar değil, ağır hasar değil, yıkılmış bina değil. Biz bu süreç içerisinde hasar tespitleri yaptıktan sonra binalarımızdan depremin izlerini silebilmek için onarımları başlattık ve onarımlarını tamamladık. Bir kısmı devam etmekte, 2 tane binamız var; bir tanesi Adıyaman'daki binamız, bir tanesi de İskenderun'daki binamız. Bu binalarımız da fore kazık sistemine göre yapılmış olduğu için herhangi bir hasarları yok fakat yanındaki binalar da ağır hasarlı olduğu için onların onarımına giremedik daha.

Bunun yanında, arkadaşlarımızın, personellerimizin durumunu da görmek zorundaydık ve onları da ilk önce motive etmek ve de bu hizmet aksamasını engellemek için arkadaşlarımızın yanında olduk. 14 arkadaşımız vefat etti, onların definlerine katıldık, ayrıca ihtiyaçları olan çadır, giyecektir, yiyecektir vesaire bunların hepsini kendi imkânlarımızla ve bizim TAKAV Derneği aracılığıyla yine kendi kurumumuzun yapmış olduğu yardımlarla beraber giderdik. Bunun haricinde, hükümet konaklarında olup veya kiralık binalarda olup da ağır hasarlı olan binalarımıza da bir an önce, yine

kendi imkânlarımız kapsamında, konteynerleri devreye sokarak konteynerlerle beraber bölgeye iletilmesini sağladık ve oradaki bütün tapu müdürlüklerimizin hizmet vermesini sağladık. Mesela, Hatay'daki -özellikle Hatay'da- bölge müdürlüğü binamız yıkılmış olduğu için... Şimdi, Hatay'a, biz, idari işlemler kapsamında, öncelikle -bizim hareketli aracımız var- tapuda işlemleri anında yapabilecek olan bu araçla beraber, cumhuriyet başsavcılıklarının talep etmiş olduğu bilgi ve belgeleri anında verebilecek aracımızla beraber hizmeti sağladık. Yine, arkadaşlarımıza çadırları temin ederek, konteynerleri temin ederek buradaki süreci tamamladık.

Sayın Bakanım, bu, idari süreç, bir de bunun haricinde teknik süreç var, teknik süreç şu: Bizim "TUSAGA-Aktif Sistemi" dediğimiz, Türkiye'deki ölçümlerin yapıldığı, sabit 169 tane istasyondan oluşan sistemde, bu 10 tane bölgedeki istasyonlarda arızalar meydana geldi yani sistem dışına çıktı. Ama -tabii ki bunları biz aktif hâle getirmeliyiz ki- oradaki hem planlama kısmı hem ileride yerleşim alanlarının belirlenmesi, sınırların belirlenmesi açısından biz öncelikle bunları aktif bir hâle getirdik ve depremden meydana gelen ne kadar kayma varsa "x" "z" ve "dönüklük" parametreleri kapsamında, bu hataları giderdik ve bunları da sistemimizde yayınladık.

Sayın Bakanım, bunun haricinde, şimdi bir adım sonrası normalde kadastral verilerdeki meydana gelen değişiklikleri tespit etmek; bu, normalde üç aşamada meydana geliyor. Birincisi, fay hatlarının olduğu yerlerdeki atılımların tespiti. İkincisi, sabit olarak kullandığımız noktalardaki tespitler. Bunu tespit edebilmek için de şöyle yapmak gerekiyordu: Normalde basit çözümlerle beraber çözülebilecek alanlar var, bir de köklü çözümlerle beraber çözülebilecek alanlar var. Bu, şu demek: Biz bunların 1/1.000 ölçekli orta fotogrametrik haritalarını yapıyoruz şu anda. Bunun sebebi de nerede, hangi çözümü uygulayabileceğimizi ortaya koymak. Üç tane çözüm var: 22/a yenileme, sayısallaştırma, dönüşüm parametreleriyle beraber hataların giderilmesi, bir de iyileştirme, tescili, koordinatı olmayan alanlardaki arızaları gidermek için ve bununla ilgili de fotogrametrik haritalarımız son aşamaya geldiler.

Sayılardan bahsetmiyorum Sayın Bakanım yani 3-5 bin çadır aldık, 5 bin tane battaniye aldık, 250 tane... O rakamlardan çok fazla bahsetmek istemiyorum

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Onlara gerek yok.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Sayın Bakanım, bir de bunun hukuki süreci vardı. Hukuki süreç ne? Mesela, şimdi, biz bu işlemlerin idari kısımlarını giderdikten sonra, teknik kısmını da hallettikten sonra hukuki süreç... Nedir hukuki süreç? Mesela, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir tane taşınmaza şerh koyulduğu zaman o taşınmazın bir süresi vardı. Mesela, vekâletnameler vardı. Vekâletnamelerle beraber işlem yapılacak ama adam o arada -Allah göstermesin- ölmüşse, o vekâletin hükmü ortadan kalkmışsa... Bir de yine Terörle Mücadele Kanunu kapsamında, iki yıllık süre kapsamında... Yani yasal süreleri biz durdurduk özellikle, ki bu yasal süreler kapsamında insanların hak kayıpları meydana gelmesin, idarecilerin yapmış olduğu idari işlemler kapsamında da hak kaybı meydana gelmesin. Sayın Bakanım, hukuki süreçler de böyle.

Ben arz ederim.

Saygılarımla.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ediyoruz.

Esasen, ben Tapu ve Kadastroya da çok teşekkür ediyorum. Hakikaten son yıllarda çok muhteşem bir hamle gösterdi. Modern teknolojiler devreye girdi. Tapu hemen alınabiliyor, elektronik sistem... Hakikaten tebrik ederiz. Çok büyük bir gelişme var.

Sadece şu soruyu soracağız, hemen kapatacağız, arkadaşlarımız da çok yoruldu. Tabii, faylardan dolayı kimi yerlerde 6 metre, hatta 6,5-7 metreye kadar kaymalar var. Bu durumda sizin noktalarınız, poligon nokta veyahut...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Sayın Bakanım, anladım sorunu.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – O noktalarla ilgili... Kaymalar var.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sınırların belirlenmesi açısından...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – İkincisi: Vatandaşın arazisi ne olacak? Ne yapacağız bu durumda?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Söyleyeyim Sayın Bakanım: Medeni Kanun’da hüküm var, 719’uncu maddede -asında orada “deprem” yazmıyor, “heyelan” yazıyor; İsviçre’den alınmış olduğu için, orada deprem olmadığı için- deniliyor ki: “Son sınırlar geçerli olan sınırlar.” Bu da ne demek? Diyelim ki bir yerde 5 santimetre veya 10 santimetre gibi bir kayıklık varsa bunun için 22/a’ya yenilemeye, son sınırları almaya gerek yok, dönüştürmek yani son sınırları paftaya uydurmak; biz ona “dönüşümle beraber elde etmek” diyoruz. Ama eğer 4 metrelik, 5 metrelik bir kayıklık varsa o zaman “yenileme” yani sınırların yeniden tespit edilmesi ve yeniden tescil edilmesi gerekiyor, bunun adı da “22/a” Sayın Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bunda haksızlık olmuyor değil mi?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Sayın Bakanım, yok, asla.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Başkalarının parsellerine doğru, mesela düz bir zeminde girmedi de şöyle kaymalar oldu. Başkalarının parsellerini etkileyecek bir durum varsa bunu nasıl çözeceksiniz? Örneğin, düz değil de yani kırıklı bir girinti oldu.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Şöyle Sayın Vekilim: Şimdi ben bir örnek göstereyim size, ben sizin demek istediğinizi çok iyi anladım.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Mesela, tren yollarında falan görüyoruz, şöyle kayıyor. O zaman, bu, önüne geçmiş oluyor diğer arazinin. Ne olacak böyle bir durumda?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Onu nasıl çözüyorsunuz?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Sayın Vekilim, söyleyeceğim: Şimdi buradan bir örnek göstermek adına... Şekil olarak burada bulamadım da...

Sayın Vekilim, şöyle düşünelim...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Özetle söyleyin, kısa...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Beni anladınız değil mi?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Şimdi, orada ne diyor? “Son oluşan sınır.” diyor aslında. “Son oluşan sınır yeni sınır.” Diyelim ki yollar böyle, birbirine şey oldu. Şimdi, biz fiiliyatta bu yolu bu şekilde kullanabilir miyiz? Kullanamayız. Otomatikman ne yapacağız? Yeni bir yol inşa edilecek yani yolu düzeltereğiz. O düzelttiğimiz aslında bizim yeni sınırlarımız olacak. Diyelim ki...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ama o zaman miktar konusu doğar. Yola girer...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Sayın Vekilim, şöyle: 4,5 metrelik kayıklık var ama standart bir kayıklık. Mesela, şöyle düşünelim: Uzunlamasına parselleri düşünün yani biz...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ben tam olarak şunu söylüyorum: Şöyle bir şeyiniz var -iki ayrı şeyde- kırıldı ve böyle oldu yani bunun önü, artık bunun önü hâline geldi ya da -ne bileyim- başka bir araziye girdi yani bu arazinin...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Sayın Vekilim, çok iyi anladım dediğinizi...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – İşte onun çözümünü...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Bu dediğinizi 22/a aslında yani yeni sınırları tespit etmek ama şu atılım... Mesela biz niye farklı farklı yöntemler belirliyoruz? Hak kaybına uğranmasın diye. Bazı yerlerde sayısallaştırma, bazı yerlerde iyileştirme, bazı yerlerde 22/a. Yani gerçekten, mesela düzenli olarak 4,5 metrelik bir atılım varsa zaten bütün parsellerde aynı atılım olacağı için bunun hak kaybından söz etmek mümkün değil. Yani parselin geometrik şekli değişiyor, tapu alanı değişmiyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Siz alan kaybı olmamak kaydıyla yeniliyorsunuz.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Sayın Bakanım, zaten 1007 sorumluluğumuz var.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Belgeleri ne yaptınız orada? Deprem sırasında evraklar falan göçük altında kaldı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Dijital olduğu için bir problem yok.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – İmzalı belgeler oluyor ya dosya içerisinde Sayın Bakanım.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Sayın Bakanım, Sayın Vekilim; ben izah edeyim: Hatay'daki binamız bizim bölge müdürlüğü binamızdı. Bunun içerisinde kadastro müdürlüğü vardı, bir de bölge müdürlüğü vardı.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – İskenderun'da var. İskenderun'daki de ağır hasarlı.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Ama binamızda yok ki. Sayın Vekilim, İskenderun binamız sapasağlam, hiç yıkılmadı, ağır hasarlı da değil, hafif hasarlı.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Genel Müdür Yardımcım, şunu soruyoruz, onu demiyoruz. Zaten sizin Genel Müdürlükte her türlü kayıtlar var. Bir adamın tapusu kaybolmuşsa isterse Ankara'dan yeni tapu çıkarabilir.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Şöyle izah edeyim Sayın Bakanım: Bizde zaten sistemselsel olarak bütün bunların -zaten "Türkiye Tapu"ya geçeceğimiz için- hem tapu kayıtları hem de kadastral kayıtları bilgi işlem sisteminde var.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Problem yok yani.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – "Dosyaları taradık." diyorsunuz.

NECİP NASIR (İzmir) – Özel sektör bile yapıyor onu.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TAMER İNAN – Taradık, hepsini taradık ancak bunun yanında şunu da yaptık biz: Hatay'da yanlış bir algıya sebebiyet vermemek için yıkılmış olan binadan biz o dokümanları aldık. Hatta Hatay Bölge Müdürlüğümüz yıkılmış olduğu için Adana Bölge Müdürlüğümüzü yeniden inşa ettik. Orada da toplamda 10 tane ilde 132 arkadaşımızın misafirhanede -geçici görevlilerle beraber yapacağımız için onları- kalabileceği yerler oluşturduk, arşivi de oraya aldık ve ayıklama takvimine geçtik.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz, sağ olun.

Arkadaşlar, dün Dünya Ormancılık Günü'ydü. Dünya Ormancılık Günü'nüzü -geçmiş olarak- tebrik ediyorum. Bugün de Dünya Su Günü. Dünya Su Günü'nüzü tebrik ediyoruz, su gibi aziz olun.

Toplantıya katılan herkese gönülden teşekkür ediyoruz.

Sağ olun.

Kapanma Saati: 18.39

